EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

التعليق على ميمية ابن القيم

al-Taʿlīq ʿalā Mīmiyyat Ibn al-Qayyim

Comentariu la poemul Mīmiyyah

Muḥammad ibn Ṣāliḥ
al-ʿUthaymīn

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Comentariu la poemul Mīmiyyah al lui Ibn al-Qayyim

Textul integral al poemului lui Ibn al-Qayyim și comentariul său

التعليق على ميمية ابن القيم

al-Taʿlīq ʿalā Mīmiyyat Ibn al-Qayyim

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: التعليق على ميمية ابن القيم
Ediția I
Traducerea în limba română © Institutul Tawhid, 2026.
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Fundația Șeicului Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, Riad, ediția I, Ramaḍān 1429 H.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Prefața comisiei științifice 1
1 Poemul Mīmiyyah 3
2 Comentariu la poemul Mīmiyyah 49
Glosar 170
Bibliografie 172
Indice 173

Prefața comisiei științifice

Toată lauda I se cuvine lui Allah. Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și căutăm adăpost la Allah de răul sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă în rătăcire nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nimeni nu este vrednic de adorare în afară de Allah, Singurul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah l-a trimis cu călăuzirea și religia adevărului. El a transmis Mesajul, a împlinit îndatorirea încredințată, a sfătuit comunitatea și a luptat pentru Allah așa cum se cuvenea, până când i-a venit moartea. Binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui, a familiei sale, a însoțitorilor săi și a celor care îi urmează cu bunătate până în Ziua Judecății.

Acestea fiind spuse, printre numeroasele și feluritele lecții de cunoaștere, bogate în învățături folositoare și îndemnuri, pe care venerabilul nostru șeic, învățatul Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — le ținea în moscheea sa din orașul ʿUnayza, s-a numărat comentariul la poemul Mīmiyyah al marelui învățat și cunoscător al hadithului, Shams al-Dīn Abū ʿAbd Allāh Muḥammad ibn Abī Bakr, Ibn Qayyim al-Jawziyya[1], decedat în anul 751 H.

Allah să-l cuprindă în îndurarea și mulțumirea Sa nemărginite, să-l sălășluiască în întinsele Sale Grădini și să-l răsplătească cu bine pentru slujirea Islamului și a musulmanilor.

Pentru a pune în aplicare principiile și îndrumările stabilite de venerabilul nostru șeic, Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, privitoare la publicarea moștenirii sale de cunoaștere, Fundația

1 Numeroși autori i-au scris biografia. A se vedea: Dhayl Ṭabaqāt al-Ḥanābila, de Ibn Rajab — Allah să aibă milă de el; al-Durar al-kāmina, de Ibn Ḥajar al-ʿAsqalānī — Allah să aibă milă de el; al-Badr al-ṭāliʿ, de al-Shawkānī — Allah să aibă milă de el; și alții.

Șeicului Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn l-a însărcinat pe șeicul Musāʿid ibn ʿAbd Allāh al-Salmān — Allah să-l răsplătească — să pregătească acest comentariu pentru tipar. Allah să-l răsplătească cu bine.

Cititorul să știe că edițiile tipărite ale acestui poem diferă în privința numărului de distihuri. Noi am reprodus ceea ce s-a citit în lecțiile ținute pentru explicarea lui.

Îl rugăm pe Allah Preaînaltul să facă această lucrare închinată numai Lui și folositoare și să-l răsplătească cu bine pe venerabilul nostru șeic, Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, pentru slujirea Islamului și a musulmanilor, să-i înmulțească răsplata și să-i înalțe rangul printre cei călăuziți. El aude și este aproape. Allah să-l binecuvânteze, să-i dăruiască pace și să-l binecuvânteze din belșug pe robul și Trimisul Său, Pecetea Profeților, călăuza celor temători de Allah și stăpânul celor dintâi și al celor de pe urmă, Profetul nostru Muḥammad, precum și familia sa, însoțitorii săi și cei care le urmează cu bunătate până în Ziua Judecății.

Comisia științifică a Fundației Șeicului Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

20/5/1429 H

1 Poemul Mīmiyyah

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător!

Textul poemului Mīmiyyah[2]

Marele învățat și cunoscător al hadithului, Shams al-Dīn Abū ʿAbd Allāh Muḥammad ibn Abī Bakr, Ibn Qayyim al-Jawziyya — Allah să-l cuprindă în îndurarea și mulțumirea Sa nemărginite și să-l sălășluiască în întinsele Sale Grădini — a spus:

إذا طلعت شمس النهار فإنها

أمارة تسليمي عليكم فسلموا

Când răsare soarele zilei, el este semnul salutării mele către voi; răspundeți-mi cu salut!

Distihul 1

سلام من الرحمن في كل ساعة

وروح وريحان وفضل وأنعم

Pace de la Cel Milostiv în fiecare ceas, alinare, bună mireasmă, har și binefaceri,

Distihul 2

2 Acesta este textul citit în lecție. Se observă că edițiile tipărite care au reprodus textul poemului diferă în privința numărului de distihuri.

على الصحب والإخوان والولد والألى

رعوهم بإحسان فجادوا وأنعموا

asupra Companionilor, fraților, urmașilor și celor care i-au urmat cu bunătate, arătând dărnicie și binefacere,

Distihul 3

وسائر من للسنة المحضة اقتفى

وما زاغ عنها فهو حقا مقدم

și asupra tuturor celor care au urmat Sunna curată fără să se abată de la ea: aceștia au cu adevărat întâietate.

Distihul 4

أولئك أتباع النبي وحزبه

ولولاهم ما كان في الأرض مسلم

Aceștia sunt cei care îl urmează pe Profet și sunt de partea lui; fără ei, pe pământ nu ar fi rămas niciun musulman.

Distihul 5

لولاهم كادت تميد بأهلها

ولكن رواسيها وأوتادها هم

Fără ei, pământul aproape s-ar fi clătinat cu locuitorii lui; însă ei sunt munții și țărușii care îl întăresc.

Distihul 6

ولولاهم كانت ظلاما بأهلها

ولكن هم فيها بدور وأنجم

Fără ei, pământul ar fi întunecat pentru locuitorii săi; însă ei sunt pe el luni pline și stele.

Distihul 7

أولئك أصحابي فحيهلا بهم

وحيهلا بالطيبين وأنعم

Aceștia sunt tovarășii mei: bine au venit! Bine au venit cei buni, vrednici de toată prețuirea!

Distihul 8

لكل امرئ منهم سلام يخصه

يبلغه الأدنى إليه وينعم

Fiecăruia dintre ei îi trimit un salut al său; cel mai apropiat de el să i-l transmită cu bunăvoință.

Distihul 9

فيا محسنا بلغ سلامي وقل لهم

محبكم يدعو لكم ويسلم

O, binefăcătorule, transmite salutul meu și spune-le: cel care vă iubește se roagă pentru voi și vă salută.

Distihul 10

ويا لائمي في حبهم وولائهم

تأمل هداك الله من هو ألوم

Iar tu, cel care mă mustri pentru iubirea și loialitatea mea față de ei, gândește-te — Allah să te călăuzească — cine este mai vrednic de mustrare!

Distihul 11

بأي دليل أم بأية حجة

ترى حبهم عارا علي وتنقم

Prin ce dovadă și prin ce argument socotești iubirea mea pentru ei o rușine și mi-o reproșezi?

Distihul 12

وما العار إلا بغضهم واجتنابهم

وحب عداهم ذاك عار ومأثم

Rușinea este să-i urăști și să te îndepărtezi de ei; iar iubirea dușmanilor lor este rușine și păcat.

Distihul 13

أما والذي شق القلوب وأودع المحبة فيها حيث لا تتصرم

Jur pe Cel care a deschis inimile și a așezat în ele iubirea ce nu se curmă,

Distihul 14

وحملها قلب المحب وإنه

ليضعف عن حمل القميص ويألم

și a făcut inima celui îndrăgostit să o poarte, deși el abia mai are putere să-și poarte cămașa și suferă,

Distihul 15

وذللها حتى استكانت لصولة المحبة لا تلوي ولا تتلعثم

și a supus-o până când s-a plecat în fața puterii iubirii, fără să se împotrivească și fără să șovăie,

Distihul 16

وذلل فيها أنفسا دون ذلها

حياض المنايا فوقها وهي حوم

și, prin ea, a smerit suflete, înaintea smeririi cărora stau bazinele morții, rotindu-se deasupra lor,

Distihul 17

لأنتم على قرب الديار وبعدها

أحبتنا إن غبتم أو حضرتم

voi ne sunteți cei iubiți, fie că ținuturile voastre sunt aproape ori departe, fie că lipsiți ori sunteți de față.

Distihul 18

سلوا نسمات الريح كم قد تحملت

محبة صب شوقه ليس يكتم

Întrebați adierile vântului cât de mult au purtat iubirea unui om mistuit de dor, al cărui dor nu se ascunde.

Distihul 19

وشاهد هذا أنها في هبوبها

تكاد تبث الوجد لو تتكلم

Dovadă este că, atunci când adie, aproape și-ar mărturisi dorul, dacă ar putea vorbi.

Distihul 20

وكنت إذا ما اشتد بي الشوق والجوى

وكادت عرى الصبر الجميل تفصم

Când dorul și suferința se întețeau în mine și legăturile răbdării frumoase erau cât pe ce să se rupă,

Distihul 21

أعلل نفسي بالتلاقي وقربه

وأوهمها لكنها تتوهم

îmi alinam sufletul cu întâlnirea și apropierea ei; îl amăgeam, iar el se lăsa amăgit.

Distihul 22

وأتبع طرفي وجهة أنتم بها
فلي بحماها مربع ومخيم

Îmi îndrept privirea spre partea în care sunteți; în hotarul ei am loc de popas și tabără.

Distihul 23

وأذكر بيتا قاله بعض من خلا
وقد ضل عنه صبره فهو مغرم

Și îmi amintesc un vers rostit de cineva din trecut, pe care răbdarea îl părăsise și care era mistuit de iubire:

Distihul 24

أسائل عنكم كل غاد ورائح
وأومي إلى أوطانكم وأسلم

Îl întreb despre voi pe fiecare trecător care pleacă ori se întoarce; fac semn spre ținuturile voastre și vă salut.

Distihul 25

وكم يصبر المشتاق عمن يحبه
وفي قلبه نار الأسى تتضرم

Cât să mai rabde cel însetat de dor departe de cel pe care îl iubește, când în inima lui arde focul durerii?

Distihul 26

أما والذي حج المحبون بيته

ولبوا له عند المهل وأحرموا

Jur pe Cel la a Cărui Casă vin în pelerinaj cei care Îl iubesc, răspunzând chemării Sale la locul intrării în ritual și intrând în iḥrām,

Distihul 27

وقد كشفوا تلك الرؤوس تواضعا

لعزة من تعنو الوجوه وتسلم

după ce și-au descoperit capetele cu smerenie înaintea puterii Celui în fața Căruia se pleacă și se supun chipurile,

Distihul 28

يهلون بالبيداء لبيك ربنا

لك الملك والحمد الذي أنت تعلم

și rostind în pustiu: «Răspundem chemării Tale, Domnul nostru! A Ta este împărăția și Ție Îți este lauda pe care Tu o cunoști!»

Distihul 29

دعاهم فلبوه رضا ومحبة

فلما دعوه كان أقرب منهم

El i-a chemat, iar ei I-au răspuns cu mulțumire și iubire; când ei L-au chemat, El a fost mai aproape de ei.

Distihul 30

تراهم على الأنضاء شعثا رؤوسهم

وغبرا وهم فيها أسر وأنعم

Îi vezi pe cămile istovite, cu părul răvășit și acoperiți de praf; și totuși, în această stare sunt mai bucuroși și mai îndestulați.

Distihul 31

وقد فارقوا الأوطان والأهل رغبة

ولم يثنهم لذاتهم والتنعم

Și-au părăsit ținuturile și familiile din dorință, fără să-i abată plăcerile și traiul îmbelșugat.

Distihul 32

يسيرون من أقطارها وفجاجها

رجالا وركبانا ولله أسلموا

Vin din toate ținuturile și de pe toate cărările, pe jos și călare, supunându-se lui Allah.

Distihul 33

ولما رأت أبصارهم بيته الذي

قلوب الورى شوقا إليه تضرم

Când ochii lor au văzut Casa Lui, spre care inimile oamenilor ard de dor,

Distihul 34

كأنهم لم ينصبوا قط قبله

لأن شقاهم قد ترحل عنهم

era ca și cum niciodată nu ar fi trudit mai înainte, căci suferința îi părăsise.

Distihul 35

فللّٰه كم من عبرة مهراقة

وأخرى على آثارها لا تقدم

Câte lacrimi sunt atunci revărsate pentru Allah, iar altele le urmează, fără să le ia înainte!

Distihul 36

وقد شرقت عين المحب بدمعها

فينظر من بين الدموع ويسجم

Ochiul celui care iubește se înecă în propriile lacrimi; privește printre ele și le revarsă.

Distihul 37

إذا عاينته العين زال ظلامها

وزال عن القلب الكئيب التألم

Când ochiul vede Casa, întunericul lui se risipește și durerea părăsește inima întristată.

Distihul 38

ولا يعرف الطرف المعاين حسنه
إلى أن يعود الطرف والشوق أعظم

Privirea care o vede nu-i poate cuprinde frumusețea; când revine asupra ei, dorul este și mai mare.
Distihul 39

ولا عجب من ذا فخين أضافه
إلى نفسه الرحمن فهو المعظم

Nu este de mirare: întrucât Cel Milostiv Și-a atribuit Lui această Casă, ea este vrednică de cinstire.
Distihul 40

كساه من الإجلال أعظم حلة
عليها طراز بالملاحة معلم

A îmbrăcat-o cu cea mai măreață haină a cinstirii, împodobită cu însemnul frumuseții.
Distihul 41

فمن أجل ذا كل القلوب تحبه
وتخضع إجلالا له وتعظم

De aceea, toate inimile o iubesc, se pleacă înaintea ei cu venerație și o cinstesc.
Distihul 42

وراحوا إلى التعريف يرجون رحمة
ومغفرة ممن يجود ويكرم

Apoi au pornit spre locul șederii de la ʿArafa, nădăjduind îndurare și iertare de la Cel care dăruiește și cinstește.

Distihul 43

فلله ذاك الموقف الأعظم الذي
كموقف يوم العرض بل ذاك أعظم

Cât de măreață este acea ședere înaintea lui Allah, asemenea celei din Ziua Înfățișării! Însă aceea din urmă este și mai măreață.

Distihul 44

ويدنو به الجبار جل جلاله
يباهي بهم أملاكه فهو أكرم

Atunci Cel Atotputernic, mărit fie El, Se apropie și Se laudă cu ei înaintea îngerilor Săi; El este Cel Preageneros.

Distihul 45

يقول عبادي قد أتوني محبة
وإني بهم بر أجود وأرحم

El spune: «Robii Mei au venit la Mine din iubire, iar Eu sunt bun cu ei, dăruiesc și arăt îndurare.

Distihul 46

فأشهدكم أني غفرت ذنوبهم

وأعطيتهم ما أملوه وأنعم

Vă iau drept martori că le-am iertat păcatele, le-am dăruit ceea ce au nădăjduit și le arăt bunăvoință.»

Distihul 47

فبشراكم يا أهل ذا الموقف الذي

به يغفر الله الذنوب ويرحم

Bucurați-vă, voi, cei adunați în acest loc, în care Allah iartă păcatele și arată îndurare!

Distihul 48

فكم من عتيق فيه كمل عتقه

وآخر يستسعى وربك أرحم

Câți robi ajung aici pe deplin eliberați, iar altul este lăsat să-și câștige eliberarea; Domnul tău este și mai milostiv!

Distihul 49

وما رؤي الشيطان أغيظ في الورى

وأحقر منه عندها وهو ألأم

Niciodată Satana nu este văzut mai înfuriat și mai umilit printre oameni decât atunci, el fiind cel mai josnic.

Distihul 50

وذاك لأمر قد رآه فغاظه
فأقبل يحثو الترب غيظا ويلطم

Aceasta din pricina unui lucru pe care l-a văzut și care l-a înfuriat; începe să arunce țărână, mânios, și să se lovească.
Distihul 51

لما عاينت عيناه من رحمة أتت
ومغفرة من عند ذي العرش تقسم

Căci ochii lui au văzut îndurarea venită și iertarea împărțită de Stăpânul Tronului.
Distihul 52

بنى ما بنى حتى إذا ظن أنه
تمكن من بنيانه فهو محكم

A zidit cât a zidit, până când a crezut că s-a înstăpânit asupra zidirii sale și că ea este trainică,
Distihul 53

أتى الله بنيانا له من أساسه
فخر عليه ساقطا يتهدم

dar Allah i-a lovit zidirea din temelii; ea a căzut asupra lui, prăbușindu-se.
Distihul 54

وكم قدر ما يعلو البناء وينتهي
إذا كان يبنيه وذو العرش يهدم

Cât de mult se poate înălța și până unde poate ajunge zidirea, dacă el o zidește, iar Stăpânul Tronului o dărâmă?

Distihul 55

وراحوا إلى جمع فباتوا بمشعر الحرام وصلوا الفجر
ثم تقدموا

Apoi au pornit spre Jamʿ, au înnoptat la al-Mashʿar al-Ḥarām, au împlinit rugăciunea de zori și au mers mai departe,

Distihul 56

إلى الجمرة الكبرى يريدون رميها
لوقت صلاة العيد ثم تيمموا

spre Jamra cea Mare, dorind să arunce pietricelele la vremea rugăciunii sărbătorii; apoi s-au îndreptat

Distihul 57

منازلهم للنحر يبغون فضله
وإحياء نسك من أبيهم يعظم

spre locurile lor de ședere pentru înjunghierea jertfei, căutând harul Lui și reînvierea unui ritual cinstit, moștenit de la părintele lor.

Distihul 58

فلو كان يرضي الله نحر نفوسهم

لدانوا به طوعا وللأمر سلموا

Dacă sacrificarea propriilor suflete L-ar fi mulțumit pe Allah, ei s-ar fi apropiat de El prin aceasta de bunăvoie și s-ar fi supus poruncii.

Distihul 59

كما بذلوا عند الجهاد نحورهم

لأعدائه حتى جرى منهم الدم

Așa cum, în lupta pe calea Lui, și-au oferit gâturile înaintea dușmanilor Săi, până când le-a curs sângele.

Distihul 60

ولكنهم دانوا بوضع رؤوسهم

وذلك ذل للعبيد وميسم

Însă ei I se supun dându-și capetele spre a fi rase: acesta este un semn al smereniei robilor.

Distihul 61

ولما تقضوا ذلك التفث الذي

عليهم وأوفوا نذرهم ثم تموا

După ce s-au curățat de neîngrijirea rămasă asupra lor, și-au împlinit făgăduințele și au dus la bun sfârșit cele rânduite,

Distihul 62

دعاهم إلى البيت العتيق زيارة

فيا مرحبا بالزائرين وأكرم

El i-a chemat să viziteze Casa cea Veche. Bine au venit vizitatorii! Câtă cinste li se arată!

Distihul 63

فلله ما أبهى زيارتهم له

وقد حصلت تلك الجوائز تقسم

Cât de frumoasă este vizita lor la Casa Lui, când darurile făgăduite sunt împărțite!

Distihul 64

ولله إفضال هناك ونعمة

وبر وإحسان وجود ومرحم

Acolo Allah dăruiește har, binecuvântare, bunătate, binefacere, generozitate și îndurare.

Distihul 65

وعادوا إلى تلك المنازل من منى

ونالوا مناهم عندها وتنعموا

S-au întors la locurile lor de ședere din Minā; acolo și-au dobândit cele dorite și s-au bucurat de binefaceri.

Distihul 66

أقاموا بها يوما ويوما وثالثا
وأذن فيهم بالرحيل وأعلموا

Au rămas acolo o zi, încă o zi și o a treia; apoi s-a vestit printre ei plecarea și au fost înștiințați.
Distihul 67

وراحوا إلى رمي الجمار عشية
شعارهم التكبير والله معهم

Au pornit spre aruncarea pietricelelor la Jamrāt, înspre seară, rostind drept însemn «Allah este Cel mai Mare!», iar Allah era cu ei.
Distihul 68

فلو أبصرت عيناك موقفهم بها
وقد بسطوا تلك الأكف ليرحموا

De i-ar fi văzut ochii tăi stând acolo, cu palmele întinse ca să primească îndurare,
Distihul 69

ينادونه يا رب يا رب إننا
عبيدك لا ندعو سواك وتعلم

chemându-L: «O, Doamne, o, Doamne! Noi suntem robii Tăi. Nu chemăm pe nimeni în afară de Tine, iar Tu știi!
Distihul 70

وها نحن نرجو منك ما أنت أهله

فأنت الذي تعطي الجزيل وتنعم

Iată-ne nădăjduind de la Tine ceea ce se cuvine măreției Tale, căci Tu dăruiești din belșug și arăți bunăvoință!»

Distihul 71

ولما تقضوا من منى كل حاجة

وسالت بهم تلك البطاح تقدموا

Când și-au împlinit toate trebuințele din Minā și șuvoiul lor a umplut acele văi întinse, au pornit

Distihul 72

إلى الكعبة البيت الحرام عشية

وطافوا بها سبعا وصلوا وسلموا

spre Kaʿba, Casa cea Sfântă, înspre seară; au înconjurat-o de șapte ori, s-au rugat și au salutat.

Distihul 73

ولما دنا التوديع منهم وأيقنوا

بأن التداني حبله متصرم

Când li s-a apropiat despărțirea și au știut cu încredințare că firul apropierii urma să se rupă,

Distihul 74

ولم يبق إلا وقفة لمودع

فللّٰه أجفان هناك تسجم

și nu le-a mai rămas decât oprirea celui care își ia rămas-bun, câte pleoape au revărsat acolo lacrimi pentru Allah!

Distihul 75

وللّٰه أكباد هنالك أودع الغرام بها فالنار فيها تضرم

Câte măruntaie au fost cuprinse acolo de iubire arzătoare, cu focul trosnind în ele!

Distihul 76

وللّٰه أنفاس يكاد بحرها

يذوب المحب المستهام المتيم

Câte suspine, a căror fierbințeală aproape îl topește pe cel mistuit și înrobit de iubire!

Distihul 77

فلم تر إلا باهتا متحيرا

وآخر يبدي شجوه يترنم

Nu vezi decât un om încremenit, cuprins de uimire, și altul care își mărturisește durerea, îngânând:

Distihul 78

رحلت وأشواقي إليكم مقيمة

ونار الأسى مني تشب وتضرم

«Am plecat, dar dorurile mele rămân la voi, iar focul durerii se aprinde și arde în mine.

Distihul 79

أودعكم والشوق يثني أعنتي

وقلبي أمسى في حماكم مخيم

Mă despart de voi, dar dorul îmi întoarce frâiele; inima mea și-a așezat tabăra în hotarul vostru.

Distihul 80

هنالك لا تثريب يوما على امرئ

إذا ما بدا منه الذي كان يكتم

Atunci nimeni nu este mustrat dacă lasă să se vadă ceea ce ascundea.

Distihul 81

فيا سائقين العيس بالله ربكم

قفوا لي على تلك الربوع وسلموا

O, voi, cei care mânați cămilele, vă rog în numele lui Allah, Domnul vostru: opriți-vă pentru mine la acele sălașe și salutați-le!

Distihul 82

وقولوا لها محب قاده الشوق نحوكم
قضى نحبه فيكم تعيشوا وتسلموا

Spuneți-le: «Un om pe care dorul l-a mânat către voi și-a dat viața din iubire pentru voi. Voi să trăiți și să fiți în pace!»
Distihul 83

قضى الله رب العرش فيما قضى به
بأن الهوى يعمي القلوب ويبكم

Allah, Stăpânul Tronului, a rânduit, printre cele rânduite de El, ca iubirea pătimașă să orbească inimile și să le lase fără glas.
Distihul 84

وحبكم أصل الهدى ومداره
عليه وفوز للمحب ومغنم

Iubirea față de voi este temelia călăuzirii și lucrul în jurul căruia ea se învârte, izbândă și câștig pentru cel care iubește.
Distihul 85

وتفنى عظام الصب بعد مماته
وأشواقه وقف عليه محرم

Oasele celui mistuit de iubire se risipesc după moartea lui, dar dorurile sale rămân o danie statornicită, de neatins.
Distihul 86

فيا أيها القلب الذي ملك الهوى

أزمته حتى متى ذا التلوم

O, inimă ale cărei frâie au fost stăpânite de iubire, până când vei mai zăbovi astfel?

Distihul 87

وحتام لا تصحو وقد قرب المدى

ودنت كؤوس السير والناس نوم

Până când nu te vei trezi, când sorocul este aproape, paharele plecării s-au apropiat, iar oamenii dorm?

Distihul 88

بلى سوف تصحو حين ينكشف الغطا

ويبدو لك الأمر الذي أنت تكتم

Ba da, te vei trezi când vălul va fi înlăturat și ți se va arăta lucrul pe care acum îl ascunzi.

Distihul 89

ويا موقدا نارا لغيرك ضوؤها

وحر لظاها بين جنبيك يضرم

O, tu, cel care aprinzi un foc a cărui lumină este pentru altul, în timp ce văpaia lui arde între coastele tale!

Distihul 90

أهذا جنى العلم الذي قد غرسته

وهذا الذي قد كنت ترجوه يطعم

Acesta este rodul cunoașterii pe care ai sădit-o? Acesta este rodul pe care nădăjduiai să-l dea?

Distihul 91

وهذا هو الحظ الذي قد رضيته

لنفسك في الدارين جاه ودرهم

Aceasta este partea cu care te-ai mulțumit pentru tine în cele două lumi: rang și bani?

Distihul 92

وهذا هو الربح الذي قد كسبته

لعمرك لا ربح ولا الأصل يسلم

Acesta este câștigul dobândit? Pe viața ta, nu este câștig, iar capitalul nici el nu rămâne neatins!

Distihul 93

بخلت بشيء لا يضرك بذله

وجدت بشيء مثله لا يقوم

Ai fost zgârcit cu un lucru a cărui dăruire nu ți-ar dăuna și darnic cu altul al cărui preț nu poate fi măsurat.

Distihul 94

بخلت بذا الحظ الخسيس دناءة
وجدت بدار الخلد لو كنت تفهم

Din josnicie, ai fost zgârcit cu această parte neînsemnată, dar darnic cu Sălașul veșniciei — de-ai pricepe!

Distihul 95

وبعت نعيما لا انقضاء له ولا
نظير بخس عن قليل سيعدم

Ai vândut o fericire fără sfârșit și fără seamăn pe un preț de nimic, care în curând va pieri.

Distihul 96

فهلا عكست الأمر إن كنت حازما
ولكن أضعت الحزم لو كنت تعلم

De ce nu ai făcut tocmai pe dos, dacă erai chibzuit? Însă ai pierdut chibzuința — de-ai ști!

Distihul 97

وتهدم ما تبني بكفك جاهدا
فأنت مدى الأيام تبني وتهدم

Dărâmi cu propria mână ceea ce zidești cu trudă; astfel, în toate zilele, zidești și dărâmi.

Distihul 98

وعند مراد الله تفنى كميت
وعند مراد النفس تسدي وتلحم

Când este vorba de ceea ce voiește Allah, ești lipsit de putere, asemenea unui mort; când este vorba de dorința sufletului, urzești și întrețesi.
Distihul 99

وعند خلاف الأمر تحتج بالقضاء
ظهيرا على الرحمن للجبر تزعم

Când te împotrivești poruncii, aduci drept scuză destinul, pretinzând constrângerea și făcând din ea un sprijin împotriva Celui Milostiv.
Distihul 100

تنزه منك النفس عن سوء فعلها
وتعتب أقدار الإله وتظلم

Îți socotești sufletul nevinovat de răul faptelor sale, mustri cele rânduite de Allah și săvârșești nedreptate.
Distihul 101

تحل أمورا أحكم الشرع عقدها
وتقصد ما قد حله الشرع تبرم

Dezlegi lucruri ale căror legături Legea le-a întărit și cauți să strângi ceea ce Legea a dezlegat.
Distihul 102

وتفهم من قول الرسول خلاف ما

أراد لأن القلب منك معجم

Din vorbele Trimisului înțelegi altceva decât a vrut să spună, pentru că inima ta este lipsită de înțelegere.

Distihul 103

مطيع لداعي الغي عاص لرشده

إلى ربه يوما يرد ويعلم

Ascultător de chemarea rătăcirii, nesupus față de îndreptarea sa, omul va fi întors într-o zi la Domnul său și va afla.

Distihul 104

مضيع لأمر الله قد غش نفسه

مهين لها أنى يحب ويكرم

Nesocotește porunca lui Allah, își înșală sufletul și îl înjosește; cum să fie iubit și cinstit?

Distihul 105

بطيء عن الطاعات أسرع للخنا

من السيل في مجراه لا يتقسم

Greoi la ascultare, spre ticăloșie se grăbește mai repede decât șuvoiul care curge printr-o singură albie.

Distihul 106

وتزعم مع هذا بأنك عارف

كذبت يقينا في الذي أنت تزعم

Și totuși pretinzi că ești cunoscător! Cu siguranță minți în ceea ce pretinzi.

Distihul 107

وما أنت إلا جاهل ثم ظالم

وإنك بين الجاهلين مقدم

Nu ești decât un neștiutor și, pe deasupra, un nedrept; printre neștiutori ai întâietate.

Distihul 108

إذا كان هذا نصح عبد لنفسه

فمن ذا الذي منه الهدى يتعلم

Dacă așa își caută un rob binele propriului suflet, cine ar învăța de la el călăuzirea?

Distihul 109

وفي مثل هذا الحال قد قال من مضى

وأحسن فيما قاله المتكلم

Despre o asemenea stare a vorbit cineva din trecut, și bine a grăit cel care a spus:

Distihul 110

فإن كنت لا تدري فتلك مصيبة

وإن كنت تدري فالمصيبة أعظم

«Dacă nu știi, aceasta este o nenorocire; iar dacă știi, nenorocirea este și mai mare.»

Distihul 111

ولو تبصر الدنيا وراء ستورها

رأيت خيالا في منام سيصرم

Dacă ai privi lumea aceasta dincolo de vălurile ei, ai vedea o nălucă într-un vis care se va sfârși,

Distihul 112

كحلم بطيف زار في النوم وانقضى المنام وراح الطيف

والصب مغرم

asemenea unei vedenii care te vizitează în somn; somnul se încheie, vedenia pleacă, iar îndrăgostitul rămâne mistuit de dor;

Distihul 113

وظل أرته الشمس عند طلوعها

سيقلص في وقت الزوال ويصرم

ori unei umbre arătate de soare la răsărit, care la amiază se va strânge și va dispărea;

Distihul 114

ومزنة صيف طاب منها مقيلها
فولت سريعا والحرور تضرم

ori unui nor de vară sub care popasul a fost plăcut, dar care a trecut repede, în timp ce arșița se întețea;
Distihul 115

ومطعم ضيف لذ منه مساغه
وبعد قليل حاله تلك تعلم

ori hranei unui oaspete, gustoasă la înghițire, dar a cărei stare de după puțin timp o cunoști.
Distihul 116

كذا هذه الدنيا كأحلام نائم
ومن بعدها دار البقاء ستقدم

Așa este lumea aceasta, asemenea viselor unui om adormit; după ea vei ajunge în Sălașul rămânerii.
Distihul 117

فجزها ممرا لا مقرا وكن بها
غريبا تعش فيها حميدا وتسلم

Treci prin ea ca printr-un loc de trecere, nu de statornicire; fii în ea străin, ca să trăiești vrednic de laudă și să fii teafăr,
Distihul 118

أو ابن سبيل قال في ظل دوحة
وراح وخلى ظلها يتقسم

ori călător care s-a odihnit la umbra unui copac, apoi a plecat, lăsând umbra lui să fie împărțită,
Distihul 119

أخا سفر لا يستقر قراره
إلى أن يرى أوطانه ويسلم

un călător care nu-și află liniștea până când nu-și vede ținutul și nu ajunge teafăr.
Distihul 120

فيا عجبا كم مصرع وعظت به
ولكن عن مصارعها عموا

Cât de uimitor! De câte ori i-a povățuit prin moartea celor căzuți în ea, dar ei au rămas orbi la aceste morți!
Distihul 121

سقتهم كؤوس البنج حتى إذا نشوا
سقتهم كؤوس السم والقوم نوم

Le-a dat să bea cupe de narcotic până când s-au amețit, apoi le-a dat cupe de otravă, în vreme ce ei dormeau.
Distihul 122

وأعجب ما في العبيد رؤية هذه العظائم والمغرور فيها متيم

Iar cel mai uimitor la robi este că văd aceste grozăvii, și totuși cel amăgit rămâne robit de iubirea ei.

Distihul 123

وما ذاك إلا أن خمرة حبها
لتسلب عقل المرء منه وتصلم

Aceasta numai fiindcă vinul iubirii ei îi răpește omului mintea și i-o retează.

Distihul 124

وأعجب من ذا أن أحبابها الأولى
تهين وللأعدا تراعي وتكرم

Și mai uimitor este că pe cei care o iubesc îi înjosește, în timp ce pe dușmanii ei îi îngrijește și îi cinstește.

Distihul 125

وذلك برهان على أن قدرها
جناح بعوض أو أدنى وألأم

Aceasta dovedește că valoarea ei este cât o aripă de țânțar ori chiar mai mică și mai josnică.

Distihul 126

وحسبك ما قال الرسول ممثلا
لها ولدار الخلد والحق يفهم

Îți este îndeajuns comparația pe care Trimisul a făcut-o între ea și Sălașul veșniciei; adevărul poate fi înțeles:

Distihul 127

كما يدلي الإنسان في اليم إصبعا
وينزعها منه فما ذاك يغنم

asemenea omului care își cufundă un deget în mare și apoi îl scoate: cât câștigă astfel?

Distihul 128

ألا ليت شعري هل أبيتن ليلة
على حذر منها وأمري مبرم

O, de-aș ști dacă voi petrece măcar o noapte ferindu-mă de ea, cu hotărârea mea nestrămutată!

Distihul 129

وهل أردن ماء الحياة وأرتوي
على ظمأ من حوضه وهو مفعم

Oare voi ajunge la apa vieții, să mă îndestulez după sete din bazinul ei plin până la margini?

Distihul 130

وهل تبدون أعلامها بعدما سفت
على ربعها تلك السوافي فتعلم

Oare-i vor apărea iarăși însemnele, după ce vânturile au suflat nisip peste sălașul ei, ca să fie din nou cunoscute?

Distihul 131

وهل أفرشن خدي ثرى عتباتهم
خضوعا لهم كيما يرقوا ويرحموا

Oare îmi voi așterne obrazul în țărâna pragurilor lor, plecându-mă înaintea lor, ca să arate blândețe și îndurare?

Distihul 132

وهل أرمين نفسي طريحا ببابهم
وطير منايا الحب فوقي تحوم

Oare mă voi arunca înaintea porții lor, în timp ce păsările morții din iubire îmi dau târcoale deasupra?

Distihul 133

فيا أسفي تفنى الحياة وتنقضي
وذا العتب باق ما يقيم ويعتب

Vai mie! Viața se sfârșește și se duce, iar această mustrare rămâne, necurmată și neîmpăcată.

Distihul 134

فما منكم بد ولا عنكم غنى

وما لي من صبر فأسلو عنكم

Nu mă pot lipsi de voi și nu pot fi fără voi; nici răbdare nu am, ca să-mi iau gândul de la voi.

Distihul 135

ومن شاء فليغضب سواكم فلا أذى

إذا كنتم عن عبدكم قد رضيتم

Oricine altcineva să se mânie, dacă vrea! Nu este vătămare când voi sunteți mulțumiți de robul vostru.

Distihul 136

وعقبى اصطباري في هواكم حميدة

ولكنها عنكم عقاب ومأثم

Urmarea răbdării mele în iubirea voastră este bună; însă răbdarea departe de voi este pedeapsă și păcat.

Distihul 137

وما أنا بالشاكي لما ترتضونه

ولكنني أرضى به وأسلم

Nu mă plâng de ceea ce vă mulțumește; dimpotrivă, sunt mulțumit cu aceasta și mă supun.

Distihul 138

وحسبي انتسابي من بعيد إليكم

ألا إنه حظ عظيم مفخم

Îmi este îndeajuns să vă aparțin, fie și de departe: aceasta este o parte măreață, vrednică de cinstire.

Distihul 139

إذا قيل هذا عبدهم ومحبهم

تهلل بشرا وجهه يتبسم

Când se spune: «Acesta este robul lor și cel care îi iubește», chipul lui se luminează de bucurie și zâmbește.

Distihul 140

وها هو قد أبدى الضراعة سائلا

لكم بلسان الحال والقال معلم

Iată-l arătându-și smerenia, cerând de la voi și făcându-vă cunoscută starea sa prin vorbe și prin înfățișare.

Distihul 141

أحبته عطفا عليه فإنه

لفي ظمأ والمورد العذب أنتم

O, cei pe care îi iubește, arătați-i bunăvoință! Îl mistuie setea, iar voi sunteți izvorul dulce.

Distihul 142

فيا ساهيا في غمرة الجهل والهوى
صريع الأماني عن قريب ستندم

O, tu, cel nepăsător în vâltoarea neștiinței și a patimii, doborât de nădejdi deșarte, în curând vei regreta!

Distihul 143

أفق قد دنا الوقت الذي ليس بعده
سوى جنة أو حر نار تضرم

Trezește-te! S-a apropiat vremea după care nu mai este decât Paradisul ori dogoarea unui Foc ce arde.

Distihul 144

وبالسنة الغراء كن متمسكا
هي العروة الوثقى التي ليس تفصم

Ține-te de Sunna luminoasă: ea este legătura trainică ce nu se rupe.

Distihul 145

تمسك بها مسك البخيل بماله
وعض عليها بالنواجذ تسلم

Ține-te de ea așa cum zgârcitul își ține averea; prinde-o cu măselele și vei fi teafăr.

Distihul 146

ودع عنك ما قد أحدث الناس بعدها

فمرتع هاتيك الحوادث أوخم

Lasă deoparte ceea ce oamenii au născocit după ea: păşunea acestor născociri este vătămătoare.

Distihul 147

وهيئ جوابا عندما تسمع النداء

من الله يوم العرض ماذا أجبتم

Pregăteşte un răspuns pentru când vei auzi chemarea lui Allah, în Ziua Înfăţişării: «Ce le-aţi răspuns

Distihul 148

به رسلي لما أتوكم فمن يكن

أجاب سواهم سوف يخزى ويندم

Trimişilor Mei când au venit la voi?» Cel care le-a răspuns altora în locul lor va fi umilit şi va regreta.

Distihul 149

وخذ من تقى الرحمن أعظم جنة

ليوم به تبدو عيانا جهنم

Ia-ţi drept cea mai mare pavăză teama de Cel Milostiv, pentru Ziua în care Iadul se va arăta limpede.

Distihul 150

وينصب ذاك الجسر من فوق متنها
فهاو ومخدوش وناج مسلم

Puntea va fi întinsă deasupra lui: unul va cădea, altul va fi zgâriat, iar altul va scăpa nevătămat.
Distihul 151

ويأتي إله العالمين لوعده
فيفصل ما بين العباد ويحكم

Dumnezeul lumilor va veni potrivit făgăduinței Sale, va despărți între robi și va judeca.
Distihul 152

ويأخذ للمظلوم ربك حقه
فيا بؤس عبد للخلائق يظلم

Domnul tău îi va dobândi celui nedreptățit dreptul său. Vai de robul care nedreptățește făpturile!
Distihul 153

وينشر ديوان الحساب وتوضع الموازين بالقسط الذي
ليس يظلم

Registrul socotelii va fi desfăcut, iar balanțele vor fi așezate cu o dreptate care nu nedreptățește.
Distihul 154

فلا مجرم يخشى ظلامة ذرة

ولا محسن من أجل ذاك يهضم

Niciun nelegiuit nu se va teme de o nedreptate cât un fir de praf și niciun binefăcător nu va fi lipsit de dreptul său.

Distihul 155

وتشهد أعضاء المسيء بما جنى

كذلك على فيه المهيمن يختم

Mădularele răufăcătorului vor mărturisi ceea ce a săvârșit; astfel, Cel care veghează asupra tuturor îi va pecetlui gura.

Distihul 156

فيا ليت شعري كيف حالك عندما

تطاير كتب العالمين وتقسم

O, de-aș ști care va fi starea ta când cărțile oamenilor vor zbura și vor fi împărțite!

Distihul 157

أتأخذ باليمين كتابك أم تكن

بأخرى وراء الظهر منك تسلم

Îți vei lua cartea cu dreapta ori îți va fi înmânată în cealaltă mână, pe la spate?

Distihul 158

وتقرأ فيه كل شيء عملته

فيشرق منك الوجه أو هو يظلم

Vei citi în ea tot ceea ce ai făcut, iar chipul tău se va lumina sau se va întuneca.

Distihul 159

تقول كتابي فاقرؤوه فإنه

يبشر بالفوز العظيم ويعلم

Vei spune: «Cartea mea! Citiți-o, căci vestește izbânda cea mare și o face cunoscută!»

Distihul 160

فإن تكن الأخرى فإنك قائل

ألا ليتني لم أوته فهو مغرم

Dar dacă va fi cealaltă soartă, vei spune: «O, de nu mi-ar fi fost dată, căci este o povară!»

Distihul 161

فبادر إذا ما دام في العمر فسحة

وعذرك مقبول وصرفك قيم

Grăbește-te, așadar, câtă vreme mai este răgaz în viață, scuza îți este primită, iar faptele tale încă sunt prețuite.

Distihul 162

وجد وسارع واغتنم زمن الصبا

ففي زمن الإمكان تسعى وتغنم

Străduiește-te, grăbește-te și folosește-ți tinerețea! Câtă vreme ai putere, lucrezi și dobândești câștig.

Distihul 163

وسر مسرعا فالسيل خلفك مسرعا

وهيهات ما منه مفر ومهزم

Mergi repede, căci șuvoiul din urma ta se grăbește; nu este nicio scăpare și niciun refugiu din calea lui!

Distihul 164

فهن المنايا أي واد نزلته

عليها القدوم أو عليك ستقدم

Acestea sunt morțile: în orice vale ai coborî, fie vei merge tu la ele, fie vor veni ele la tine.

Distihul 165

فحي على جنات عدن فإنها

منازلك الأولى وفيها المخيم

Vino, așadar, spre Grădinile șederii veșnice: ele sunt primele tale locuințe și acolo îți este sălașul!

Distihul 166

ولكننا سبي العدو فهل ترى

نعود إلى أوطاننا فنسلم

Însă noi suntem robiți de dușman; oare ne vom întoarce în ținuturile noastre, ca să fim teferi?

Distihul 167

وقد زعموا أن الغريب إذا نأى

وشطت به أوطانه فهو مؤلم

Se spune că străinul, când pleacă și ținuturile sale rămân departe, este îndurerat.

Distihul 168

وأي اغتراب فوق غربتنا التي

لها أضحت الأعداء فينا تحكم

Ce înstrăinare poate întrece înstrăinarea noastră, din pricina căreia dușmanii au ajuns să hotărască asupra noastră?

Distihul 169

وحي على روضاتها وخيامها

وحي على عيش بها ليس يسأم

Vino spre grădinile și corturile ei! Vino spre o viață de care nu te vei plictisi!

Distihul 170

وحي على يوم المزيد فإنه

لموعد أهل الحب حين يكرم

Vino spre Ziua Dăruirii din Belșug, căci ea este întâlnirea făgăduită celor care iubesc, atunci când sunt cinstiți!

Distihul 171

وحي على واد هناك أفيح

منابر من نور لمن هو مكرم

Vino spre o vale largă de acolo, cu amvoane de lumină pentru cei cinstiți!

Distihul 172

ومن حولها كثبان مسك مقاعد

لمن دونهم هذا العطاء المفخم

În jurul lor sunt dune de mosc, locuri de ședere pentru cei aflați mai prejos de ei. Aceasta este măreața dăruire!

Distihul 173

يرون به الرحمن جل جلاله

كرؤية بدر التم لا يتوهم

Acolo Îl vor vedea pe Cel Milostiv, mărit fie El, așa cum văd luna plină, fără închipuire,

Distihul 174

أو الشمس صحوا ليس من دون أفقها
سحاب ولا غيم هناك معتم

ori soarele pe cer senin, fără nori și fără negură întunecată care să-i acopere zarea.
Distihul 175

فبيناهم في عيشهم وسرورهم
وأرزاقهم تجري عليهم وتقسم

În timp ce se bucură de viața și fericirea lor, iar darurile curg spre ei și sunt împărțite,
Distihul 176

إذا هم بنور ساطع قد بدا لهم
وقد رفعوا أبصارهم فإذا هم

deodată li se arată o lumină strălucitoare. Își ridică privirile și Îl văd
Distihul 177

بربهم من فوقهم قائل لهم
سلام عليكم طبتم ونعمتم

pe Domnul lor deasupra lor, spunându-le: «Pace vouă! Sunteți buni și v-ați bucurat de binefaceri!»
Distihul 178

سلام عليكم يسمعون جميعهم
بآذانهم تسليمه إذ يسلم

«Pace vouă!» Cu toții Îi aud cu urechile lor salutul, atunci când îi salută.

Distihul 179

فبالله ما عذر امرئ هو مؤمن
بهذا ولا يسعى له ويقدم

Pe Allah, ce scuză mai are un om care crede în acestea, dar nu se străduiește să le atingă și nu lucrează pentru ele?

Distihul 180

ولكنما التوفيق بالله إنه
يخص به من شاء فضلا وينعم

Însă reușita vine doar de la Allah: El o dăruiește cui voiește, prin harul Său, și își revarsă binefacerile.

Distihul 181

2 Comentariu la poemul Mīmiyyah

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător!

إذا طلعت شمس النهار فإنها

أمارة تسليمي عليكم فسلموا

Când răsare soarele zilei, el este semnul salutării mele către voi; răspundeți-mi cu salut!

Distihul 1

سلام من الرحمن في كل ساعة

وروح وريحان وفضل وأنعم

Pace de la Cel Milostiv în fiecare ceas, alinare, bună mireasmă, har și binefaceri,

Distihul 2

Venerabilul șeic, învățatul Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a spus:

Toată lauda I se cuvine lui Allah, Domnul lumilor. Binecuvântările și pacea fie asupra celui mai nobil dintre Profeți și Trimiși, precum și asupra întregii sale familii și a tuturor însoțitorilor săi.

În aceste versuri, autorul — Allah să aibă milă de el — le spune celor iubiți: între mine și voi este un semn, și anume răsăritul soarelui. A ales acest semn fiindcă el este începutul luminii, al limpezimii și al arătării lucrurilor. *«Când răsare soarele zilei, el este semnul salutării mele către voi; răspundeți-mi cu salut»* înseamnă: răspundeți salutului, căci acum vă salut. Aceasta arată dorul și iubirea sa, pe care le-a legat de începutul zilei. Relatările lungi se încep la începutul zilei, așa cum:

قال ابن عباس رضي الله عنهما لابن جبير لما سأله عن حديث الفتون قال: استقبل النهار يا ابن جبير لأنه حديث طويل.

Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — i-a spus lui Ibn Ǧubayr, când acesta l-a întrebat despre relatarea încercărilor:[3] *«Începe odată cu ziua, o, Ibn Ǧubayr, căci este o relatare lungă!»*

După aceea, el — Allah să fie mulțumit de el — a arătat că le trimite un salut izvorât din îndurarea Domnului, Cel Atotputernic și Măreț.

2. *«În fiecare ceas»*: prin *«ceas»* se înțelege aici un răstimp, chiar dacă este scurt.

3 Relatat de al-Nasāʾī în al-Sunan al-kubrā, Cartea exegezei, la cuvintele Celui Preaînalt din Sura Ṭā Hā:

وَفَتَنَّـٰكَ فُتُونًا

Și te-am supus la încercări.

Nr. 1263.

على الصحب والإخوان والولد والألى
رعوهم بإحسان فجادوا وأنعموا

asupra Companionilor, fraților, urmașilor și celor care i-au urmat cu bunătate, arătând dărnicie și binefacere,

Distihul 3

وسائر من للسنة المحضة اقتفى
وما زاغ عنها فهو حقا مقدم

și asupra tuturor celor care au urmat Sunna curată fără să se abată de la ea: aceștia au cu adevărat întâietate.

Distihul 4

أولئك أتباع النبي وحزبه
ولولاهم ما كان في الأرض مسلم

Aceștia sunt cei care îl urmează pe Profet și sunt de partea lui; fără ei, pe pământ nu ar fi rămas niciun musulman.

Distihul 5

3. Se pare că prin *«Companioni»* îi are în vedere aici pe însoțitorii Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, iar prin *«frați»*, pe frații în credință. *«Urmașii»* sunt urmașii acestora, nu propriii săi copii. *«Cei care i-au urmat cu bunătate»* înseamnă cei care i-au urmat și s-au străduit să-i urmeze bine, cu deplină grijă, așa cum Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ﴾

Cei dintâi și cei de frunte dintre emigranți și sprijinitori, precum și cei care i-au urmat cu bunătate: Allah este mulțumit de ei, iar ei sunt mulțumiți de El.[4]

Coran 9:100

Apoi a cuprins pe toată lumea în versul următor.

4. Predicatul este *«are cu adevărat întâietate»*. Așadar, oricine urmează Sunna curată fără să se abată de la ea are cu adevărat întâietate față de altul.

«Curată» înseamnă lipsită de orice slăbiciune ori neajuns care ar putea-o întina. O relatare socotită sunna poate să nu fie curată atunci când este slabă sau născocită; atunci ea nu este sunna, chiar dacă i-a fost atribuită Trimisului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. *«Fără să se abată de la ea: aceștia au cu adevărat întâietate»*: cel care nu s-a abătut, adică nu a deviat de la această Sunna, are cu adevărat întâietate față de altul. Fără îndoială, oricine ține de Sunna Trimisului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, atât în afară, cât și înăuntru, are întâietate față de altul. Cu cât o urmează mai mult, cu atât ascultă mai mult de Allah.

Apoi, în versul următor, i-a descris pe acești înaintași și a spus:

5. *«Aceștia sunt cei care îl urmează pe Profet și sunt de partea lui»* înseamnă gruparea sa, cei care i se alătură și îl sprijină. *«Fără*

4 Coran, al-Tawba 9:100.

ei, pe pământ nu ar fi rămas niciun musulman»: ei au fost mijlocul prin care Allah a răspândit Islamul. Autorul — Allah să aibă milă de el — a folosit aici fără restricție expresia *«fără ei»*.

Folosirea unei asemenea expresii despre o cauză adevărată, recunoscută de Lege sau de simțuri, este îngăduită, fie că este pomenit alături de ea Allah, Cel Atotputernic și Măreț, Care a făcut să existe cauzele, fie că nu este pomenit. Sunt însă două lucruri de evitat:

Primul: să atribui un lucru altcuiva decât cauzei sale recunoscute de Lege ori de simțuri. Aceasta nu este îngăduită. De pildă, cineva spune: *«Dacă n-ar fi sfântul cutare, s-ar fi întâmplat cutare și cutare»*, în vreme ce acel sfânt nu este de față ori este mort. Aceasta nu este îngăduită.

Al doilea lucru de evitat: să legi acea cauză de Allah printr-o conjuncție care presupune punerea pe aceeași treaptă, ca în expresia: *«Dacă n-ar fi Allah și cutare»*. Aceasta nu este îngăduită, chiar dacă acea cauză este adevărată. De pildă, dacă te-ai fi înecat și un om te-ar fi scos din apă, iar tu ai spune: *«Dacă n-ar fi Allah și cutare, aș fi pierit»*, nu ar fi îngăduit. L-ai alăturat pe altul lui Allah printr-o conjuncție care presupune egalitate.

Acestea sunt cele două lucruri de evitat: în primul rând, să atribui un lucru altcuiva decât unei cauze recunoscute de Lege ori de simțuri; în al doilea rând, să-l atribui unei cauze adevărate, dar să o alături lui Allah printr-o conjuncție care presupune egalitate, cum este *«și»*.

În schimb, nu este nimic rău să pomenești singură o cauză adevărată, recunoscută de Lege ori de simțuri, sau să o pomenești alături de Allah, legând-o prin *«apoi»*, nu prin *«și»*. De pildă: *«Dacă n-ar fi Allah, apoi cutare»*. Observați că am spus: o cauză adevărată. Dacă ar fi adusă o cauză neadevărată, expresia nu ar fi corectă nici dacă ar fi legată prin *«apoi»*. De pildă: *«Dacă n-ar fi Allah, apoi sfântul cutare»*, care este mort ori absent. Aceasta nu este îngăduită.

În aceste versuri, Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus *«fără ei»*, atribuind lucrul unei cauze adevărate, fără să o alăture lui Allah prin *«și»*: fără ei, pe pământ nu ar fi rămas niciun

musulman. Sunt ei singura cauză? Răspunsul este: nu. La temelie se află Mesajul adus de Muḥammad — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. Ei s-au alăturat lui și l-au sprijinit, iar Allah a deschis prin ei atâtea țări și atâtea inimi, câte numai Allah, Cel Atotputernic și Măreț, știe.

لولاهم كادت تميد بأهلها

ولكن رواسيها وأوتادها هم

Fără ei, pământul aproape s-ar fi clătinat cu locuitorii lui; însă ei sunt munții și țărușii care îl întăresc.

Distihul 6

ولولاهم كانت ظلاما بأهلها

ولكن هم فيها بدور وأنجم

Fără ei, pământul ar fi întunecat pentru locuitorii săi; însă ei sunt pe el luni pline și stele.

Distihul 7

أولئك أصحابي فحيهلا بهم

وحيهلا بالطيبين وأنعم

Aceștia sunt tovarășii mei: bine au venit! Bine au venit cei buni, vrednici de toată prețuirea!

Distihul 8

لكل امرئ منهم سلام يخصه

يبلغه الأدنى إليه وينعم

Fiecăruia dintre ei îi trimit un salut al său; cel mai apropiat de el să i-l transmită cu bunăvoință.

Distihul 9

فيا محسنا بلغ سلامي وقل لهم

محبكم يدعو لكم ويسلم

O, binefăcătorule, transmite salutul meu și spune-le: cel care vă iubește se roagă pentru voi și vă salută.

Distihul 10

Dovada că este îngăduit să atribui un lucru unei cauze adevărate, recunoscute de Lege ori de simțuri, folosind expresia *«dacă n-ar fi»*, fără să-L pomenești pe Allah, este spusa Trimisului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

لولا أنا لكان في الدرك الأسفل من النار

Dacă n-aș fi fost eu, ar fi fost în treapta cea mai de jos a Focului.[5]

Se referea la unchiul său, Abū Ṭālib.

6. Prin clătinarea pământului nu se înțelege aici o mișcare simțită a lui, ci una de ordin sufletesc: fără acești oameni, vorbele s-ar fi tulburat, părerile ar fi devenit potrivnice, iar pământul s-ar fi stricat.

5 Relatat de al-Bukhārī, Cartea virtuților sprijinitorilor, capitolul despre virtutea lui Abū Ṭālib, 3/63; și de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre mijlocirea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — pentru Abū Ṭālib, 1/194.

7. Așa este: cei care sunt de partea Trimisului — binecuvântările și pacea fie asupra lui —, păzesc Sunna sa și cheamă la ea sunt lunile și stelele folositoare oamenilor și țărilor.

8. *«Aceștia sunt tovarășii mei»*: este vorba de tovărășia în religie. *«Bine au venit! Bine au venit cei buni, vrednici de toată prețuirea!»*

Apoi, după ce a trimis salutul tuturor, a spus în versul următor:

9. *«Fiecăruia dintre ei»*: după salutul general, urmează această precizare — *«îi trimit un salut al său; cel mai apropiat de el să i-l transmită cu bunăvoință»*. Aceasta arată cât de strâns era legată inima autorului — Allah să fie mulțumit de el — de acești oameni: le-a adresat salutul general, i-a lăudat, iar apoi l-a deosebit pe fiecare.

10. Se pare că și-a închipuit aici un om binevoitor, căruia i s-a adresat ca să le transmită salutul. Nu L-a avut în vedere pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț, și nu a urmărit să spună că Allah le transmite salutul său. Și-a închipuit un om binevoitor care să le ducă salutul. Toate acestea țin de imaginația largă care se ivește în mintea poeților.

ويا لائمي في حبهم وولائهم

تأمل هداك الله من هو ألوم

Iar tu, cel care mă mustri pentru iubirea și loialitatea mea față de ei, gândește-te — Allah să te călăuzească — cine este mai vrednic de mustrare!

Distihul 11

بأي دليل أم بأية حجة

ترى حبهم عارا علي وتنقم

Prin ce dovadă și prin ce argument socotești iubirea mea pentru ei o rușine și mi-o reproșezi?

Distihul 12

وما العار إلا بغضهم واجتنابهم

وحب عداهم ذاك عار ومأثم

Rușinea este să-i urăști și să te îndepărtezi de ei; iar iubirea dușmanilor lor este rușine și păcat.

Distihul 13

أما والذي شق القلوب وأودع المحبة فيها حيث لا تتصرم

Jur pe Cel care a deschis inimile și a așezat în ele iubirea ce nu se curmă,

Distihul 14

11. Care dintre cei doi merită mai multă mustrare: cel care îl mustră pe un om pentru iubirea față de însoțitorii Trimisului — binecuvântările și pacea fie asupra lui —, față de cei care îl urmează și sunt de partea lui, ori cel care îi iubește? Răspunsul este: primul. *«Gândește-te — Allah să te călăuzească — cine este mai vrednic de mustrare!»*

12. Întrebarea este de dezaprobare: nu ai nicio dovadă și nici nu poți să-mi aduci una prin care iubirea pentru acești oameni să fie socotită o rușine ce mi se poate reproșa. Este ca și cum i-ar condamna pe rāfiḍiți, care socotesc iubirea față de Companioni — Allah să fie mulțumit de ei — o rușine și susțin că aceștia trebuie urâți și insultați, cu excepția celor pe care i-au scos din această judecată dintre oamenii familiei Profetului și a unui număr mic dintre ceilalți.

13. Aceasta este adevărat: iubirea față de Companioni — Allah să fie mulțumit de ei — și față de cei care sunt de partea Trimisului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — nu este o rușine. Dimpotrivă, este cinste, ascultare și răsplată.

والمرء مع من أحب

Omul este alături de cel pe care îl iubește.

În schimb, ura față de ei este rușinea.

14. *«Amā»* este o expresie de atragere a atenției, asemenea lui *«alā»*. Apoi a jurat pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț, Care a deschis inimile și a așezat în ele iubirea. Cel care pune iubirea în inimi este Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Uneori ai dori să iubești un om, dar nu izbutești; iar adesea Allah așază în inima ta iubire față de un om, fără vreo cauză ori faptă din partea ta. De aceea, Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

اللهم هذا قسمي فيما أملك فلا تلمني فيما تملك ولا أملك

O, Allah, aceasta este împărțirea mea în cele pe care le stăpânesc. Nu mă mustra pentru ceea ce Tu stăpânești, iar eu nu stăpânesc![6]

وحملها قلب المحب وإنه

ليضعف عن حمل القميص ويألم

și a făcut inima celui îndrăgostit să o poarte, deși el abia mai are putere să-și poarte cămașa și suferă,

Distihul 15

Așadar, Allah, Cel Atotputernic și Măreț, așază iubirea în inima omului. Cât de frumoasă este iubirea față de Allah, față de Trimisul Său și față de credincioși, atunci când Allah Preaînaltul o pune în inimă! Acestea sunt cele mai nobile feluri de iubire pe care omul dorește ca Allah, Slăvitul și Preaînaltul, să le așeze în inima lui.

6 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea căsătoriei, capitolul despre împărțirea timpului între soții, nr. 2134; și de Ibn Mājah, Cartea căsătoriei, capitolul despre împărțirea timpului între soții, nr. 1971.

15. Iubirea poate atinge o putere nespusă. Ea are o atracție care îl trage pe om către cel iubit ca prin niște lanțuri de fier. De aceea nu poți găsi pe cineva care Îl iubește pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț, fără să împlinească ascultarea față de El. Ce i-a spus Allah Trimisului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — atunci când unii oameni au pretins că Îl iubesc pe Allah? I-a spus:

﴿قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى﴾

Spune: «Dacă Îl iubiți pe Allah, urmați-mă!»[7]
Coran 3:31

Dacă ești sincer, urmează-l pe Trimis — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace! Însă să spui: *«Pe Allah, eu Îl iubesc pe Allah și pe Trimisul Său»* și să plângi pentru această iubire, în timp ce ești dintre cei mai nelegiuiți robi ai lui Allah, este minciună. Balanța care nu poate înșela este urmarea Trimisului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. Cu cât îl vezi pe om urmându-l mai mult pe Trimis — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, cu atât știi că Îi este mai drag lui Allah. Aceasta înseamnă că Îl iubește pe Allah Preaînaltul, iar Allah Preaînaltul îl iubește, căci iubirea sa pentru Allah l-a îndrumat să-L urmeze pe Trimisul Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. Totodată, această urmare a sporit iubirea față de Allah în inima lui.

Este, așadar, un lanț: iubirea omului aduce urmarea Trimisului — binecuvântările și pacea fie asupra lui —, iar urmarea Trimisului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — rodește iubirea față de Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Allah face inima celui care iubește să poarte această iubire. *«Deși el abia mai are putere să-și poarte cămașa și suferă»*: se are în vedere aici inima sau omul care iubește? Omul care iubește, fiindcă el este cel care poartă cămașa.

7 Coran, Āl ʿImrān 3:31.

وذللها حتى استكانت لصولة المحبة لا تلوي ولا تتلعثم

și a supus-o până când s-a plecat în fața puterii iubirii, fără să se împotrivească și fără să șovăie,

Distihul 16

وذلل فيها أنفسا دون ذلها
حياض المنايا فوقها وهي حوم

și, prin ea, a smerit suflete, înaintea smeririi cărora stau bazinele morții, rotindu-se deasupra lor,

Distihul 17

16. *«A supus-o»*: se pare că se referă la inimi. *«Până când s-a plecat în fața puterii iubirii»*: iubirea este un lucru măreț. Nu-i cunoaște însemnătatea decât cel care citește istoriile îndrăgostiților. Cine a citit asemenea istorii știe ce urmări are iubirea și ce înseamnă ea. Însă iubirea față de Allah nu naște ceea ce naște iubirea pătimașă a îndrăgostiților. Aceasta din urmă îl poate ucide pe cel îndrăgostit; iubirea față de Allah îi sporește bucuria, liniștea, veselia și deschiderea sufletească. Între cei care iubesc sunt unii a căror putere întrece tot ceea ce este între cer și pământ.

Iubirea are o însemnătate atât de mare, încât Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus în Rawḍat al-muḥibbīn că toate lucrurile se învârt în jurul iubirii: fără iubirea ta pentru pâine nu ai mânca, fără iubirea pentru somn nu ai dormi, fără iubirea de a merge la prietenii tăi nu ai merge, și tot așa. Însă izbutește cel căruia Allah îi dă izbândă și a cărui iubire urmează iubirea pentru Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Îl rugăm pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț, să ne facă dintre ei.

«Fără să se împotrivească și fără să șovăie» înseamnă că nu rămâne în urmă și nu se înclină nici la dreapta, nici la stânga.

17. *«Prin ea»* înseamnă prin iubire. *«A smerit suflete»*: dacă dorești un exemplu al acestui lucru, amintește-ți:

قصة مغيث وبريرة، فمغيث يحب بريرة، وبريرة لا تحبه، فهو يمشي وراءها في سكك المدينة يبكي ويطلب أن ترجع له أو أن تبقي النكاح.

povestea lui Mughīth și a Barīrei.[8] Mughīth o iubea pe Barīra, iar Barīra nu îl iubea. El mergea în urma ei pe ulițele Medinei, plângea și îi cerea să se întoarcă la el ori să păstreze căsătoria.

Așadar, sufletul său s-a plecat înaintea acestei femei din iubire. Privește ce face iubirea cu bărbații, până când îi smerește înaintea femeilor! Așa cum a spus autorul — Allah să aibă milă de el —, aceasta vine de la Allah, Cel Atotputernic și Măreț, Care i-a deschis inima și a așezat în ea această iubire. De aceea, se cuvine să-I ceri mereu lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, să facă iubirea ta să urmeze iubirea față de El:

اللهم إني أسألك حبك وحب من يحبك وحب العمل الذي يقربني إلى حبك

O, Allah, Îți cer să Te iubesc, să-i iubesc pe cei care Te iubesc și să iubesc fapta care mă apropie de iubirea față de Tine!

Apoi a spus: *«Bazinele morții, ce se rotesc deasupra lor»*. Din pricina puterii iubirii, este ca și cum bazinele morții — adică

8 Relatat de al-Bukhārī, Cartea divorțului, capitolul despre mijlocirea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — pentru soțul Barīrei, nr. 5283; și, cu un sens asemănător, de Muslim, Cartea eliberării robilor, capitolul care arată că legătura de patronaj îi revine celui care a eliberat robul, nr. 1504.

locurile către care te duce moartea — s-ar roti deasupra acestor suflete, pentru a le ucide din pricina marii iubiri.

لأنتم على قرب الديار وبعدها

أحبتنا إن غبتم أو حضرتم

voi ne sunteți cei iubiți, fie că ținuturile voastre sunt aproape ori departe, fie că lipsiți ori sunteți de față.

Distihul 18

سلوا نسمات الريح كم قد تحملت

محبة صب شوقه ليس يكتم

Întrebați adierile vântului cât de mult au purtat iubirea unui om mistuit de dor, al cărui dor nu se ascunde.

Distihul 19

وشاهد هذا أنها في هبوبها

تكاد تبث الوجد لو تتكلم

Dovadă este că, atunci când adie, aproape și-ar mărturisi dorul, dacă ar putea vorbi.

Distihul 20

وكنت إذا ما اشتد بي الشوق والجوى

وكادت عرى الصبر الجميل تفصم

Când dorul și suferința se întețeau în mine și legăturile răbdării frumoase erau cât pe ce să se rupă,

Distihul 21

أعلل نفسي بالتلاقي وقربه
وأوهمها لكنها تتوهم

îmi alinam sufletul cu întâlnirea și apropierea ei; îl amăgeam, iar el se lăsa amăgit.
Distihul 22

وأتبع طرفي وجهة أنتم بها
فلي بحماها مربع ومخيم

Îmi îndrept privirea spre partea în care sunteți; în hotarul ei am loc de popas și tabără.
Distihul 23

وأذكر بيتا قاله بعض من خلا
وقد ضل عنه صبره فهو مغرم

Și îmi amintesc un vers rostit de cineva din trecut, pe care răbdarea îl părăsise și care era mistuit de iubire:
Distihul 24

أسائل عنكم كل غاد ورائح
وأومي إلى أوطانكم وأسلم

Îl întreb despre voi pe fiecare trecător care pleacă ori se întoarce; fac semn spre ținuturile voastre și vă salut.
Distihul 25

18. Adică: sunteți cei iubiți de noi, fie că vă apropiați ori sunteți departe, fie că lipsiți ori sunteți de față. Aceasta dovedește că

iubirea față de ei umpluse inima lui Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el. Allah este Cel mai Mare! Ce iubire măreață!

19. *«Adierile vântului»* înseamnă suflarea lui. Întrebați-le cât au purtat! Vântul este cel care aduce miresmele. Întrebați-le cât de mult dor au purtat! Prin aceasta se arată că au purtat foarte mult.

20. *«Dorul»* înseamnă puterea iubirii. Dovadă sunt aceste adieri care vă poartă iubirea noastră: aproape că ar face să se audă dorul, dacă ar vorbi. Nu vorbesc, însă poartă dorurile.

21–25. *«Când dorul și suferința se întețeau în mine»*: dorul este puterea iubirii, iar suferința este tristețea despărțirii de cel iubit. *«Și legăturile răbdării frumoase erau cât pe ce să se rupă»*: *«îmi alinam…»*, *«îmi îndreptam…»* și *«îmi aminteam…»* alcătuiesc cele spuse despre starea sa. Alinarea este o vorbire a sufletului cu sine; îndreptarea privirii este o lucrare a ochilor; amintirea unui vers este o lucrare a sufletului prin care caută mângâiere.

În primul rând: îmi alin sufletul cu întâlnirea și apropierea ei, spunându-i: *«Întâlnirea va veni, și tot ce vine este aproape. Rabdă, îi vei întâlni pe cei dragi!»* *«Îl amăgeam»*: îi făceam să creadă că întâlnirea este aproape și nu este departe. *«Iar el se lăsa amăgit»*: puterea dorului îi aducea închipuiri, încât nu mai înțelegea ce îi spuneam.

În al doilea rând: *«Îmi îndrept privirea spre partea în care sunteți»*. Parcă mi-l închipui pe acest om în afara orașului, iar cei iubiți de el sunt la Mecca. Se întoarce spre Mecca și privește în partea unde se află ei: acolo, în hotarul lor, are loc de popas și tabără.

În al treilea rând: *«Îmi amintesc un vers rostit de cineva din trecut, pe care răbdarea îl părăsise și care era mistuit de iubire».* Este împovărat de iubire, ca de un creditor care nu-l părăsește. Care este acest vers? *«Îl întreb despre voi pe fiecare trecător care pleacă ori se întoarce»*: cel care pleacă dimineața și cel care se întoarce seara. *«Fac semn spre ținuturile voastre și vă salut»*: acest vers este al altcuiva, nu al lui Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el. El își amintește versul pe care îl rostea acel om:

أسائل عنكم كل غاد ورائح

وأومي إلى أوطانكم وأسلم

Îl întreb despre voi pe fiecare trecător care pleacă ori se întoarce; fac semn spre ținuturile voastre și vă salut.

Distihul 25

Dacă îți închipui această stare, vei vedea că omul este cuprins de un dor nespus. Pe fiecare trecător de dimineață ori de seară îl întreabă: *«Unde sunt cei dragi? Unde i-ai lăsat? Unde i-ai găsit?»* și așa mai departe. Totodată face semn către ținuturile lor și le trimite salutul, de parcă puterea dorului și a iubirii l-ar fi scos din minți.

وكم يصبر المشتاق عمن يحبه

وفي قلبه نار الأسى تتضرم

Cât să mai rabde cel însetat de dor departe de cel pe care îl iubește, când în inima lui arde focul durerii?

Distihul 26

أما والذي حج المحبون بيته

ولبوا له عند المهل وأحرموا

Jur pe Cel la a Cărui Casă vin în pelerinaj cei care Îl iubesc, răspunzând chemării Sale la locul intrării în ritual și intrând în iḥrām,

Distihul 27

26. Adică: de câte ori rabdă și se străduiește să rabde cel mistuit de dor, departe de cel pe care îl iubește, deși focul durerii — al tristeții — arde în inima lui! Așa este: omul rabdă, își alină sufletul cu întâlnirea și spune: *«Dacă voiește Allah, întâlnirea este aproape»*, și alte asemenea vorbe, în vreme ce focul din inima lui arde, fiindcă dorește să ajungă la cel iubit.

Apoi autorul — Allah să aibă milă de el — a trecut de la această zugrăvire a celor iubiți, care sunt de partea Trimisului — binecuvântările și pacea fie asupra lui —, la un subiect nou: descrierea pelerinajului. Nu știu dacă a alcătuit acest poem în călătoria sa la pelerinaj. Amintirea și evocarea celor iubiți se potrivesc cu dorința lui de a merge în pelerinaj; poate că a alcătuit poemul pe când călătorea la pelerinaj. Allah știe cel mai bine.

27. După ce a amintit iubirea și urmările ei în inimă, autorul — Allah să aibă milă de el — a trecut la ceva iubit de credincios: ajungerea la Casa Sfântă a lui Allah. A spus:

أما والذي حج المحبون بيته

ولبوا له عند المهل وأحرموا

Jur pe Cel la a Cărui Casă vin în pelerinaj cei care Îl iubesc, răspunzând chemării Sale la locul intrării în ritual și intrând în iḥrām,

Distihul 27

El jură pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț. *«La a Cărui Casă vin în pelerinaj cei care Îl iubesc»*: Casa lui Allah Preaînaltul este Kaʿba, pe care Allah Preaînaltul Și-a atribuit-o Lui pentru a o cinsti și a o mări. *«La locul intrării în ritual»* înseamnă la mīqāt, căci acolo se începe rostirea chemării rituale. Ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus:

سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول: مُهَل أهل المدينة ذو الحليفة...

L-am auzit pe Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — spunând: «Locul intrării în ritual pentru oamenii Medinei este Dhū al-Ḥulayfa...»[9]

Nu este corect să se spună *«al-mahall»*, căci acesta ar proveni de la verbul de trei litere *«halla–yahillu»*. Cuvântul de aici provine de la verbul de patru litere *«ahalla–yuhillu»*, iar acesta este sensul urmărit.

وقد كشفوا تلك الرؤوس تواضعا
لعزة من تعنو الوجوه وتسلم

după ce și-au descoperit capetele cu smerenie înaintea puterii Celui în fața Căruia se pleacă și se supun chipurile,

Distihul 28

9 Relatat de al-Bukhārī, Cartea pelerinajului, capitolul despre mīqātul oamenilor Medinei, nr. 1525; și de Muslim, Cartea pelerinajului, capitolul despre mīqāturile pelerinajului, nr. 1182.

يهلون بالبيداء لبيك ربنا
لك الملك والحمد الذي أنت تعلم

și rostind în pustiu: «Răspundem chemării Tale, Domnul nostru! A Ta este împărăția și Ție Îți este lauda pe care Tu o cunoști!»
Distihul 29

28. În iḥrām și-au descoperit capetele cu smerenie înaintea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Până astăzi este cunoscut obiceiul ca omul să-și descopere capul din smerenie și respect față de cineva. Vedem chiar militari care, atunci când trece înaintea lor o persoană pe care o cinstesc, își dau jos bonetele pentru a-i arăta cinste și respect. La fel, sufiții care îi venerează pe șeicii lor și pe cei pe care îi socotesc sfinți își descoperă capetele când aceștia se apropie, în semn de respect. Dezvelirea capului la întâlnire este, prin obicei, un semn de respect.

وقد كشفوا تلك الرؤوس تواضعا
لعزة من تعنو الوجوه وتسلم

după ce și-au descoperit capetele cu smerenie înaintea puterii Celui în fața Căruia se pleacă și se supun chipurile,
Distihul 28

«În fața Căruia se pleacă» se referă la Allah, Cel Atotputernic și Măreț: chipurile se smeresc înaintea Lui. Așa cum Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَعَنَتِ ٱلۡوُجُوهُ لِلۡحَيِّ ٱلۡقَيُّومِۖ﴾

Chipurile s-au plecat înaintea Celui Viu, Celui care susține toate.[10]
Coran 20:111

10 Coran, Ṭā Hā 20:111.

Aproape niciun pelerin aflat în iḥrām nu simte acest înțeles: că își descoperă capul cu smerenie înaintea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Dacă femeia nu ar avea de acoperit ʿawra, și-ar descoperi și ea capul ca semn de cinstire a rânduielilor lui Allah. Însă capul ei este ʿawra. Așadar, acest lucru îi privește pe bărbați, nu pe femei.

29. Este vorba de talbiya cunoscută și răspândită a Profetului — binecuvântările și pacea fie asupra lui. Ei o rostesc în al-Baydāʾ, un loc cunoscut, aflat lângă mīqātul oamenilor Medinei.[11] Spun:

لبيك ربنا، لبيك اللهم لبيك

Răspund chemării Tale, Domnul nostru! Răspund chemării Tale, o, Allah, răspund chemării Tale!

Și așa mai departe. Talbiya înseamnă răspuns, ascultare și îndreptare către Cel care cheamă.

دعاهم فلبوه رضا ومحبة

فلما دعوه كان أقرب منهم

El i-a chemat, iar ei I-au răspuns cu mulțumire și iubire; când ei L-au chemat, El a fost mai aproape de ei.

Distihul 30

تراهم على الأنضاء شعثا رؤوسهم

وغبرا وهم فيها أسر وأنعم

Îi vezi pe cămile istovite, cu părul răvășit și acoperiți de praf; și totuși, în această stare sunt mai bucuroși și mai îndestulați.

Distihul 31

11 Al-Baydāʾ: un munte mic la marginea locului Dhū al-Ḥulayfa.

وقد فارقوا الأوطان والأهل رغبة
ولم يثنهم لذاتهم والتنعم

Și-au părăsit ținuturile și familiile din dorință, fără să-i abată plăcerile și traiul îmbelșugat.
Distihul 32

يسيرون من أقطارها وفجاجها
رجالا وركبانا ولله أسلموا

Vin din toate ținuturile și de pe toate cărările, pe jos și călare, supunându-se lui Allah.
Distihul 33

30. *«El i-a chemat»*: este vorba de Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَأَذِّن فِي ٱلنَّاسِ بِٱلْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ
يَأْتِينَ مِن كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ﴾

Vestește oamenilor pelerinajul: vor veni la tine pe jos și pe orice cămilă slabă, venind de pe toate cărările îndepărtate.[12]
Coran 22:27

Când Allah, Cel Atotputernic și Măreț, i-a chemat, au răspuns acestei chemări, mulțumiți cu Legea Lui și din iubire față de El.

31. Aceasta în pofida greutății și lungimii drumului, mai ales în vremurile trecute, când călătoreau pe cămile ori pe jos. Cămilele sunt descrise ca slăbite de lungimea și greutatea drumului, iar ei sunt cu părul răvășit și plini de praf. Totuși, în această stare sunt

12 Coran, al-Ḥajj 22:27.

mai bucuroși și mai îndestulați, fiindcă părul li s-a răvășit pentru Allah, Cel Atotputernic și Măreț.

32. Și-au părăsit ținuturile, familiile, tihna și plăcerile, dorind ceea ce se află la Allah, Cel Atotputernic și Măreț. De aceea pelerinajul este un fel de luptă pe calea lui Allah.

33. Vin din toate ținuturile: de la extremitatea răsăriteană a Asiei și de la extremitatea apuseană. Vin către această Casă. Omul putea merge șase luni până să ajungă la Casă. Mi-au povestit călători pe jos, care treceau pe la noi și pe care oamenii de rând îi numeau derviși: veneau din cel mai îndepărtat răsărit al Asiei, călătoreau șase luni, poposind din sat în sat și din oraș în oraș până ajungeau la Mecca. Este așa cum a spus autorul — Allah să aibă milă de el —: *«Din toate ținuturile și de pe toate cărările, pe jos și călare, supunându-se lui Allah»*. S-au supus din iubire, cinstire și nădejde în ceea ce se află la El, până când și-au dobândit cele dorite.

ولما رأت أبصارهم بيته الذي

قلوب الورى شوقا إليه تضرم

Când ochii lor au văzut Casa Lui, spre care inimile oamenilor ard de dor,

Distihul 34

كأنهم لم ينصبوا قط قبله

لأن شقاهم قد ترحل عنهم

era ca și cum niciodată nu ar fi trudit mai înainte, căci suferința îi părăsise.

Distihul 35

فللّٰه كم من عبرة مهراقة

وأخرى على آثارها لا تقدم

Câte lacrimi sunt atunci revărsate pentru Allah, iar altele le urmează, fără să le ia înainte!

Distihul 36

وقد شرقت عين المحب بدمعها

فينظر من بين الدموع ويسجم

Ochiul celui care iubește se îneacă în propriile lacrimi; privește printre ele și le revarsă.

Distihul 37

إذا عاينته العين زال ظلامها

وزال عن القلب الكئيب التألم

Când ochiul vede Casa, întunericul lui se risipește și durerea părăsește inima întristată.

Distihul 38

ولا يعرف الطرف المعاين حسنه

إلى أن يعود الطرف والشوق أعظم

Privirea care o vede nu-i poate cuprinde frumusețea; când revine asupra ei, dorul este și mai mare.

Distihul 39

35. Când au ajuns la cel iubit, au uitat toate greutățile prin care trecuseră, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. *«Era ca și cum niciodată nu ar fi trudit mai înainte»*: ca și cum nu ar fi obosit și nu ar fi avut parte de părul răvășit, de praf, de trudă, de foame, de

sete, de arșiță ori de frig. Un om în care am încredere îmi povestea că mersese în pelerinaj împreună cu un grup într-o arșiță cumplită. Își țineau capetele descoperite, iar de atâta căldură li se desprindea pielea de pe cap. Răbdau, nădăjduind răsplata lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Totuși, când ajungeau la Casă, toate acestea îi părăseau, de parcă nu ar fi avut parte de nicio trudă și de nicio osteneală.

36. Când vedeau Casa, plângeau și izbucneau în lacrimi, fiindcă ajunseseră la cele dorite și din pricina dorului puternic față de Domnul lor, Cel Atotputernic și Măreț. Nu plângeau din durere ori din strâmtorare, ci din puterea dorului și fiindcă își atinseseră dorința.

37. Când ochii omului sunt plini de lacrimi, el nu mai vede în chipul obișnuit; privește printre lacrimi, printre apa care îi curge din ochi, așa cum a spus autorul — Allah să aibă milă de el.

38. El vede Casa Celui iubit, pentru care a venit din ținuturi atât de îndepărtate. Durerea inimii îl părăsește și nu-i mai rămâne în inimă nici urmă de durere ori de osteneală.

39. Deși a ajuns la țintă, ori de câte ori își întoarce privirea spre Cel iubit îi sporește dorul. Așa este orice lucru iubit cu putere: omul nu se satură de el. Chiar și după ce îl dobândește, aproape că nu poate privi la el ori să-i audă glasul fără să-i sporească dorul.

ولا عجب من ذا فحين أضافه
إلى نفسه الرحمن فهو المعظم

Nu este de mirare: întrucât Cel Milostiv Și-a atribuit Lui această Casă, ea este vrednică de cinstire.

Distihul 40

كساه من الإجلال أعظم حلة
عليها طراز بالملاحة معلم

A îmbrăcat-o cu cea mai măreață haină a cinstirii, împodobită cu însemnul frumuseții.
Distihul 41

فمن أجل ذا كل القلوب تحبه
وتخضع إجلالا له وتعظم

De aceea, toate inimile o iubesc, se pleacă înaintea ei cu venerație și o cinstesc.
Distihul 42

40. Nu te mira de această iubire puternică și de această bucurie la întâlnirea cu Casa. *«Întrucât Cel Milostiv Și-a atribuit Lui această Casă, ea este vrednică de cinstire»*: iubirea și respectul din inimi față de această Casă se datorează faptului că Allah Și-a atribuit-o Lui. Cinstirea Casei ține de cinstirea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț.

Uimitor este că astăzi sunt oameni care cinstesc această Casă și nu vor ca cineva să o păteze cu vreo vătămare, dar nu-L cinstesc pe Domnul Casei: își petrec vremea în neascultare față de El, în nelegiuire și în desfrânare. Aceasta înseamnă a răsturna lucrurile. Noi nu iubim Casa lui Allah, nici pe Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, nici pe credincioși decât pentru Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Celor care răstoarnă lucrurile și arată Casei această mare cinstire — de care Casa este vrednică —, dar nu-L cinstesc pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț, le spunem: ați răsturnat lucrurile. Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — arată aici că iubirea și respectul care se așază în inimi față de Casă vin din faptul că Allah Și-a atribuit-o Lui.

41–42. Fără îndoială, Allah Preaînaltul a îmbrăcat Casa cu slavă, măreție și farmec în suflete. Omul găsește în ea frumusețe, măreție și un farmec care sporește delicatețea frumuseții. Nu orice lucru frumos are și farmec. Dacă frumuseții îi lipsește farmecul, nu mai este pe deplin acel lucru dorit; tot astfel, farmecul, chiar însoțit de un anumit neajuns al frumuseții, îi sporește strălucirea. Această Casă îmbină frumusețea cu farmecul și a primit astfel desăvârșirea frumuseții.

وراحوا إلى التعريف يرجون رحمة
ومغفرة ممن يجود ويكرم

Apoi au pornit spre locul șederii de la ʿArafa, nădăjduind îndurare și iertare de la Cel care dăruiește și cinstește.

Distihul 43

فلله ذاك الموقف الأعظم الذي
كموقف يوم العرض بل ذاك أعظم

Cât de măreață este acea ședere înaintea lui Allah, asemenea celei din Ziua Înfățișării! Însă aceea din urmă este și mai măreață.

Distihul 44

43. Se știe că autorul — Allah să aibă milă de el — a trecut sub tăcere șederea de la Minā și a spus: *«Au pornit spre locul șederii de la ʿArafa»*. Aceasta fiindcă lucrul de căpetenie și țința sunt șederea de la ʿArafa, potrivit cuvintelor Profetului — binecuvântările și pacea fie asupra lui:

الحج عرفة

Pelerinajul este ʿArafa.[13]

13 Relatat de imamul Aḥmad, 4/309 și 335; de Abū Dāwūd, Cartea ritualurilor, capitolul despre cel care nu ajunge la ʿArafa, nr. 1949; de al-Tirmidhī, Cartea

Ei nădăjduiesc îndurare și iertare de la Allah, Cel Atotputernic și Măreț, Care dăruiește binele și Își cinstește apropiații.
44. Șederea de la ʿArafa este asemenea șederii din Ziua Înfățișării. *«Însă aceea din urmă este și mai măreață»* se referă la șederea din Ziua Înfățișării. Fără îndoială, aceea este mai măreață, căci îi adună pe cei dintâi și pe cei de pe urmă, pe credincioși și pe necredincioși, pe oameni și pe cei care nu sunt oameni. Șederea de aici îi adună numai pe cei care au venit în pelerinaj, o mulțime mică față de cea din Ziua Înfățișării. Totuși, ea este, în realitate, o înfățișare micșorată a acelei adunări. Găsești acolo felurite feluri de oameni, deosebiți în înfățișări, trupuri, culori, stări, limbi, fapte și inimi — deosebiți în orice privință. Unul pleacă, altul vine; unul stă nemișcat, altul se mișcă. Când îi vezi în această revărsare, parcă îți amintești Ziua Învierii, mai ales la plecare. Îi vezi:

﴿كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ﴾

ca niște lăcuste răspândite.
Coran 54:7

﴿كَٱلْفَرَاشِ ٱلْمَبْثُوثِ﴾

Ca niște fluturi împrăștiați.
Coran 101:4

pelerinajului, capitolul despre cel care îl prinde pe imam la Jamʿ, nr. 889; de al-Nasāʾī, Cartea pelerinajului, capitolul despre obligativitatea ședерii la ʿArafa, 5/256; și de Ibn Mājah, Cartea ritualurilor, capitolul despre cel care ajunge la ʿArafa înainte de ivirea zorilor în noaptea de Jamʿ, nr. 3015.

Așa cum a spus Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Când îi vezi — slăvit fie Allah Cel Măreț! —, lacrimile te cuprind și nu te poți stăpâni, până când plângi pentru acești oameni. Cum va fi atunci acea măreață ședere care durează cincizeci de mii de ani? În acea adunare:

﴿يَفِرُّ ٱلْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ وَأُمِّهِۦ وَأَبِيهِ وَصَٰحِبَتِهِۦ وَبَنِيهِ﴾

Omul va fugi de fratele său, de mama și de tatăl său, de soția și de fiii săi.

Coran 80:34–36

De asemenea, va fugi de neamul care îl adăpostea, de tribul la care își găsea sprijin în lume; în Ziua Învierii va fugi de el. Așadar, acea adunare din Ziua Învierii este mai măreață decât cea din ziua de ʿArafa. Însă, fără îndoială, aceasta din urmă este o înfățișare micșorată, prin care omul ia învățătură despre ceea ce se va petrece în marea adunare.

ويدنو به الجبار جل جلاله
يباهي بهم أملاكه فهو أكرم

Atunci Cel Atotputernic, mărit fie El, Se apropie și Se laudă cu ei înaintea îngerilor Săi; El este Cel Preageneros.

Distihul 45

يقول عبادي قد أتوني محبة
وإني بهم بر أجود وأرحم

El spune: «Robii Mei au venit la Mine din iubire, iar Eu sunt bun cu ei, dăruiesc și arăt îndurare.

Distihul 46

45. *«Se apropie atunci»*: aici este vorba de acea zi; prepoziția exprimă un înțeles de timp. În acea zi, Allah, Cel Atotputernic și Măreț, Se apropie. Această apropiere se cuvine slavei și măreției Sale. Este o apropiere adevărată, însoțită de înălțimea Sa care nu se desparte de El. Înălțimea este dintre însușirile care țin de Ființa Sa, iar apropierea este dintre însușirile faptelor Sale; ele nu se contrazic. Allah Preaînaltul este înălțat deasupra Tronului Său și, totodată, Se apropie de făpturile Sale cum voiește, Slăvitul și Preaînaltul.

Trebuie să credem aceasta și că este adevărat în chip real, fără să întrebăm *«cum?»*. Precizarea modului nu își are locul aici. Mai mult, întrebarea despre cum se petrece aceasta este, în acest caz, o inovație religioasă care se întoarce împotriva celui ce o pune. Dacă ți-aș spune: *«Tatăl tău a coborât de pe acoperiș în odaia unde stăm»*, mi-ai putea răspunde: *«Cum a coborât?»* Însă dacă spun: *«Domnul, Cel Atotputernic și Măreț, Se apropie de robii Săi în ziua de ʿArafa»*, nu-mi spune: *«Cum Se apropie?»* Spune: *«Cred și socotesc adevărat.»*

46. Robii Săi au venit la această ședere de pe toate cărările, și-au părăsit ținuturile și au răbdat greutățile călătoriei numai din iubire pentru Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Fără îndoială, Allah, Slăvitul și Preaînaltul, este Cel mai generos dintre cei generoși. Celui care își dăruiește iubirea către El, Allah Preaînaltul îi dăruiește ceea ce iubește. De aceea a spus: *«Iar Eu sunt bun cu ei»*, adică darnic, și *«dăruiesc și arăt îndurare»*.

فأشهدكم أني غفرت ذنوبهم

وأعطيتهم ما أملوه وأنعم

Vă iau drept martori că le-am iertat păcatele, le-am dăruit ceea ce au nădăjduit și le arăt bunăvoință.»

Distihul 47

فبشراكم يا أهل ذا الموقف الذي

به يغفر الله الذنوب ويرحم

Bucurați-vă, voi, cei adunați în acest loc, în care Allah iartă păcatele și arată îndurare!

Distihul 48

فكم من عتيق فيه كمل عتقه

وآخر يستسعى وربك أرحم

Câți robi ajung aici pe deplin eliberați, iar altul este lăsat să-și câștige eliberarea; Domnul tău este și mai milostiv!

Distihul 49

وما رؤي الشيطان أغيظ في الورى

وأحقر منه عندها وهو ألأم

Niciodată Satana nu este văzut mai înfuriat și mai umilit printre oameni decât atunci, el fiind cel mai josnic.

Distihul 50

47. Allah Preaînaltul le-a iertat păcatele. Ei nu pleacă decât după ce au fost iertați și au primit binele nădăjduit. De aceea, musulmanul trebuie ca în acest loc măreț și în această zi să fie stăruitor în rugă, în chemarea lui Allah și în lauda adusă Lui, Slăvitul și Preaînaltul, mai ales la plecare, către sfârșitul zilei.

49. *«Câți»* arată mulțimea: cât de mulți sunt cei eliberați de Foc în această zi! *«Iar altul este lăsat să-și câștige eliberarea»*: înseamnă că eliberarea i se va desăvârși după aceea. Nu a dobândit-o pe deplin în această zi, dar i s-a ușurat povara și a devenit asemenea robului care muncește pentru a-și desăvârși eliberarea.

50. Fără îndoială, Satana ne este dușman. Pe orice dușman îl înfurie îndurarea arătată dușmanului său și îl bucură ceea ce îl întristează pe acesta. Când Satana vede îndurarea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, coborând în această zi asupra celor adunați, se înfurie.

وما رئي الشيطان أغيظ في يوم من الأيام من يوم عرفة
إلا ما رئي يوم بدر

Satana nu a fost văzut mai înfuriat în vreo zi decât în ziua de ʿArafa, cu excepția a ceea ce s-a văzut în ziua de Badr.

La Badr, mânia lui a fost mai puternică și mai mare. Atunci Profetul — binecuvântările și pacea fie asupra lui — și însoțitorii săi au primit un ajutor cum nu s-a mai întâmplat; mai mult, pentru noi, până în Ziua Învierii, a fost un ajutor fără seamăn, astfel încât Allah Preaînaltul a numit acea zi Ziua Despărțirii. Au fost uciși dintre fruntașii Quraysh atâția câți nu au fost uciși într-o altă bătălie ca la Badr. Musulmanii erau trei sute și ceva peste zece bărbați, în fața a aproximativ o mie. Nu aveau decât șaptezeci de cămile și doi călăreți; încălecau cămilele pe rând. Dușmanii lor veniseră cu toate cele pregătite și cu tot numărul lor, așa cum Allah, Cel Atotputernic și Măreț, a spus:

﴿خَرَجُواْ مِن دِيَٰرِهِم بَطَرًا وَرِئَآءَ ٱلنَّاسِ﴾

Au ieșit din casele lor cu îngâmfare și ca să-i vadă oamenii.
Coran 8:47

Conducătorul lor, Abū Jahl, spunea:

والله ما نرجع حتى نقدم بدرا فنقيم فيها ثلاثا نحر الجزور، ونسقي الخمور، وتعزف علينا القيان، وتسمع بنا العرب، فلا يزالون يهابوننا أبدا

Pe Allah, nu ne vom întoarce până când nu vom ajunge la Badr și nu vom rămâne acolo trei zile: vom înjunghia cămile, vom da de băut vin, cântărețele vor cânta pentru noi, iar arabii vor auzi despre noi și nu vor înceta niciodată să se teamă de noi!

Avea patru scopuri: să înjunghie cămile, să dea de băut vin, să le cânte cântărețele și să audă arabii despre ei, ca să nu înceteze să se teamă de ei. Aceste patru scopuri s-au întors împotriva a ceea ce voia. Slavă lui Allah, au devenit o umilință pentru ei până în Ziua Învierii! Arabii au auzit despre ei, dar au auzit de umilirea și înfrângerea lor. Au fost uciși douăzeci și patru dintre fruntașii lor și au fost aruncați într-o fântână rea de la Badr.

ووقف النبي عليه الصلاة والسلام عليهم يقول بأسمائهم وأسماء آبائهم: يا فلان بن فلان هل وجدتم ما وعد ربكم حقا، فإني وجدت ما وعدني ربي حقا؟ يكلمهم وهم أموات توبيخا وتقريعا وتنديما لهم، ولما قالوا له: يا رسول الله كيف تكلم أقواما جيفوا؟ قال: ما أنتم بأسمع لما أقول منهم! يسمعون أكثر مما تسمعون لكنهم لا يجيبون.

Profetul — binecuvântările și pacea fie asupra lui — a stat deasupra lor, chemându-i pe nume și pe numele taților lor: «O, cutare, fiul lui cutare, ați găsit adevărat ceea ce v-a făgăduit Domnul vostru? Eu am găsit adevărat ceea ce mi-a făgăduit Domnul meu.» Le vorbea în vreme ce erau morți, ca să-i mustre, să-i certe și să-i facă să regrete. Când i s-a spus: «O, Trimis al lui Allah, cum le vorbești unor oameni care au devenit leșuri?», a spus: «Voi nu auziți ceea ce spun mai bine decât ei!» Ei aud mai mult decât voi, dar nu răspund.[14]

Important este că Satana se înfurie în ziua de ʿArafa și nu a fost văzut mai înfuriat decât atunci, cu excepția zilei de Badr. Ziua de Badr este măreață, iar Allah Preaînaltul a numit-o Ziua Despărțirii. Satana este dușmanul fiilor lui Adam; când Allah îi iartă, aceasta îl întristează și îl necăjește. De aceea, autorul a spus în versul următor:

وذاك لأمر قد رآه فغاظه

فأقبل يحثو الترب غيظا ويلطم

Aceasta din pricina unui lucru pe care l-a văzut și care l-a înfuriat; începe să arunce țărână, mânios, și să se lovească.

Distihul 51

لما عاينت عيناه من رحمة أتت

ومغفرة من عند ذي العرش تقسم

Căci ochii lui au văzut îndurarea venită și iertarea împărțită de Stăpânul Tronului.

Distihul 52

14 Relatat de al-Bukhārī, Cartea expedițiilor, capitolul despre uciderea lui Abū Jahl, nr. 3976.

52. Particula *«lammā»* arată aici cauza: a făcut aceasta din pricina marii îndurări pe care ochii săi au văzut-o.

بنى ما بنى حتى إذا ظن أنه
تمكن من بنيانه فهو محكم

A zidit cât a zidit, până când a crezut că s-a înstăpânit asupra zidirii sale și că ea este trainică,

Distihul 53

أتى الله بنيانا له من أساسه
فخر عليه ساقطا يتهدم

dar Allah i-a lovit zidirea din temelii; ea a căzut asupra lui, prăbușindu-se.

Distihul 54

وكم قدر ما يعلو البناء وينتهي
إذا كان يبنيه وذو العرش يهدم

Cât de mult se poate înălța și până unde poate ajunge zidirea, dacă el o zidește, iar Stăpânul Tronului o dărâmă?

Distihul 55

وراحوا إلى جمع فباتوا بمشعر الحرام وصلوا الفجر
ثم تقدموا

Apoi au pornit spre Jamʿ, au înnoptat la al-Mashʿar al-Ḥarām, au împlinit rugăciunea de zori și au mers mai departe,

Distihul 56

53–55. Dacă Allah, Cel Atotputernic și Măreț, dărâmă într-o clipă ceea ce a clădit Iblīs, se mai poate înălța zidirea lui? Nu! Oricâte păcate ai fi săvârșit, dacă te întorci cu căință la Domnul tău și revii la El cu sinceritate și adevăr, toate acele păcate dispar. Allah Preaînaltul a spus:

﴿قُلْ يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ مِن
ج
رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا﴾

Spune: «O, robii Mei care ați întrecut măsura împotriva voastră înșivă, nu deznădăjduiți de îndurarea lui Allah! Allah iartă toate păcatele.»[15]

Coran 39:53

56. *«Au pornit spre Jamʿ»*: adică pelerinii. Verbul *«a porni»* poate desemna simpla plecare, fără să fie vorba de sfârșitul zilei. Așa este și în spusa Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — din relatarea lui Abū Hurayra despre cel care vine devreme vinerea:

من راح في الساعة الأولى

Cel care pleacă în primul ceas…[16]

Aceasta se petrece la începutul zilei. Afirmația că acest verb se folosește numai pentru sfârșitul zilei nu este corectă și nu are temei. În limba arabă, sensul de bază al lui *«rawāḥ»* privește timpul de după amiază, dar cuvântul poate desemna și simpla plecare. Chiar în vorbirea noastră de zi cu zi îl întrebi pe om dimineața: *«Unde ai fost?»*, iar el răspunde: *«Am mers la cutare»*,

15 Coran, al-Zumar 39:53.

16 Relatat de al-Bukhārī, Cartea vinerii, capitolul despre meritul vinerii, nr. 881; și de Muslim, Cartea vinerii, capitolul despre parfum și siwāk în ziua de vineri, nr. 850.

folosind acest verb. Așadar, când *«au pornit spre Jamʿ»*? Nu pleacă spre Jamʿ decât după apusul soarelui. *«Au înnoptat la al-Mashʿar al-Ḥarām, au împlinit rugăciunea de zori și au mers mai departe.»*

إلى الجمرة الكبرى يريدون رميها
لوقت صلاة العيد ثم تيمموا

spre Jamra cea Mare, dorind să arunce pietricelele la vremea rugăciunii sărbătorii; apoi s-au îndreptat

Distihul 57

منازلهم للنحر يبغون فضله
وإحياء نسك من أبيهم يعظم

spre locurile lor de ședere pentru înjunghierea jertfei, căutând harul Lui și reînvierea unui ritual cinstit, moștenit de la părintele lor.

Distihul 58

فلو كان يرضي الله نحر نفوسهم
لدانوا به طوعا وللأمر سلموا

Dacă sacrificarea propriilor suflete L-ar fi mulțumit pe Allah, ei s-ar fi apropiat de El prin aceasta de bunăvoie și s-ar fi supus poruncii.

Distihul 59

كما بذلوا عند الجهاد نحورهم
لأعدائه حتى جرى منهم الدم

Așa cum, în lupta pe calea Lui, și-au oferit gâturile înaintea dușmanilor Săi, până când le-a curs sângele.

Distihul 60

ولكنهم دانوا بوضع رؤوسهم
وذلك ذل للعبيد وميسم

Însă ei I se supun dându-și capetele spre a fi rase: acesta este un semn al smereniei robilor.
Distihul 61

57. Este limpede că au înnoptat la al-Mashʿar al-Ḥarām și au rămas acolo până s-a luminat bine. Apoi au pornit spre Jamra cea Mare, adică Jamrat al-ʿAqaba, unde aruncă pietricelele la vremea rugăciunii sărbătorii. După aceasta s-au îndreptat mai departe.

59–61. Ei și-au îndepărtat părul capetelor ca semn de cinstire a lui Allah. Fără îndoială, raderea capului este o asemenea cinstire. Chiar militarii de astăzi își dau jos bonetele când trece înaintea lor cineva pe care îl respectă; aceasta este cinstirea acelei persoane. Aici este cinstirea lui Allah. Dacă Allah ar fi fost mulțumit ca ei să-și sacrifice sufletele, le-ar fi sacrificat, adică s-ar fi înjunghiat pe sine. Privește la Ibrāhīm — binecuvântările și pacea fie asupra lui —: când Allah Preaînaltul i-a poruncit să-și înjunghie fiul, ce a făcut? S-a supus. Nu avea alt fiu în afara lui, iar fiul îi fusese dăruit la bătrânețe. Totuși, s-a plecat înaintea poruncii lui Allah și s-a supus. Dar îndurarea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, l-a cuprins: Allah Preaînaltul i-a revelat să-l răscumpere printr-o jertfă mare și i-a dat răsplata deplină.
Fiilor lui Israel li s-a spus, când s-au căit:

اقتلوا أنفسكم

Ucideți-vă pe voi înșivă!

Și s-au ucis. Au luat cuțite, s-au adunat și au început să se omoare unii pe alții, ca împlinire a căinței. Dacă Allah le-ar fi cerut credincioșilor să se ucidă pe sine pentru a fi mulțumit de ei, ar fi făcut-o. Adică, dacă Domnul tău ți-ar spune: *«Ucide-te!»*, credința ar cere să spui: *«Auzim și ascultăm»* și să te ucizi. Apoi autorul — Allah să aibă milă de el — a dat un exemplu:

كما بذلوا عند الجهاد نحورهم

لأعدائه حتى جرى منهم الدم

Așa cum, în lupta pe calea Lui, și-au oferit gâturile înaintea dușmanilor Săi, până când le-a curs sângele.

Distihul 60

Credinciosului adevărat, care Îl iubește și Îl cinstește pe Allah, nu-i pasă că își oferă gâtul în fața dușmanului său și al Domnului său, pentru a înălța Cuvântul lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Ei și-au oferit gâturile înaintea dușmanilor Săi, până când le-a curs sângele. Unul dintre ei, când era străpuns, spunea:

فزت ورب الكعبة

Am izbândit, pe Domnul Kaʿbei!

El socotea că aceasta este izbândă — și, pe Allah, este izbândă! Trece din viața plină de greutăți, de mâhnire, de osteneală, de tristețe și de tulburare într-un Sălaș unde se află ceea ce niciun ochi n-a văzut, nicio ureche n-a auzit și prin inima niciunui om nu a trecut.

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ ٱلَّذِينَ قُتِلُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ أَمْوَٰتًۢا ۚ بَلْ أَحْيَآءٌ عِندَ رَبِّهِمْ﴾

Să nu-i socotești morți pe cei uciși pe calea lui Allah! Dimpotrivă, ei sunt vii la Domnul lor.[17]

Coran 3:169

Această stăpânire deosebită a Domnului este o legătură deosebită, pe care nu au dobândit-o decât cei asemenea lor sau mai presus de ei.

﴿عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾

La Domnul lor sunt dăruiți cu hrană.

Coran 3:169

Sunt vii și primesc hrană:

أرواحهم في أجواف طير خضر نسأل الله من فضله تسرح في الجنة وتأكل حيث شاءت ثم تأوي إلى قناديل معلقة تحت العرش

Sufletele lor sunt înăuntrul unor păsări verzi — Îi cerem lui Allah din harul Său! —, care umblă libere prin Paradis și mănâncă oriunde voiesc, apoi se întorc la candele atârnate sub Tron.

17 Coran, Āl ʿImrān 3:169.

Acesta este un har măreț. După ce sufletele lor au ieșit din aceste trupuri pământești, care se desfac, au fost așezate în trupuri de păsări verzi, umblând libere în Paradis unde voiesc. Aceasta este răsplata uciderii lor pe calea lui Allah. De aceea, Allah i-a descris astfel:

﴿فَرِحِينَ بِمَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضْلِهِۦ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِٱلَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا۟ بِهِم مِّنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ ٱلْمُؤْمِنِينَ﴾

Bucuroși de ceea ce Allah le-a dăruit din harul Său, ei se bucură pentru cei rămași în urma lor, care încă nu li s-au alăturat: aceia nu vor avea teamă și nici nu vor fi întristați. Se bucură de binecuvântare și de har de la Allah și de faptul că Allah nu pierde răsplata credincioșilor.

Coran 3:170–171

Apoi a spus:

ولكنهم دانوا بوضع رؤوسهم
وذلك ذل للعبيد وميسم

Însă ei I se supun dându-și capetele spre a fi rase: acesta este un semn al smereniei robilor.

Distihul 61

«Însemn» înseamnă semn al smereniei.

ولما تقضوا ذلك التفث الذي

عليهم وأوفوا نذرهم ثم تموا

După ce s-au curățat de neîngrijirea rămasă asupra lor, și-au împlinit făgăduințele și au dus la bun sfârșit cele rânduite,

Distihul 62

دعاهم إلى البيت العتيق زيارة

فيا مرحبا بالزائرين وأكرم

El i-a chemat să viziteze Casa cea Veche. Bine au venit vizitatorii! Câtă cinste li se arată!

Distihul 63

62–63. *«S-au curățat de neîngrijirea lor»* înseamnă că au ieșit din starea rituală, și-au tăiat unghiile și părul care trebuie tăiat ori îndepărtat. Și-au împlinit făgăduințele, înjunghiind animalele de jertfă, apoi au dus ritualurile la bun sfârșit.

دعاهم إلى البيت العتيق زيارة

فيا مرحبا بالزائرين وأكرم

El i-a chemat să viziteze Casa cea Veche. Bine au venit vizitatorii! Câtă cinste li se arată!

Distihul 63

Allah, Cel Atotputernic și Măreț, i-a chemat la Casa cea Veche. *«ʿAtīq»* înseamnă vechi. S-a mai spus că înseamnă Casa pentru care cel care o înconjoară este eliberat de Foc.

فلله ما أبهى زيارتهم له
وقد حصلت تلك الجوائز تقسم

Cât de frumoasă este vizita lor la Casa Lui, când darurile făgăduite sunt împărțite!

Distihul 64

ولله إفضال هناك ونعمة
وبر وإحسان وجود ومرحم

Acolo Allah dăruiește har, binecuvântare, bunătate, binefacere, generozitate și îndurare.

Distihul 65

وعادوا إلى تلك المنازل من منى
ونالوا مناهم عندها وتنعموا

S-au întors la locurile lor de ședere din Minā; acolo și-au dobândit cele dorite și s-au bucurat de binefaceri.

Distihul 66

أقاموا بها يوما ويوما وثالثا
وأذن فيهم بالرحيل وأعلموا

Au rămas acolo o zi, încă o zi și o a treia; apoi s-a vestit printre ei plecarea și au fost înștiințați.

Distihul 67

وراحوا إلى رمي الجمار عشية
شعارهم التكبير والله معهم

Au pornit spre aruncarea pietricelelor la Jamrāt, înspre seară, rostind drept însemn «Allah este Cel mai Mare!», iar Allah era cu ei.
Distihul 68

فلو أبصرت عيناك موقفهم بها
وقد بسطوا تلك الأكف ليرحموا

De i-ar fi văzut ochii tăi stând acolo, cu palmele întinse ca să primească îndurare,
Distihul 69

ينادونه يا رب يا رب إننا
عبيدك لا ندعو سواك وتعلم

chemându-L: «O, Doamne, o, Doamne! Noi suntem robii Tăi. Nu chemăm pe nimeni în afară de Tine, iar Tu știi!
Distihul 70

وها نحن نرجو منك ما أنت أهله
فأنت الذي تعطي الجزيل وتنعم

Iată-ne nădăjduind de la Tine ceea ce se cuvine măreției Tale, căci Tu dăruiești din belșug și arăți bunăvoință!»
Distihul 71

64. *«Cât de frumoasă»*: este o formulă de uimire, asemenea unei expresii de laudă folosite de arabi. Cuvântul exprimă strălucirea și frumusețea. *«Când darurile sunt împărțite.»*

65. Acesta este ṭawāf al-ifāḍa.

66. Este vorba despre întoarcerea de la ṭawāf al-ifāḍa, în ziua sărbătorii, pentru a înnopta la Minā.

67. *«Au rămas acolo o zi»*: se pare că se referă la prima zi din zilele de Tashrīq. *«Încă o zi»* este a doua, iar *«o a treia»* este a treia.

68. *«Au pornit spre aruncarea pietricelelor la Jamrāt, înspre seară»* înseamnă după amiază, în ziua a unsprezecea, a douăsprezecea și a treisprezecea. *«Rostind drept însemn: Allah este Cel mai Mare, iar Allah era cu ei»*: rosteau takbīr, nu talbiya, fiindcă talbiya se oprise la aruncarea pietricelelor de la Jamrat al-ʿAqaba în ziua sărbătorii. Zilele de Tashrīq sunt zile de mâncare, băutură și pomenire a lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț.

69–71. Prin această rugă se are în vedere ruga făcută între prima Jamra și cea mijlocie și între cea mijlocie și Jamrat al-ʿAqaba.

ولما تقضوا من منى كل حاجة
وسالت بهم تلك البطاح تقدموا

Când și-au împlinit toate trebuințele din Minā și șuvoiul lor a umplut acele văi întinse, au pornit

Distihul 72

إلى الكعبة البيت الحرام عشية
وطافوا بها سبعا وصلوا وسلموا

spre Kaʿba, Casa cea Sfântă, înspre seară; au înconjurat-o de șapte ori, s-au rugat și au salutat.

Distihul 73

ولما دنا التوديع منهم وأيقنوا

بأن التداني حبله متصرم

Când li s-a apropiat despărțirea și au știut cu încredințare că firul apropierii urma să se rupă,

Distihul 74

ولم يبق إلا وقفة لمودع

فللّٰه أجفان هناك تسجم

și nu le-a mai rămas decât oprirea celui care își ia rămas-bun, câte pleoape au revărsat acolo lacrimi pentru Allah!

Distihul 75

وللّٰه أكباد هنالك أودع الغرام بها فالنار فيها تضرم

Câte măruntaie au fost cuprinse acolo de iubire arzătoare, cu focul trosnind în ele!

Distihul 76

وللّٰه أنفاس يكاد بحرها

يذوب المحب المستهام المتيم

Câte suspine, a căror fierbințeală aproape îl topește pe cel mistuit și înrobit de iubire!

Distihul 77

فلم تر إلا باهتا متحيرا

وآخر يبدي شجوه يترنم

Nu vezi decât un om încremenit, cuprins de uimire, și altul care își mărturisește durerea, îngânând:

Distihul 78

رحلت وأشواقي إليكم مقيمة

ونار الأسى مني تشب وتضرم

«Am plecat, dar dorurile mele rămân la voi, iar focul durerii se aprinde și arde în mine.

Distihul 79

أودعكم والشوق يثني أعنتي

وقلبي أمسى في حماكم مخيم

Mă despart de voi, dar dorul îmi întoarce frâiele; inima mea și-a așezat tabăra în hotarul vostru.

Distihul 80

هنالك لا تثريب يوما على امرئ

إذا ما بدا منه الذي كان يكتم

Atunci nimeni nu este mustrat dacă lasă să se vadă ceea ce ascundea.

Distihul 81

72–73. Acesta este ṭawāf al-wadāʿ, înconjurul de rămas-bun. Autorul — Allah să aibă milă de el — parcă dorește să înfățișeze pelerinajul așa cum l-a împlinit Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

فإن النبي صلى الله عليه وسلم لما رمى الجمرات يوم الثالث عشر بعد الزوال نزل إلى مكة، وأقام في الأبطح المحصب، فصلى الظهر والعصر والمغرب والعشاء، ثم رقد رقدة، ولما كان في آخر الليل أذن بالرحيل، فارتحل من الأبطح إلى مكة وطاف للوداع ثم صلى الصبح هناك ثم ركب راجعا إلى المدينة صلوات الله وسلامه عليه.

După ce Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a aruncat pietricelele la Jamrāt în ziua a treisprezecea, după amiază, a coborât spre Mecca și a poposit la al-Abṭaḥ, adică al-Muḥaṣṣab. A împlinit rugăciunile de amiază, de după-amiază, de apus și de noapte, apoi a dormit puțin. Către sfârșitul nopții s-a vestit plecarea. A pornit din al-Abṭaḥ spre Mecca, a făcut înconjurul de rămas-bun, apoi a împlinit acolo rugăciunea de zori și a plecat călare, întorcându-se spre Medina. Binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui!

Își împlinise trebuința și încheiase pelerinajul; nu venise decât pentru pelerinaj.

80. Allah este Cel mai Mare! Aceasta este o zugrăvire uimitoare a stării omului la înconjurul de rămas-bun: inima îi este legată de Casă, iar dorurile sale nu o părăsesc. Și totuși, despărțirea este de neocolit.

81. Omul ascunde dorurile și tristețea despărțirii de Casă. În mod obișnuit, o asemenea stare aduce plânsul. Așa erau ei la despărțirea de Casă. Dacă ai compara starea zugrăvită de autor — Allah să aibă milă de el — cu starea noastră de astăzi, ai vedea deosebirea uriașă dintre noi și acea stare. Cei mai mulți oameni repetă după cei care îi conduc la ṭawāf, fără să știe ce spun și fără să știe ce li se spune.

فيا سائقين العيس بالله ربكم
قفوا لي على تلك الربوع وسلموا

O, voi, cei care mânați cămilele, vă rog în numele lui Allah, Domnul vostru: opriți-vă pentru mine la acele sălașe și salutați-le!

Distihul 82

وقولوا لها محب قاده الشوق نحوكم
قضى نحبه فيكم تعيشوا وتسلموا

Spuneți-le: «Un om pe care dorul l-a mânat către voi și-a dat viața din iubire pentru voi. Voi să trăiți și să fiți în pace!»

Distihul 83

قضى الله رب العرش فيما قضى به
بأن الهوى يعمي القلوب ويبكم

Allah, Stăpânul Tronului, a rânduit, printre cele rânduite de El, ca iubirea pătimașă să orbească inimile și să le lase fără glas.

Distihul 84

وحبكم أصل الهدى ومداره

عليه وفوز للمحب ومغنم

Iubirea față de voi este temelia călăuzirii și lucrul în jurul căruia ea se învârte, izbândă și câștig pentru cel care iubește.
Distihul 85

وتفنى عظام الصب بعد مماته

وأشواقه وقف عليه محرم

Oasele celui mistuit de iubire se risipesc după moartea lui, dar dorurile sale rămân o danie statornicită, de neatins.
Distihul 86

Uneori, cel care conduce înconjurul mută vorbele de la locul lor, iar celălalt le repetă împreună cu el. În zilele de ʿumra vine și spune:

اللهم اجعله حجا مبرورا وذنبا مغفورا

O, Allah, fă din el un pelerinaj primit și un păcat iertat!

Nu știu dacă acesta cunoaște relatarea lui ʿAmr ibn Ḥazm potrivit căreia:

أن الرسول صلى الله عليه وسلم سمى العمرة حجا أصغر

Trimisul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a numit ʿumra un pelerinaj mic.

Sau dacă doar spune vorba obișnuită! Însă acum au început să spună:

اللهم اجعلها عمرة مقبولة

O, Allah, fă din ea o ʿumra primită!

Parcă au fost atenționați asupra acestui lucru. Dar bietul pelerin uneori nu știe ce spune. Dacă i-ai auzi rostind aceste mici broșuri și făcând rugile din ele, ai auzi lucruri nespus de uimitoare. Spun: cine și-ar închipui starea amintită de autor — Allah să aibă milă de el — și ar compara-o cu starea noastră de astăzi ar vedea deosebirea uriașă.

82–83. *«ʿĪs»* înseamnă cămile. *«Și-a dat viața»*: adică a murit și și-a încheiat partea din această lume.

84. Aceasta este adevărat. Pe omul stăpânit de patimă îl găsești orb și lipsit de glas: nu vede adevărul și nu vorbește adevărul. Acesta este omul patimii — la Allah căutăm ocrotire. De aceea, nimeni dintre noi nu crede până când dorința sa nu urmează ceea ce a adus Trimisul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

86. *«Ṣabb»* înseamnă cel care iubește. Din același cuvânt vine *«ṣabāba»*: o iubire care îl face pe om să încline spre cel iubit, asemenea apei care se revarsă de sus.

فيا أيها القلب الذي ملك الهوى

أزمته حتى متى ذا التلوم

O, inimă ale cărei frâie au fost stăpânite de iubire, până când vei mai zăbovi astfel?

Distihul 87

وحتام لا تصحو وقد قرب المدى
ودنت كؤوس السير والناس نوم

Până când nu te vei trezi, când sorocul este aproape, paharele plecării s-au apropiat, iar oamenii dorm?
Distihul 88

بلى سوف تصحو حين ينكشف الغطا
ويبدو لك الأمر الذي أنت تكتم

Ba da, te vei trezi când vălul va fi înlăturat și ți se va arăta lucrul pe care acum îl ascunzi.
Distihul 89

ويا موقدا نارا لغيرك ضوؤها
وحر لظاها بين جنبيك يضرم

O, tu, cel care aprinzi un foc a cărui lumină este pentru altul, în timp ce văpaia lui arde între coastele tale!
Distihul 90

أهذا جنى العلم الذي قد غرسته
وهذا الذي قد كنت ترجوه يطعم

Acesta este rodul cunoașterii pe care ai sădit-o? Acesta este rodul pe care nădăjduiai să-l dea?
Distihul 91

87. De aici începe să-și vorbească sieși, adresându-se inimii sale: *«Ale cărei frâie au fost stăpânite de iubire»*. Este vorba de frâiele cu care se mână cămila.

88. De ce nu te trezești, când sorocul s-a apropiat? Prin acesta înțelege moartea. *«Paharele plecării s-au apropiat»*: s-au făcut aproape. *«Iar oamenii dorm»*: parcă își îndeamnă sufletul să folosească prilejul și să lucreze înainte de apropierea sorocului.
89. Cuvântul *«ba da»* îndreaptă vorbirea spre cele ce urmează:

بلى سوف تصحو حين ينكشف الغطا

ويبدو لك الأمر الذي أنت تكتم

Ba da, te vei trezi când vălul va fi înlăturat și ți se va arăta lucrul pe care acum îl ascunzi.
Distihul 89

Aceasta este asemenea spuselor Celui Preaînalt din Sura al-Muʾminūn:

﴿بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِّنْ هَٰذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِّن دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ﴾

Însă inimile lor sunt cuprinse de neștiință față de aceasta, iar ei au alte fapte pe care le săvârșesc.[18]
Coran 23:63

18 Coran, al-Muʾminūn 23:63.

Și asemenea spuselor Sale din Sura Qāf:

﴿لَّقَدْ كُنتَ فِى غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَآءَكَ فَبَصَرُكَ ٱلْيَوْمَ حَدِيدٌ﴾

Ai fost nepăsător față de aceasta. Noi ți-am îndepărtat vălul, iar astăzi privirea ta este pătrunzătoare.[19]

Coran 50:22

Dar această dezvăluire folosește în acea zi? Nu, fiindcă acea zi este zi de răsplată, nu de faptă.

90–91. El se adresează unui învățat care nu a tras folos din cunoașterea sa: a aprins un foc a cărui lumină le folosește altora, însă dogoarea lui îl arde între coaste. Altul se bucură de cunoașterea lui, iar el nu se bucură de ea. Întreabă: *«Acesta este rodul cunoașterii pe care ai sădit-o?»* — să le folosești oamenilor prin cunoașterea ta, fără să-ți folosești ție însuți? Este o întrebare de dezaprobare.

وهذا هو الحظ الذي قد رضيته
لنفسك في الدارين جاه ودرهم

Aceasta este partea cu care te-ai mulțumit pentru tine în cele două lumi: rang și bani?

Distihul 92

19 Coran, Qāf 50:22.

وهذا هو الربح الذي قد كسبته

لعمرك لا ربح ولا الأصل يسلم

Acesta este câștigul dobândit? Pe viața ta, nu este câștig, iar capitalul nici el nu rămâne neatins!

Distihul 93

92. Allah este Cel mai Mare! Toate părțile pe care le cauți în această lume se întorc la cele două lucruri numite de autor — Allah să aibă milă de el —: rang și bani. Mulți oameni, chiar învățați fiind, nu sunt mulțumiți de cunoașterea lor decât dacă le aduce rang printre oameni; ori iubesc banii și îi adună prin cunoașterea lor. Ambele țeluri sunt josnice și de osândit.

Învățatul nu trebuie să-și facă o grijă din a avea ori a nu avea rang. Grija lui trebuie să fie înălțarea Cuvântului lui Allah, căci se străduiește pe calea lui Allah. A fi ori a nu fi cinstit de oameni este ceva urmărit numai de cel care dorește folosul personal, pentru sine. În realitate, acela nici măcar nu a urmărit folosul: folosul adevărat este să cauți prin cunoașterea ta Fața lui Allah și înălțarea Cuvântului Său, pentru ca Legea lui Allah să aibă putere pe pământul Lui.

93. Nu este un câștig adevărat dacă omul nu dobândește prin cunoașterea sa decât rang în această lume ori bani. Cel care nu dobândește prin ea ranguri la Allah, Cel Atotputernic și Măreț, este în pierdere.

والقرآن حجة لك أو عليك

Coranul este o dovadă în favoarea ta ori împotriva ta.

Îl rugăm pe Allah să ne curețe vouă și nouă intenția. *«Pe viața ta, nu este câștig, iar capitalul nici el nu rămâne neatins»*: nu ai dobândit câștig și nici capitalul nu a rămas întreg. În relatarea de la Trimisul — binecuvântările și pacea fie asupra lui — se spune:

أن من طلب علما وهو مما يبتغى به وجه الله لا يريد إلا
أن ينال عرضا من الدنيا لم يرح رائحة الجنة

Cel care caută o cunoaștere prin care se caută Fața lui Allah, dar nu dorește decât să dobândească un folos din această lume, nu va simți mireasma Paradisului.[20]

La Allah căutăm adăpost! Lucrul este, așadar, primejdios.

بخلت بشيء لا يضرك بذله
وجدت بشيء مثله لا يقوم

Ai fost zgârcit cu un lucru a cărui dăruire nu ți-ar dăuna și darnic cu altul al cărui preț nu poate fi măsurat.
Distihul 94

بخلت بذا الحظ الخسيس دناءة
وجدت بدار الخلد لو كنت تفهم

Din josnicie, ai fost zgârcit cu această parte neînsemnată, dar darnic cu Sălașul veșniciei — de-ai pricepe!
Distihul 95

20 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea cunoașterii, capitolul despre căutarea cunoașterii pentru altcineva decât Allah, nr. 3664; de Ibn Mājah, Introducerea, capitolul despre folosul cunoașterii și împlinirea ei prin faptă, nr. 252; și de Aḥmad, 2/338.

وبعت نعيما لا انقضاء له ولا
نظير بخس عن قليل سيعدم

Ai vândut o fericire fără sfârșit și fără seamăn pe un preț de nimic, care în curând va pieri.
Distihul 96

94–95. Cuvântul *«de-ai»* exprimă o dorință: de-ai înțelege! Privește cum este zgârcit cu un lucru a cărui dăruire nu-i dăunează, și anume lumea aceasta. Dacă întreaga lume ți-ar scăpa din mâini, nu ți-ar dăuna. *«Și darnic cu altul al cărui preț nu poate fi măsurat»*: este vorba de Paradis — Îi cerem lui Allah din harul Său! Întreaga lume nu poate fi preț pentru Paradis. Profetul — binecuvântările și pacea fie asupra lui — a spus:

لموضع سوط أحدكم في الجنة خير من الدنيا وما فيها

Locul unui bici al unuia dintre voi în Paradis este, fără îndoială, mai bun decât lumea aceasta și tot ce cuprinde ea.[21]

Locul unui bici este cam de un metru, și totuși este mai bun decât lumea. Care lume? Nu numai lumea în care trăiești tu, nici lumea din vremea ta, ci întreaga lume, de la început până la sfârșit. Locul unui bici din Paradis este mai bun decât lumea și tot ce cuprinde. Ce dobândesc toți cei care urmăresc rangul sau banii, dacă ajung să le dobândească? Rang și bani; toate acestea nu valorează nimic la Allah, Cel Atotputernic și Măreț. De ce să dărâmăm acest mare edificiu al cunoașterii printr-o intenție atât de josnică? Omul trebuie să-și îndrepte intenția în căutarea cunoașterii. Aceasta ține de buna purtare.

21 Relatat de al-Bukhārī, Cartea luptei și a expedițiilor, capitolul despre meritul unei zile de pază la hotare pe calea lui Allah, nr. 2892; și de al-Tirmidhī, Cartea virtuților luptei, capitolul despre meritul pazei la hotare, nr. 1664.

96. Fericirea Paradisului nu se sfârșește și nu are seamăn. Allah Preaînaltul i-a spus:

﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّآ أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ﴾

Niciun suflet nu știe ce bucurie a ochilor a fost ascunsă pentru ei.[22]
Coran 32:17

Iar Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus că Allah Preaînaltul a zis:

أعددت لعبادي الصالحين ما لا عين رأت ولا أذن سمعت ولا خطر على قلب بشر

Le-am pregătit robilor Mei drepți ceea ce niciun ochi n-a văzut, nicio ureche n-a auzit și prin inima niciunui om nu a trecut.[23]

Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus:

ليس شيء في الجنة مما في الدنيا إلا الأسماء

Din cele ale acestei lumi nu este nimic în Paradis, în afară de nume.

Aici sunt rodii și acolo sunt rodii, însă între ele este o deosebire uriașă.

22 Coran, al-Sajda 32:17.

23 Relatat de al-Bukhārī, Cartea începutului creației, capitolul despre descrierea Paradisului și faptul că el este creat, nr. 3244; și de Muslim, Cartea Paradisului, a descrierii desfătărilor sale și a locuitorilor săi, nr. 2824.

فهلا عكست الأمر إن كنت حازما
ولكن أضعت الحزم لو كنت تعلم

De ce nu ai făcut tocmai pe dos, dacă erai chibzuit? Însă ai pierdut chibzuința — de-ai ști!
Distihul 97

وتهدم ما تبني بكفك جاهدا
فأنت مدى الأيام تبني وتهدم

Dărâmi cu propria mână ceea ce zidești cu trudă; astfel, în toate zilele, zidești și dărâmi.
Distihul 98

وعند مراد الله تفنى كميت
وعند مراد النفس تسدي وتلحم

Când este vorba de ceea ce voiește Allah, ești lipsit de putere, asemenea unui mort; când este vorba de dorința sufletului, urzești și întrețesi.
Distihul 99

وعند خلاف الأمر تحتج بالقضاء
ظهيرا على الرحمن للجبر تزعم

Când te împotrivești poruncii, aduci drept scuză destinul, pretinzând constrângerea și făcând din ea un sprijin împotriva Celui Milostiv.
Distihul 100

97. Întrebarea ne îndeamnă: autorul — Allah să aibă milă de el — ne încurajează să facem tocmai pe dos. Cum? Să dăruim un lucru a cărui dăruire nu ne dăunează și să păstrăm cu zgârcenie, strângând cu măselele, un lucru al cărui preț nu poate fi măsurat. Tot astfel, să vindem acest lucru josnic pe ceva fără seamăn și fără sfârșit.

98. Aceasta este starea celui care își pierde sufletul: zidește și dărâmă. Nu este vorba de o zidire materială, ci de una sufletească. Îl vezi împlinind un act de ascultare, apoi un păcat, nedreptățind și făcând dreptate, stricând și îndreptând, și tot așa. Dărâmă ceea ce zidește și zidește ceea ce dărâmă mereu. De aceea spune: *«În toate zilele, zidești și dărâmi.»*

99. Allah este Cel mai Mare! *«Când este vorba de ceea ce voiește Allah»*: după Lege sau prin hotărârea destinului? După Lege, adică lucrul pe care Allah îl cere de la tine potrivit Legii. *«Ești lipsit de putere, asemenea unui mort»*: nu te miști. Allah îți poruncește și nu te supui poruncii; îți interzice și nu te oprești. *«Când este vorba de dorința sufletului, urzești și întrețești»*: urzeala și bătătura sunt cele folosite de țesători. Țesătura are o urzeală și o bătătură; când bătătura este pusă în urzeală, iese o pânză trainică. Când este vorba de dorința sufletului, țești fără cusur, dar la ceea ce voiește Allah ești asemenea unui mort!

100. Dacă încalci porunca lui Allah, spui: *«Aceasta este hotărârea și destinul»*. Dacă Îi faci asociați, spui: *«Hotărâre și destin»*. Dacă săvârșești adulter, spui: *«Hotărâre și destin»*. Dacă bei vin, spui: *«Hotărâre și destin»*. *«Pretinzând constrângerea și făcând din ea un sprijin împotriva Celui Milostiv»*: te faci ajutor împotriva Lui, aducând hotărârea Lui drept scuză împotriva Sa. Parcă Îi aduci Domnului tău argumentul: *«Doamne, m-ai constrâns!»*

تنزه منك النفس عن سوء فعلها

وتعتب أقدار الإله وتظلم

Îți socotești sufletul nevinovat de răul faptelor sale, mustri cele rânduite de Allah și săvârșești nedreptate.

Distihul 101

تحل أمورا أحكم الشرع عقدها

وتقصد ما قد حله الشرع تبرم

Dezlegi lucruri ale căror legături Legea le-a întărit și cauți să strângi ceea ce Legea a dezlegat.

Distihul 102

وتفهم من قول الرسول خلاف ما

أراد لأن القلب منك معجم

Din vorbele Trimisului înțelegi altceva decât a vrut să spună, pentru că inima ta este lipsită de înțelegere.

Distihul 103

101. Îți dezvinovățești sufletul, spunând: *«Nu vreau să nedreptățesc; hotărârea și destinul m-au făcut să nedreptățesc, să mint ori să fur»* și așa mai departe. Așa sunt mulți oameni: când săvârșesc păcate sunt dintre adepții constrângerii, iar când împlinesc fapte de ascultare sunt qadariți. La păcate invocă determinarea, iar la ascultare susțin independența.

Qadariții spun că omul este independent în fapta sa și că Allah nu are în ea nici voință, nici putere. Când face o faptă de ascultare, el spune: *«Aceasta vine de la mine»*, fălindu-se cu ea înaintea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Când săvârșește un păcat, spune: *«Aceasta vine de la Allah»*, socotindu-se constrâns. Astfel, la păcate este adept al constrângerii, iar la ascultare este qadariț. De aceea a spus:

تنزه منك النفس عن سوء فعلها

وتعتب أقدار الإله وتظلم

Îți socotești sufletul nevinovat de răul faptelor sale, mustri cele rânduite de Allah și săvârșești nedreptate.

Distihul 101

102. Aceasta este o împotrivire deplină și este dintre însușirile osândite ale omului: dezleagă lucrurile ale căror legături Legea le-a întărit și strânge ceea ce Legea a dezlegat. Poruncile pe care Legea le-a întărit le desface, le slăbește legăturile și se leapădă de ele. Restrânge sfera lucrurilor pe care le socotește interzise și nu-i pasă de ceea ce Legiuitorul a oprit. În realitate, face contrariul poruncilor și interdicțiilor Legiuitorului, ca și cum ar spune despre ceea ce Allah a interzis: *«Acesta este îngăduit»*, iar despre ceea ce Allah, Cel Atotputernic și Măreț, a îngăduit: *«Acesta este interzis.»*

103. Când Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — spune ceva, tu înțelegi contrariul a ceea ce a vrut. Cei care urmează deșertăciunea caută, în privința spuselor Trimisului — binecuvântările și pacea fie asupra lui —, mai întâi să le respingă și să pună la îndoială autenticitatea lor. Spun, de pildă: *«Acestea sunt relatări āḥād, care nu dau certitudine; nu este îngăduit să întemeiem credința pe ele.»*

Pornind de la această regulă stricată, nimicitoare și pustiitoare, au respins multe relatări despre însușirile care țin de Ființa lui Allah și despre cele care țin de faptele Sale, socotindu-le relatări āḥād ce nu dau certitudine, în vreme ce credința ar trebui să fie întemeiată pe certitudine. Parcă au uitat cuvintele lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț:

﴿وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ إِلَّا رِجَالٗا نُّوحِيٓ إِلَيۡهِمۡۚ فَسۡـَٔلُوٓاْ أَهۡلَ ٱلذِّكۡرِ﴾

Înainte de tine nu am trimis decât bărbați cărora le revelam. Întrebați-i, așadar, pe cei ai cunoașterii![24]

Coran 16:43

Aici este vorba despre Mesaj, iar Mesajul ține de credință. Totuși a spus:

﴿فَسۡـَٔلُوٓاْ أَهۡلَ ٱلذِّكۡرِ إِن كُنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ﴾

Întrebați-i pe cei ai cunoașterii, dacă voi nu știți![24]

Coran 21:7

Se știe că relatarea altcuiva nu îți dă, după socoteala aceasta, certitudine, ci o presupunere ori o probabilitate precumpănitoare. Aceasta este, așadar, prima unealtă cu care dărâmă textele. Dacă nu izbutesc, iar textele sunt transmise prin numeroase căi care dau certitudine, recurg la alt lucru: golirea însușirilor de înțeles prin denaturare.

Denumirea de *«denaturare»* este mai potrivită decât cea de *«interpretare»*. Ei spun *«interpretare»*, iar noi spunem *«denaturare»*. Spun *«interpretare»* ca lucrul să pară mai ușor. Dacă ar spune că este denaturare, oamenii s-ar feri de ea și nu ar primi

24 Coran, al-Naḥl 16:43; al-Anbiyāʾ 21:7.

nimic de la ei. Pentru a îndulci lucrul, spun *«interpretare»*. Noi spunem că aceasta nu este interpretare, căci interpretarea este să explici vorbele lui Allah și ale Trimisului Său așa cum au vrut Allah și Trimisul Său. Aceasta este interpretarea adevărată și corectă. A le răstălmăci este denaturare. Ei înțeleg din vorbele Trimisului — binecuvântările și pacea fie asupra lui — contrariul a ceea ce a vrut să spună, fiindcă inima — la Allah căutăm ocrotire — a ajuns neînțelegătoare și nu mai pricepe. De aceea, omul trebuie să-I ceară mereu lui Allah Preaînaltul să-i deschidă înțelegerea și să-i îndrepte inima către ascultarea Sa.

مطيع لداعي الغي عاص لرشده

إلى ربه يوما يرد ويعلم

Ascultător de chemarea rătăcirii, nesupus față de îndreptarea sa, omul va fi întors într-o zi la Domnul său și va afla.

Distihul 104

104. Acest om ascultă de chemarea rătăcirii, dar nu ascultă de chemarea îndreptării. În orice împrejurare, îndreptarea are același înțeles de căpetenie: buna purtare, potrivită fiecărui loc. În adorare înseamnă să împlinești ceea ce au poruncit Allah și Trimisul Său și să lași ceea ce au oprit. În privința banilor înseamnă să vinzi, să cumperi, să dai și să iei cu chirie fără înșelăciune. În orice împrejurare, potrivit ei. Rătăcirea este opusul îndreptării.

مضيع لأمر الله قد غش نفسه

مهين لها أنى يحب ويكرم

Nesocotește porunca lui Allah, își înșală sufletul și îl înjosește; cum să fie iubit și cinstit?

Distihul 105

بطيء عن الطاعات أسرع للخنا
من السيل في مجراه لا يتقسم

Greoi la ascultare, spre ticăloșie se grăbește mai repede decât șuvoiul care curge printr-o singură albie.

Distihul 106

وتزعم مع هذا بأنك عارف
كذبت يقينا في الذي أنت تزعم

Și totuși pretinzi că ești cunoscător! Cu siguranță minți în ceea ce pretinzi.

Distihul 107

105. Este adevărat: cel care nesocotește porunca lui Allah își înșală sufletul în chipul cel mai grav. Îl amăgește, hrănindu-l cu nădejdi: *«Mâine mă căiesc; mai avem răgaz»*, și cu alte asemenea vorbe. Așa se prăbușește, fără să-și dea seama.

106. *«Printr-o singură albie»*: vine cu o singură revărsare. Cu cât șuvoiul curge într-o singură revărsare, cu atât este mai puternic; cu cât se împrăștie și se desparte, cu atât slăbește. El spune: pentru ticăloșie — adică stricăciune, păcate și desfrânare — ești mai iute decât șuvoiul în albia sa, iar pentru ascultare ești greoi.

107. Deși omul acesta este îmbrăcat cu asemenea însușiri urâte, pretinde că este cunoscător. Are o parte din cele spuse de Cel Preaînalt:

﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِٱلْأَخْسَرِينَ أَعْمَـٰلًا ٱلَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا﴾

Spune: «Să vă vestim despre cei mai mari pierzători în fapte? Cei a căror străduanie s-a rătăcit în viața lumească, în timp ce ei socotesc că fac bine.»[25]

Coran 18:103–104

Omul nu se pierde decât prin asemenea lucruri. Dacă s-ar cunoaște pe sine și ar ști că este rătăcit și lipsit de călăuzire, i-ar fi ușor să se îndrepte. Nenorocirea este însă să rămână în rătăcire și nici măcar să nu creadă că greșește. Aceasta este încercarea cea grea.

وما أنت إلا جاهل ثم ظالم
وإنك بين الجاهلين مقدم

Nu ești decât un neștiutor și, pe deasupra, un nedrept; printre neștiutori ai întâietate.

Distihul 108

إذا كان هذا نصح عبد لنفسه
فمن ذا الذي منه الهدى يتعلم

Dacă așa își caută un rob binele propriului suflet, cine ar învăța de la el călăuzirea?

Distihul 109

25 Coran, al-Kahf 18:103–104.

وفي مثل هذا الحال قد قال من مضى
وأحسن فيما قاله المتكلم

Despre o asemenea stare a vorbit cineva din trecut, și bine a grăit cel care a spus:
Distihul 110

فإن كنت لا تدري فتلك مصيبة
وإن كنت تدري فالمصيبة أعظم

«Dacă nu știi, aceasta este o nenorocire; iar dacă știi, nenorocirea este și mai mare.»
Distihul 111

ولو تبصر الدنيا وراء ستورها
رأيت خيالا في منام سيصرم

Dacă ai privi lumea aceasta dincolo de vălurile ei, ai vedea o nălucă într-un vis care se va sfârși,
Distihul 112

كحلم بطيف زار في النوم وانقضى المنام وراح الطيف
والصب مغرم

asemenea unei vedenii care te vizitează în somn; somnul se încheie, vedenia pleacă, iar îndrăgostitul rămâne mistuit de dor;
Distihul 113

وظل أرته الشمس عند طلوعها
سيقلص في وقت الزوال ويصرم

ori unei umbre arătate de soare la răsărit, care la amiază se va strânge și va dispărea;
Distihul 114

108. În cuvântul arab *«innaka»* se poate citi vocala inițială în ambele feluri. Cu vocala *«a»*, sensul este: nu ești decât un om cu întâietate între neștiutori. *«Neștiutor»*: nu cunoști. *«Nedrept»*: nu faci dreptate. De aici se ivește stricăciunea și se pierde ceea ce a fost încredințat, așa cum a spus Allah, Cel Atotputernic și Măreț:

﴿وَحَمَلَهَا ٱلْإِنسَـٰنُ ۖ إِنَّهُۥ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا﴾

Omul a purtat-o; el a fost cu adevărat nedrept și neștiutor.[26]
Coran 33:72

Prin cele două lucruri amintite de autor — neștiința și nedreptatea — se naște stricăciunea. Din neștiință, omul nu cunoaște adevărul, ca să-l urmeze. Din nedreptate, îl cunoaște, dar nu face dreptate, ci nedreptățește.

109. Răspunsul este: nimeni. Dacă acesta este felul lui de a căuta binele, nimeni nu trebuie să învețe de la el.

26 Coran, al-Aḥzāb 33:72.

111. *«Dacă nu știi, aceasta este o nenorocire»*: nenorocirea neștiinței. *«Iar dacă știi, nenorocirea este și mai mare»*: este nedreptatea. Acest vers cuprinde o înțelepciune și o vorbă potrivită în orice lucru. Uneori mustri pe cineva într-o privință, iar el răspunde: *«Pe Allah, n-am știut»*. Atunci îi spui:

فإن كنت لا تدري فتلك مصيبة

وإن كنت تدري فالمصيبة أعظم

«Dacă nu știi, aceasta este o nenorocire; iar dacă știi, nenorocirea este și mai mare.»

Distihul 111

113–117. Aceasta este starea lumii, pe care autorul a asemănat-o cu mai multe lucruri: *«Asemenea unei vedenii...»*. Vedenia este ceea ce i se arată omului în somn dintre cele iubite de el, fie om, fie animal ori altceva. Dacă vede în vis un lucru iubit, oricare ar fi, după ce somnul se sfârșește, inima lui rămâne legată de ceea ce a văzut. Dar cum să-l mai dobândească? Așa este lumea aceasta: ca visele unui om adormit.

ومزنة صيف طاب منها مقيلها

فولت سريعا والحرور تضرم

ori unui nor de vară sub care popasul a fost plăcut, dar care a trecut repede, în timp ce arșița se întețea;

Distihul 115

ومطعم ضيف لذ منه مساغه

وبعد قليل حاله تلك تعلم

ori hranei unui oaspete, gustoasă la înghițire, dar a cărei stare de după puțin timp o cunoști.

Distihul 116

كذا هذه الدنيا كأحلام نائم
ومن بعدها دار البقاء ستقدم

Așa este lumea aceasta, asemenea viselor unui om adormit; după ea vei ajunge în Sălașul rămânerii.
Distihul 117

Gândește-te acum la acest lucru. Îți amintești cum, când erai mic, te bucurai și te jucai cu tovarășii tăi în piață, fără să-ți amintești de griji? Îți amintești de cei de acasă: unde au plecat, unde s-au dus? Îți amintești toate cele trecute și le găsești asemenea visului: s-au dus, de parcă nici n-ar fi fost, ca niște vise pe care le-ai avut ieri-noapte ori în cel mai apropiat somn, apoi s-au risipit.
Judecă viitorul după trecut. Acest viitor pe care îl vezi înaintea ta și care pare să aibă mii de ani se va duce, așa cum s-a dus trecutul:

﴿كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوٓاْ إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَىٰهَا﴾

În ziua când o vor vedea, li se va părea că n-au rămas decât o seară ori dimineața ei.[27]
Coran 79:46

﴿كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوٓاْ إِلَّا سَاعَةً مِّن نَّهَارٍ﴾

În ziua când vor vedea ceea ce li se făgăduiește, li se va părea că n-au rămas decât un ceas dintr-o zi.[28]
Coran 46:35

27 Coran, al-Nāziʿāt 79:46.
28 Coran, al-Aḥqāf 46:35.

«Ori unei umbre arătate de soare»: la fel este lumea. Umbra se strânge și se sfârșește. Este plăcută, răcoroasă și desfătătoare; soarele i-o arată celui care privește când răsare, apoi se micșorează la amiază, se risipește și dispare. Așa este și lumea: se duce la vremea sfârșitului. Se cuvine ca un om cu minte — cu atât mai mult un credincios — să pună în inima lui un asemenea Sălaș mai presus de Sălașul rămânerii? Răspunsul este: nu, pe Allah! Nu se cuvine omului cu minte, cu atât mai puțin credinciosului, să-l pună în inimă deasupra Sălașului rămânerii ori să-l privească dorindu-l pe acesta și nepăsându-i de Viața de Apoi.
El își vede mama, tatăl, sora, fratele, copiii și soția: cu toții au fost împreună cu el pe fața acestei lumi, apoi s-au dus, au plecat, și-au luat rămas-bun și au ieșit din ea. Nu a mai rămas decât răsplata, de parcă nici n-ar fi fost în această lume:

بينا يرى الإنسان فيها مخبرا

حتى يرى خبرا من الأخبار

Abia îl vezi pe om dând știri în lume, că ajunge el însuși o știre printre altele.

În lume, omul povestește: *«Era cutare, era cutare; am fost cu cutare, m-a vizitat cutare, l-am vizitat pe cutare»*. Dă vești despre cei care au trecut. Apoi el însuși ajunge vestea: *«L-am vizitat pe cutare, ne-a vizitat cutare, am stat cu cutare și el a stat cu noi»*, în vreme ce el este în mormânt, legat de faptele sale. Aceasta este realitatea acestei lumi. Dacă aceasta îi este adevărata stare, cum să o înălțăm atât? Cum să nădăjduim rămânerea în ea? Cum să dăm celor dobândite aici un loc mai mare în sufletele noastre decât celor dobândite pentru Viața de Apoi? Aceasta nu vine decât din neștiința și nedreptatea noastră.

A spus: *«Ori unui nor de vară…»*. Omul se află într-un ținut pustiu, sub arșiță puternică. Allah Preaînaltul îi dă umbra unui nor: o bucată de nor alb și răcoros. Norul, așa cum știm, se mișcă. Îi ține umbră un răstimp, apoi trece și omul rămâne în arșița care se întețește. Așa este și lumea aceasta. Trimisul — binecuvântările și pacea fie asupra lui — a asemănat-o cu:

مثل الإنسان الذي قال في ظل دوحة ثم قام وتركها

omul care s-a odihnit la amiază, la umbra unui copac, apoi s-a ridicat și a lăsat-o.[29]

S-a odihnit acolo până spre sfârșitul zilei, când aerul s-a răcorit, apoi s-a ridicat și a plecat. A mai spus: *«Ori hranei unui oaspete…»*. Uimitor este că aceasta este descrierea și realitatea lumii, iar omul nici nu știe când va pleca din ea! Totuși, sufletele noastre sunt atât de nepăsătoare: nu știm în care ceas vom răspunde chemării lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț.

Omul nu știe și nici nu poate hotărî că va ajunge ziua de mâine. Dacă te prinde dimineața, nu aștepta seara; dacă te prinde seara, nu aștepta dimineața. Acesta nu este doar un subiect de vorbă la adunări, ci un adevăr care se petrece. Poate cineva să fie sigur că va trăi până mâine? Nicidecum!

Oricât de plăcută ar fi lumea, pe Allah, nu este bine în ea decât în măsura în care este un ogor pentru Viața de Apoi. Atunci este un Sălaș bun, așa cum a spus Trimisul — binecuvântările și pacea fie asupra lui — despre avere:

نعم المال الصالح للرجل الصالح

Ce bună este averea bună pentru omul drept![30]

29 Relatat de al-Tirmidhī, Cartea cumpătării față de lume, capitolul cu relatarea «Lumea nu este decât asemenea unui călăreț care s-a adăpostit la umbră», nr. 2377; de Ibn Mājah, Cartea cumpătării față de lume, capitolul despre asemănarea lumii, nr. 4109; și de Aḥmad, 1/391–441.

30 Relatat de Aḥmad, 4/197–202.

خيركم من طال عمره وحسن عمله

Cel mai bun dintre voi este cel a cărui viață este lungă și a cărui faptă este bună.[31]

Dacă omul socotește lumea un ogor pentru Viața de Apoi, nu spune nicio vorbă, nu face nicio faptă și nu lasă nimic fără să urmărească prin aceasta apropierea de Allah. Chiar și când vorbește cu frații și prietenii săi ori se bucură de tovărășia lor, caută Fața lui Allah. Atunci ea este un ogor pentru Viața de Apoi; mai mult, este o grădină desprinsă și adusă înainte din Viața de Apoi. Așa cum a spus șeicul Islamului, Ibn Taymiyya — Allah să aibă milă de el —, când a fost aruncat în temniță:

ما يفعل أعدائي بي

Ce-mi pot face dușmanii mei?

Adică: orice ar face cu mine.

إن جنتي في صدري

Paradisul meu este în pieptul meu.

31 Relatat de al-Tirmidhī, Cartea cumpătării față de lume, capitolul despre cei mai buni și cei mai răi dintre oameni, nr. 2330; și de Aḥmad, 5/40–47.

În pieptul său — Allah să aibă milă de el — se aflau cunoaștere, credință, lumină și liniște: acesta este un paradis. Nu este numai grădina pe care o stăpânește omul, cu palmieri care se clatină și cu roade. Aceea este grădina trupului; însă grădina inimii nu poate fi egalată de nimic. A spus:

جنتي في صدري، إن حبسي خلوة ونفيي سياحة
وقتلي شهادة

Paradisul meu este în pieptul meu. Întemnițarea mea este retragere, alungarea mea este călătorie, iar uciderea mea este martiriu.

Allah este Cel mai Mare! Privește această certitudine uimitoare! Slăvit fie Allah Cel Măreț! Aceasta se aseamănă certitudinii Trimișilor — binecuvântările și pacea fie asupra lor.
Când Mūsā a ieșit cu poporul său, iar Faraon l-a urmărit cu oamenii săi, au ajuns prinși între mare și oastea lui Faraon. Tovarășii lui Mūsā au spus:

إنا لمدركون

Vom fi ajunși din urmă!

Marea era înaintea lor: dacă intrau în ea, se înecau. Faraon și oastea sa erau în urmă: dacă îi ajungeau, îi nimiceau. Mūsā a răspuns cu liniște:

كلا لسنا مدركين إن معي ربي سيهدين

Ba nu, nu vom fi ajunși! Domnul meu este cu mine și El mă va călăuzi.

Allah este Cel mai Mare! Privește certitudinea în această străvechime! Allah i-a revelat să lovească marea. A lovit-o, iar ea s-a despicat pe loc și s-a uscat pe loc:

﴿فَٱضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِى ٱلْبَحْرِ يَبَسًا﴾

Deschide-le, așadar, un drum uscat prin mare![32]
Coran 20:77

Au ieșit cu toții, până la ultimul. Faraon a intrat cu oastea sa, până la ultimul dintre ei. Domnul puterii și al măreției i-a revelat mării să se închidă. S-a închis peste Faraon și oastea lui, iar ei s-au înecat și ceilalți au fost salvați. Allah este Cel mai Mare!

اللهم ارزقنا الإيمان واليقين

O, Allah, dăruiește-ne credință și certitudine!

Nu ajunge la acest rang decât cel căruia Allah îi dăruiește certitudinea deplină. Omul trebuie, așadar, să facă din lumea aceasta un ogor pentru Viața de Apoi, ca să tragă folos din ea.

فجزها ممرا لا مقرا وكن بها
غريبا تعش فيها حميدا وتسلم

Treci prin ea ca printr-un loc de trecere, nu de statornicire; fii în ea străin, ca să trăiești vrednic de laudă și să fii teafăr,
Distihul 118

32 Coran, Ṭā Hā 20:77.

أو ابن سبيل قال في ظل دوحة
وراح وخلى ظلها يتقسم

ori călător care s-a odihnit la umbra unui copac, apoi a plecat, lăsând umbra lui să fie împărțită,
Distihul 119

أخا سفر لا يستقر قراره
إلى أن يرى أوطانه ويسلم

un călător care nu-și află liniștea până când nu-și vede ținutul și nu ajunge teafăr.
Distihul 120

118–120. Acesta este sfatul lui Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el: să trecem prin această lume ca printr-un loc de trecere, nu de statornicire, și să fim în ea străini, asemenea unui străin care nu vrea să se statornicească acolo. Atunci vei trăi vrednic de laudă și vei fi teafăr. Însă întreaga nenorocire este ca omul să ia lumea drept locuință și patrie. Dacă o ia astfel, fără îndoială că va fi nepăsător față de Viața de Apoi, socotind că aici este patria lui. Și totuși, în Ziua Învierii va spune:

﴿يَٰلَيۡتَنِي قَدَّمۡتُ لِحَيَاتِي﴾

O, de-aș fi trimis ceva înainte pentru viața mea![33]
Coran 89:24

33 Coran, al-Fajr 89:24.

Allah, Cel Atotputernic și Măreț, spune:

﴿وَإِنَّ ٱلدَّارَ ٱلۡأٓخِرَةَ لَهِيَ ٱلۡحَيَوَانُ﴾

Sălașul de Apoi este cu adevărat viața.[34]

Coran 29:64

Aceea este viața măreață și adevărată. De aceea a venit cuvântul *«al-ḥayawān»*, adică viața deplină. Iar aici spune: *«Ca să trăiești vrednic de laudă și să fii teafăr.»*

فيا عجبا كم مصرع وعظت به

ولكن عن مصارعها عموا

Cât de uimitor! De câte ori i-a povățuit prin moartea celor căzuți în ea, dar ei au rămas orbi la aceste morți!

Distihul 121

121. Este de mirare cât de multe sunt căderile prin care lumea i-a povățuit pe fiii ei, dar ei au rămas orbi față de ele! Să luăm câteva exemple. Cât de mulți bogați ajung săraci, după ce oamenii întindeau mâna spre ei, iar acum ei întind mâna spre alții! Pentru asemenea oameni, moartea este mai bună decât viața, căci au gustat umilința după cinste. Câți oameni puternici, în floarea tinereții, cu chipul plin de prospețime, au suferit un accident care i-a slăbit după ce avuseseră un trup împlinit și le-a schimbat înfățișarea! Oricui îi vede i se face milă și se întristează pentru ei.

Câți oameni au construit, au sperat și și-au purtat visurile departe în viitor, dar n-au locuit în ceea ce au ridicat! Câți au sădit și au semănat, apoi au fost despărțiți de rod înainte să se bucure de el! Luați multe asemenea exemple. Câți oameni am cunoscut în vremea noastră, ori am auzit despre ei, care fuseseră împreună: frate cu frate, cu fiii și fiicele lor, cu familiile lor, în aceeași casă sau în case apropiate, trăind în cea mai frumoasă prietenie, veselie

34 Coran, al-ʿAnkabūt 29:64.

și bucurie! Apoi iată-i despărțiți prin moarte, nenorociri, sărăcie, un dușman ori altceva. Nu se întâmplă acestea? Ba da, și încă adesea!

Atunci de ce nu luăm aminte? Trebuie să învățăm din ceea ce lumea le arată fiilor ei. Dar cum luăm aminte? Aceasta nu înseamnă numai să plângem când pomenim asemenea întâmplări, ci să tragem o învățătură: lumea aceasta nu este o locuință statornică și nici sălașul unei desfătări care rămâne. Viața de Apoi este locuința statornică, sălașul desfătării nepieritoare. Din această lume să luăm ceea ce ne devine o scară spre Viața de Apoi, ca și cum am plăti dinainte prețul unui bun pe care îl așteptăm.

سقتهم كؤوس البنج حتى إذا نشوا
سقتهم كؤوس السم والقوم نوم

Le-a dat să bea cupe de narcotic până când s-au amețit, apoi le-a dat cupe de otravă, în vreme ce ei dormeau.

Distihul 122

وأعجب ما في العبيد رؤية هذه العظائم والمغرور فيها متيم

Iar cel mai uimitor la robi este că văd aceste grozăvii, și totuși cel amăgit rămâne robit de iubirea ei.

Distihul 123

وما ذاك إلا أن خمرة حبها
لتسلب عقل المرء منه وتصلم

Aceasta numai fiindcă vinul iubirii ei îi răpește omului mintea și i-o retează.

Distihul 124

وأعجب من ذا أن أحبابها الأولى
تهين وللأعدا تراعي وتكرم

Și mai uimitor este că pe cei care o iubesc îi înjosește, în timp ce pe dușmanii ei îi îngrijește și îi cinstește.
Distihul 125

Atunci câștigi atât lumea aceasta, cât și Viața de Apoi. Nimeni nu are un trai mai plăcut, mai fericit și o inimă mai liniștită decât credinciosul care face fapte bune:

﴿مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةً طَيِّبَةً﴾

Celui care face fapte bune, bărbat sau femeie, fiind credincios, îi vom dărui negreșit o viață bună.[35]
Coran 16:97

Trebuie să privim cu mare atenție și să vedem ce am făcut. Unde este credința care se așază în inimă, până când hotărârile lui Allah Preaînaltul, fie că aduc bine, fie că aduc rău, sunt întâmpinate cu aceeași liniște? Răul nu I se atribuie lui Allah Preaînaltul, deși ține de hotărârea Lui, adică de lucrurile hotărâte de El. Îl găsești pe credincios liniștit: dacă îi vine o bucurie, mulțumește, fără ca aceasta să-l împingă la trufie și semeție; dacă îl lovește o nenorocire, rabdă, fără să ajungă la neliniște, nemulțumire și ură față de hotărârea lui Allah. El știe că Allah are înțelepciune în ceea ce a hotărât și a rânduit. Inima i se liniștește și rămâne mereu bucuroasă. Pe Allah, nimeni nu este mai fericit decât omul care crede în hotărârea și predestinarea divină, în modul corect care ne este cerut!

35 Coran, al-Naḥl 16:97.

122. Adică lumea îi ispitește și îi amăgește; când ajung să o dobândească, îi înșală și unelteşte împotriva lor.

124. *„Taślim”* înseamnă *„retează”.*

125. Aici este necazul: uneori, cel îndrăgostit de ea se numără printre oamenii care au cel mai puțin parte de ea. Îl vezi că nu doarme noaptea, tot căutând viața acestei lumi. Mereu este ocupat cu ea în gândurile, mintea, cuvintele și faptele lui. Nu doarme și nu se odihnește, și totuși are mai puțin parte de ea decât ceilalți. Lucrul acesta este văzut și încercat. Este de mirare: cum să faci din această viață lumească cea mai mare grijă și limita cunoașterii tale, când tocmai în ea te numeri printre cei mai nefericiți robi ai lui Allah?

وذلك برهان على أن قدرها
جناح بعوض أو أدنى وألأم

Aceasta dovedește că valoarea ei este cât o aripă de țânțar ori chiar mai mică și mai josnică.

Distihul 126

وحسبك ما قال الرسول ممثلا
لها ولدار الخلد والحق يفهم

Îți este îndeajuns comparația pe care Trimisul a făcut-o între ea și Sălașul veșniciei; adevărul poate fi înțeles:

Distihul 127

كما يدلي الإنسان في اليم إصبعا
وينزعها منه فما ذاك يغنم

asemenea omului care își cufundă un deget în mare și apoi îl scoate: cât câștigă astfel?

Distihul 128

ألا ليت شعري هل أبيتن ليلة
على حذر منها وأمري مبرم

O, de-aș ști dacă voi petrece măcar o noapte ferindu-mă de ea, cu hotărârea mea nestrămutată!

Distihul 129

128. Aceasta înseamnă că viața lumii, față de Viața de Apoi, este ca degetul pe care un om îl introduce în mare, apoi îl scoate și privește cu ce s-a întors. Nu se întoarce cu aproape nimic. La fel spune Allah Preaînaltul în hadithul qudsi:

يا عبادي لو أن أولكم وآخركم وإنسكم وجنكم قاموا في
صعيد واحد، فسألوني، فأعطيت كل إنسان مسألته، ما
نقص ذلك مما عندي إلا كما ينقص المخيط إذا غمس
في البحر

O, robii Mei! Dacă primii și ultimii dintre voi, oamenii și djinnii voștri, ar sta laolaltă într-un singur loc, Mi-ar cere, iar Eu i-aș da fiecăruia ceea ce cere, aceasta n-ar micșora ceea ce am decât atât cât micșorează un ac marea atunci când este cufundat în ea.[36]

Allah este Cel mai Mare! Oare se micșorează? Nu! Este însă o întărire a lucrului prin ceva care seamănă cu o negare. La cuvintele *„n-ar micșora”*, te-ai aștepta să urmeze ceva care să arate o micșorare. El a spus însă: *„decât atât cât micșorează un ac marea atunci când este cufundat în ea”*.

129. Într-un exemplar apare *„muḥkam”* în loc de *„mubram”*. Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — spune: *„De-aș ști!”*, adică

36 Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunelor purtări, capitolul despre interzicerea nedreptății, nr. 2577.

se întreabă dacă a petrecut măcar o noapte ferindu-se de ea și avându-și treburile bine rânduite. Cum ne-ar vedea acum? Noi nu petrecem nici măcar o noapte sau un sfert de noapte păzindu-ne de ea, ci trăim mereu în siguranță și liniște.

وهل أردن ماء الحياة وأرتوي
على ظمأ من حوضه وهو مفعم

Oare voi ajunge la apa vieții, să mă îndestulez după sete din bazinul ei plin până la margini?
Distihul 130

وهل تبدون أعلامها بعدما سفت
على ربعها تلك السوافي فتعلم

Oare-i vor apărea iarăși însemnele, după ce vânturile au suflat nisip peste sălașul ei, ca să fie din nou cunoscute?
Distihul 131

وهل أفرشن خدي ثرى عتباتهم
خضوعا لهم كيما يرقوا ويرحموا

Oare îmi voi așterne obrazul în țărâna pragurilor lor, plecându-mă înaintea lor, ca să arate blândețe și îndurare?
Distihul 132

وهل أرمين نفسي طريحا ببابهم
وطير منايا الحب فوقي تحوم

Oare mă voi arunca înaintea porții lor, în timp ce păsările morții din iubire îmi dau târcoale deasupra?

Distihul 133

فيا أسفي تفنى الحياة وتنقضي
وذا العتب باق ما يقيم ويعتب

Vai mie! Viața se sfârșește și se duce, iar această mustrare rămâne, necurmată și neîmpăcată.

Distihul 134

فما منكم بد ولا عنكم غنى
وما لي من صبر فأسلو عنكم

Nu mă pot lipsi de voi și nu pot fi fără voi; nici răbdare nu am, ca să-mi iau gândul de la voi.

Distihul 135

ومن شاء فليغضب سواكم فلا أذى
إذا كنتم عن عبدكم قد رضيتم

Oricine altcineva să se mânie, dacă vrea! Nu este vătămare când voi sunteți mulțumiți de robul vostru.

Distihul 136

وعقبى اصطباري في هواكم حميدة
ولكنها عنكم عقاب ومأثم

Urmarea răbdării mele în iubirea voastră este bună; însă răbdarea departe de voi este pedeapsă și păcat.
Distihul 137

130. Fără îndoială, apa vieții este Legea lui Allah Preaînaltul.

131. Adică: oare se vor mai arăta semnele locuințelor lor, după ce vânturile le-au spulberat urmele? Aici, *„oare”* exprimă o dorință.

132–133. El întreabă dacă își va așterne obrazul pe pământul pragurilor lor, smerindu-se înaintea lor, ca să le fie milă de el. Adică: voi ajunge oare să mă smeresc? Este vorba despre smerirea în fața lui Allah Preaînaltul: să-mi cobor obrazul ca să se îndure și să aibă milă, fiindcă acela care se smerește înaintea lui Allah este cel mai aproape de îndurarea Lui. Spune: *„Îmi voi așterne sufletul la ușa lor, în vreme ce deasupra mea plutesc păsările morții aduse de iubire?”* Și aceasta exprimă o dorință. Îmi doresc să ajung la o asemenea stare.

134. El se tânguie că viața se sfârșește și se scurge, iar ei încă îl mustră, adică îi reproșează ceea ce face.

137. Înțelesul este: am răbdat și m-am străduit să rămân statornic în iubirea voastră și în dorul de voi, căci văd că aceasta are un sfârșit vrednic de laudă. Dar *„să mă lipsesc de voi ar fi pedeapsă și păcat”* înseamnă că, dacă aș răbda să fiu fără voi, aș fi păcătos și pedepsit. Nădăjduiesc însă ca sfârșitul să fie bun.

وما أنا بالشاكي لما ترتضونه
ولكنني أرضى به وأسلم

Nu mă plâng de ceea ce vă mulțumește; dimpotrivă, sunt mulțumit cu aceasta și mă supun.
Distihul 138

وحسبي انتسابي من بعيد إليكم
ألا إنه حظ عظيم مفخم

Îmi este îndeajuns să vă aparțin, fie și de departe: aceasta este o parte măreață, vrednică de cinstire.
Distihul 139

إذا قيل هذا عبدهم ومحبهم
تهلل بشرا وجهه يتبسم

Când se spune: «Acesta este robul lor și cel care îi iubește», chipul lui se luminează de bucurie și zâmbește.
Distihul 140

وها هو قد أبدى الضراعة سائلا
لكم بلسان الحال والقال معلم

Iată-l arătându-și smerenia, cerând de la voi și făcându-vă cunoscută starea sa prin vorbe și prin înfățișare.
Distihul 141

أحبته عطفا عليه فإنه
لفي ظمأ والمورد العذب أنتم

O, cei pe care îi iubește, arătați-i bunăvoință! Îl mistuie setea, iar voi sunteți izvorul dulce.
Distihul 142

فيا ساهيا في غمرة الجهل والهوى
صريع الأماني عن قريب ستندم

O, tu, cel nepăsător în vâltoarea neștiinței și a patimii, doborât de nădejdi deșarte, în curând vei regreta!
Distihul 143

138. Adică: dacă îmi faceți ceva de care sunteți mulțumiți, nu mă plâng, ci primesc și mă supun. Așa este credinciosul: primește cu mulțumire hotărârea și predestinarea lui Allah și nu se plânge nimănui de ea.
139. Da! Când se spune *„robul lui Allah”*, iar omul este astfel legat de Domnul său, aceasta este cea mai bună onoare. De aceea, un îndrăgostit i-a spus iubitei sale:

لا تدعني إلا بيا عبدها
فإنه أشرف أسمائي

Nu mă chema decât „robul ei”,
căci acesta este cel mai de cinste dintre numele mele.

140–141. Adică, atunci când se spune *„acesta este robul cutăruia”*, el se referă la numirea *„robul lui Allah”*: fața i se luminează de bucurie și zâmbește. *„Iată-l arătându-și smerita rugă”* înseamnă că își întețește cererea și caută adăpost.

„Cerându-vă prin starea lui și prin cuvântul rostit” deosebește ceea ce exprimă fapta de ceea ce exprimă limba.

142. *„Iubite”*, adică îi cheamă: o, iubiților, aveți milă și aplecați-vă spre mine, căci mi-e sete, iar voi sunteți izvorul dulce.

143. Acum autorul începe să i se adreseze altcuiva, pentru a-l povățui. Chemarea este către un om nepăsător, fără să-l numească anume. Pe cel prins în aceste două vâltori îl cheamă: vâltoarea neștiinței și vâltoarea patimii, în jurul cărora se învârte ispita. Ispita este fie o îndoială născută din neștiință, fie o poftă născută din patimă. Omul poate fi neștiutor și să rătăcească; poate fi și cunoscător, dar să nu dorească adevărul, iar astfel să rătăcească de asemenea.

أفق قد دنا الوقت الذي ليس بعده

سوى جنة أو حر نار تضرم

Trezește-te! S-a apropiat vremea după care nu mai este decât Paradisul ori dogoarea unui Foc ce arde.

Distihul 144

وبالسنة الغراء كن متمسكا

هي العروة الوثقى التي ليس تفصم

Ține-te de Sunna luminoasă: ea este legătura trainică ce nu se rupe.

Distihul 145

„Doborât de dorințe deșarte, în curând vei regreta” înseamnă că asemenea dorințe l-au doborât. Dorințele deșarte sunt atunci când omul își promite ceea ce poftește, fără să facă pașii necesari: *„Voi avea cutare lucru, voi avea cutare lucru, Domnul meu mă va ierta”* și altele asemenea, în timp ce nu face nimic pentru aceasta. În schimb, speranța însoțită de împlinirea mijloacelor ține de buna părere despre Allah, iar buna părere despre Allah este obligatorie. Dorințele fără împlinirea mijloacelor sunt însă precum vorba oamenilor: ele sunt capitalul celor lipsiți de avere. Aceștia nu au nimic. De aceea, Trimisul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

العاجز من أتبع نفسه هواها وتمنى على الله الأماني

Neputincios este cel care își lasă sufletul să-i urmeze patima și își face, în privința lui Allah, nădejdi deșarte.[37]

144. Prin acel *„ceas”* se înțelege moartea. Chiar dacă pare departe, ea este aproape. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ ٱلسَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا﴾

Și de unde să știi? Poate că Ceasul este aproape.[38]
Coran 33:63

37 Al-Tirmidhī, Cartea descrierii Învierii, capitolul despre hadithul „Înțelept este cel care își cere socoteală și lucrează pentru ceea ce urmează morții”, nr. 2459; Ibn Mājah, Cartea cumpătării față de lume, capitolul despre pomenirea morții și pregătirea pentru ea, nr. 4260; Aḥmad, 4/124.

38 Coran, al-Aḥzāb 33:63.

Și Preaînaltul a spus:

﴿إِنَّ مَا تُوعَدُونَ لَآتٍ ۖ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ﴾

Ceea ce vi se făgăduiește va veni negreșit, iar voi nu puteți scăpa.[39]
Coran 6:134

Printre zicalele cunoscute se află: *„Tot ceea ce vine este aproape."* Așadar, acel ceas după care nu mai este decât Paradisul sau Focul este aproape de fiecare. Trebuie să ai grijă să folosești timpul cât încă îl ai.

145. Sunna este ceea ce s-a statornicit de la Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — prin vorbă, faptă ori încuviințare. Ține-te de ea și prinde-te de ea cu măselele, căci este cea luminoasă și curată de orice îndoială și patimă.

تمسك بها مسك البخيل بماله
وعض عليها بالنواجذ تسلم

Ține-te de ea așa cum zgârcitul își ține averea; prinde-o cu măselele și vei fi teafăr.
Distihul 146

ودع عنك ما قد أحدث الناس بعدها
فمرتع هاتيك الحوادث أوخم

Lasă deoparte ceea ce oamenii au născocit după ea: pășunea acestor născociri este vătămătoare.
Distihul 147

39 Coran, al-Anʿām 6:134.

وهيئ جوابا عندما تسمع النداء

من الله يوم العرض ماذا أجبتم

Pregătește un răspuns pentru când vei auzi chemarea lui Allah, în Ziua Înfățișării: «Ce le-ați răspuns

Distihul 148

به رسلي لما أتوكم فمن يكن

أجاب سواهم سوف يخزى ويندم

Trimișilor Mei când au venit la voi?» Cel care le-a răspuns altora în locul lor va fi umilit și va regreta.

Distihul 149

146. Dacă am fi întrebați: *„Care este cea mai strânsă alipire de pe fața pământului?”*, am răspunde: *„Alipirea zgârcitului de averea lui.”* Zgârcitul nu poate lăsa nicidecum să-i scape ceva din avere. Cât de frumoasă este asemănarea făcută de al-Mutanabbī, care a spus:

بليت بلى الأطلال إن لم أقف بها

وقوف شحيح ضاع في الترب خاتمه

Să mă mistui precum ruinele, de nu mă voi opri lângă ele ca zgârcitul al cărui inel s-a pierdut în țărână.

Zgârcitul al cărui inel s-a pierdut în țărână nu se îndură să plece, ci rămâne mereu să caute. Dacă ar putea, ar cerne fiecare fărâmă de pământ, poate și-ar găsi inelul în ea. Autorul — Allah să aibă milă de el — spune: *„Ține-te de ea cum se ține zgârcitul de avere.”* Aceasta este numai o asemănare; altfel, cel ce se ține de Sunna nu se compară cu zgârcitul și nici averea cu Sunna.

147. A spus adevărul — Allah să aibă milă de el! Lasă ceea ce oamenii au născocit, fiindcă orice lucru nou introdus în religie este inovație, iar orice inovație este rătăcire. Pășunea acestor născociri este primejdioasă: vatămă și nu aduce folos.
148–149. Allah este Cel mai Mare! În Ziua Învierii, Allah Preaînaltul spune:

﴿وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَآ أَجَبْتُمُ ٱلْمُرْسَلِينَ﴾

În Ziua când îi va chema și va spune: „Ce le-ați răspuns trimișilor?”[40]

Coran 28:65

40 Coran, al-Qaṣaṣ 28:65.

Ce le-ați răspuns trimișilor: prin ascultare și primire ori prin împotrivire și nesupunere? Dacă le-ai răspuns trimișilor, ai dobândit fericirea; dacă le-ai răspuns altora, autorul spune că *„va fi făcut de rușine și va regreta”*. Cei care urmează inovațiile și pe născocitorii lor — căutăm adăpost la Allah! —, pe mai-marii și conducătorii lor, în lucruri care se împotrivesc Sunnei și trimișilor, vor fi făcuți de rușine și vor regreta în Ziua Învierii. Allah Preaînaltul a spus:

﴿إِذْ تَبَرَّأَ ٱلَّذِينَ ٱتُّبِعُواْ مِنَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُواْ وَرَأَوُاْ ٱلْعَذَابَ
وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ ٱلْأَسْبَابُ وَقَالَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُواْ لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً
فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُواْ مِنَّا ۗ كَذَٰلِكَ يُرِيهِمُ ٱللَّهُ أَعْمَٰلَهُمْ
حَسَرَٰتٍ عَلَيْهِمْ﴾

Când cei urmați se vor dezice de cei care i-au urmat, vor vedea pedeapsa și se vor rupe toate legăturile dintre ei. Cei care i-au urmat vor spune: „De-am putea să ne întoarcem, ne-am dezice de ei așa cum s-au dezis ei de noi!” Astfel le va arăta Allah faptele lor, spre amara lor părere de rău.[41]

Coran 2:166–167

وخذ من تقى الرحمن أعظم جنة
ليوم به تبدو عيانا جهنم

Ia-ți drept cea mai mare pavăză teama de Cel Milostiv, pentru Ziua în care Iadul se va arăta limpede.

Distihul 150

41 Coran, al-Baqara 2:166–167.

150. Scutul este ceea ce luptătorul folosește în bătălie pentru a se apăra de săgețile dușmanilor. *„În Ziua când Gheena se va arăta privirilor”* înseamnă că va fi adusă înaintea întregii lumi, trasă de șaptezeci de mii de frâie, fiecare frâu fiind ținut de șaptezeci de mii de îngeri. Este o priveliște uriașă și înfricoșătoare! Apoi, când cei sortiți ei sunt aruncați în ea:

﴿سَمِعُواْ لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ﴾

Vor auzi răgetul ei, în vreme ce clocotește.[42]
Coran 67:7

Ea răcnește ca și cum ar avea cea mai aprinsă dorință și nerăbdare de a-i primi:

﴿وَهِيَ تَفُورُ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ ٱلْغَيْظِ﴾

În vreme ce clocotește, aproape că se sfâșie de mânie.[43]
Coran 67:7–8

„Tamayyaz” înseamnă că se rupe în bucăți. Și despre omul umplut de mânie se spune că pielea aproape îi plesnește. Astfel, ea aproape se sfâșie de mânie:

﴿كُلَّمَآ أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَآ﴾

Ori de câte ori este aruncată în ea o ceată, paznicii ei îi întreabă:[44]
Coran 67:8

42 Coran, al-Mulk 67:7.
43 Coran, al-Mulk 67:7–8.
44 Coran, al-Mulk 67:8.

Nu este o întrebare prin care să ceară lămurire, ci una de mustrare:

﴿أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ قَالُوا۟ بَلَىٰ قَدْ جَآءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ ٱللَّهُ مِن شَىْءٍ إِنْ أَنتُمْ إِلَّا فِى ضَلَٰلٍ كَبِيرٍ وَقَالُوا۟ لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِىٓ أَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ فَٱعْتَرَفُوا۟ بِذَنۢبِهِمْ فَسُحْقًا لِّأَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ﴾

„Oare nu v-a venit un prevenitor?" Ei vor răspunde: „Ba da! Ne-a venit un prevenitor, dar l-am socotit mincinos și am spus: «Allah n-a pogorât nimic! Voi nu sunteți decât într-o mare rătăcire.»" Și vor spune: „Dacă am fi ascultat ori am fi judecat, nu ne-am afla printre cei ai Văpăii." Ei își vor mărturisi păcatul. Așadar, departe de îndurare să fie cei ai Văpăii![45]

Coran 67:8–11

وينصب ذاك الجسر من فوق متنها
فهاو ومخدوش وناج مسلم

Puntea va fi întinsă deasupra lui: unul va cădea, altul va fi zgâriat, iar altul va scăpa nevătămat.

Distihul 151

45 Coran, al-Mulk 67:8–11.

ويأتي إله العالمين لوعده
فيفصل ما بين العباد ويحكم

Dumnezeul lumilor va veni potrivit făgăduinței Sale, va despărți între robi și va judeca.
Distihul 152

ويأخذ للمظلوم ربك حقه
فيا بؤس عبد للخلائق يظلم

Domnul tău îi va dobândi celui nedreptățit dreptul său. Vai de robul care nedreptățește făpturile!
Distihul 153

Regretul acesta nu mai folosește atunci. Ar fi folosit dacă ar fi fost în sălașul faptelor. În sălașul răsplății nu ne folosește decât ceea ce facem în această lume și prin care ne pregătim pentru Viața de Apoi.

151. Podul este Șirāț: el va fi întins deasupra Gheenei, mai subțire decât un fir de păr și mai ascuțit decât sabia. Oamenii îl vor străbate potrivit faptelor lor. Unii vor trece teferi, alții vor cădea în Gheena, iar alții vor fi zgâriați, mergând uneori și târându-se alteori. Cine s-a grăbit în această lume spre mulțumirea lui Allah va trece repede pe Șirāț; cine a fost încet va trece încet. Cui i-a alunecat piciorul în această lume îi va aluneca și în Viața de Apoi.

يأتي الله عز وجل للفصل بين عباده بعد أن يشفع النبي
صلى الله عليه وسلم إلى ربه في خلقه، فإن الناس يلحقهم

من الغم والكرب ما لا يطيقون فيتكلم بعضهم مع بعض: اطلبوا من يشفع لنا إلى ربنا ليريحنا من هذا الموقف، فيأتون إلى آدم ثم إلى نوح ثم إلى إبراهيم ثم إلى موسى ثم إلى عيسى، ولا يجدون من هؤلاء من يشفع على اختلاف بينهم في أعذارهم، إلا عيسى فلا يقدم عذرا لكنه يبين من هو أولى بها يقول: اذهبوا إلى محمد، عبد غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر

152–153. Allah Preaînaltul vine să judece între robii Săi după ce Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — mijlocește la Domnul său pentru făpturi. Oamenii vor fi cuprinși de o întristare și o strâmtorare pe care nu le pot îndura. Își vor spune unii altora: „Căutați pe cineva care să mijlocească pentru noi la Domnul nostru, ca să ne ușureze această așteptare." Vor merge la Ādam, apoi la Nūḥ, apoi la Ibrāhīm, apoi la Mūsā și apoi la ʿĪsā. Niciunul dintre aceștia nu va mijloci pentru ei, fiecare având un alt motiv. Doar ʿĪsā nu va invoca un motiv, ci le va arăta cine este mai îndreptățit: „Mergeți la Muḥammad, un rob căruia Allah i-a iertat păcatele trecute și viitoare."

Aceasta este cuprinsă în cuvintele Lui:

﴿عَسَىٰٓ أَن يَبۡعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامٗا مَّحۡمُودٗا﴾

Poate că Domnul tău te va ridica la un loc vrednic de laudă.[46]
Coran 17:79

46 Coran, al-Isrāʾ 17:79.

وينشر ديوان الحساب وتوضع الموازين بالقسط الذي ليس يظلم

Registrul socotelii va fi desfăcut, iar balanțele vor fi așezate cu o dreptate care nu nedreptățește.

Distihul 154

فلا مجرم يخشى ظلامة ذرة

ولا محسن من أجل ذاك يهضم

Niciun nelegiuit nu se va teme de o nedreptate cât un fir de praf și niciun binefăcător nu va fi lipsit de dreptul său.

Distihul 155

فيأتون إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم فيقول: أنا لها، ثم يذهب ويستأذن من الله أن يشفع فيأذن الله له، ثم يقال له: ارفع رأسك وقل تسمع واشفع تشفع، فيشفع إلى الله أن يقضي بين عباده

Ei vor veni la Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, iar el va spune: „Eu sunt pentru aceasta." Apoi va merge și Îi va cere lui Allah îngăduința să mijlocească, iar Allah i-o va da. I se va spune: „Ridică-ți capul! Vorbește și vei fi ascultat; mijlocește și mijlocirea îți va fi primită." El va mijloci la Allah ca să judece între robii Săi.

Domnul Preaînaltul va veni să judece între robii Săi:

﴿وَجَآءَ رَبُّكَ وَٱلْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا﴾

Și va veni Domnul tău, iar îngerii vor sta rând după rând.[47]
Coran 89:22

Toți îngerii vor sta în rânduri. Îngerii fiecărui cer vor coborî: cei din cerul cel mai apropiat vor coborî și vor înconjura făpturile; apoi vor coborî în spatele lor cei din al doilea cer, apoi cei din al treilea și așa mai departe, până la al șaptelea. Apoi Domnul Preaînaltul va coborî și va veni să judece între robii Săi. Nu cunoaștem cum este această coborâre, însă credem în ea și îi cunoaștem înțelesul. Modul ei nu îl putem cunoaște, fiindcă ține de Ființa lui Allah, iar felul Ființei Sale ne este necunoscut; la fel este și cu atributele Lui.

El va judeca între robi și va face dreptate împotriva asupritorului, în favoarea celui asuprit. Apoi autorul — Allah să aibă milă de el — îl deplânge pe robul care îi nedreptățește pe ceilalți: din faptele lui bune se ia și i se dă celui nedreptățit. Dacă îi mai rămân fapte bune, acestea sunt folosite astfel; dacă nu, se ia din păcatele celui pe care l-a nedreptățit, se pun asupra lui, iar apoi este aruncat în Foc. După aceea, autorul amintește desfășurarea registrelor și așezarea balanțelor.

47 Coran, al-Fajr 89:22.

154–155. Registrele sunt foile în care sunt scrise faptele omului. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَكُلَّ إِنسَٰنٍ أَلْزَمْنَٰهُ طَٰٓئِرَهُۥ فِى عُنُقِهِۦ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ كِتَٰبًا يَلْقَىٰهُ مَنشُورًا ٱقْرَأْ كِتَٰبَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ ٱلْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا﴾

Fiecărui om i-am legat soarta faptelor de gât, iar în Ziua Învierii îi vom scoate o carte pe care o va găsi deschisă. „Citește-ți cartea! Astăzi îți ajungi tu însuți pentru a-ți cere socoteală.”[48]

Coran 17:13–14

قال الحسن البصري رحمه الله: لقد أنصفك من جعلك حسيبا على نفسك

Al-Ḥasan al-Baṣrī — Allah să aibă milă de el — a spus: „Ți-a făcut dreptate Cel care te-a pus să-ți ceri singur socoteală.”

Aceasta este dreptatea: tu însuți îți ceri socoteală.

La fel, vor fi așezate balanțele. Cuvântul este pluralul lui *„balanță”*. Sunt ele reale sau numai figurate? Răspunsul: sunt reale, cu două talere, dintre care unul atârnă mai greu decât celălalt. Ceea ce se cântărește sunt faptele: Allah Preaînaltul le dă trup și le așază pe balanțe, tot așa cum morții, care este o noțiune abstractă, îi va da trup.

48 Coran, al-Isrāʾ 17:13–14.

فإنه يؤتى به يوم القيامة على صورة كبش أملح، فيوقف بين الجنة والنار، ويقال لأهل الجنة: يا أهل الجنة فيشرئبون ويطلعون، ويقال لأهل النار: يا أهل النار فيشرئبون ويطلعون، فيقال للجميع: هل تعرفون هذا؟ فيقولون: نعم هذا الموت، فيذبح بين الجنة والنار، ويقال: يا أهل الجنة خلود ولا موت، ويقال: يا أهل النار خلود ولا موت

Moartea va fi adusă în Ziua Învierii sub înfățișarea unui berbec alb amestecat cu negru. Acesta va fi oprit între Paradis și Foc. Celor din Paradis li se va spune: „O, locuitori ai Paradisului!", iar ei își vor întinde gâturile și vor privi. Celor din Foc li se va spune: „O, locuitori ai Focului!", iar ei își vor întinde gâturile și vor privi. Toți vor fi întrebați: „Știți ce este acesta?" Vor răspunde: „Da, aceasta este moartea." Atunci va fi înjunghiat între Paradis și Foc. Se va spune: „O, locuitori ai Paradisului, veșnicie și nicio moarte!" Și se va spune: „O, locuitori ai Focului, veșnicie și nicio moarte!"

Bucuria celor din Paradis va crește și mai mult, iar întristarea celor din Foc va spori și mai mult — Îi cerem lui Allah să ne apere de Foc! Ceea ce se cântărește sunt, așadar, faptele. De aceea, Allah Preaînaltul a spus:

﴿فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُۥ وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُۥ﴾

Cine face un bine cât greutatea unui fir de praf îl va vedea. Și cine face un rău cât greutatea unui fir de praf îl va vedea.[49]

Coran 99:7–8

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

كلمتان حبيبتان إلى الرحمن، خفيفتان على اللسان، ثقيلتان في الميزان - يعني الكلمتين -: سبحان الله وبحمده، سبحان الله العظيم

Două rostiri sunt iubite Celui Milostiv, ușoare pe limbă și grele pe balanță — adică aceste două rostiri: „Slavă lui Allah și Lui I se cuvine lauda! Slavă lui Allah Cel Măreț!”[50]

49 Coran, al-Zalzala 99:7–8.

50 Al-Bukhārī, Cartea rugilor, capitolul despre meritul preamăririi lui Allah, nr. 7563; Muslim, Cartea pomenirii lui Allah, capitolul despre meritul rostirii formulei de unicitate și al preamăririi lui Allah, nr. 2694.

Unii învățați au spus că se cântăresc foile, adică registrele faptelor, fiindcă al-Tirmidhī a relatat de la Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — un hadith:

أنه يؤتى برجل تعرض عليه أعماله في صحفه يوضع له سجلات مد البصر كلها أعمال سيئة حتى إذا رأى أنه هلك قيل له: إن لك عندنا حسنة، فيؤتى ببطاقة ليست بشيء بجانب هذه السجلات، فيقول: ما شأن هذه البطاقة إلى هذه السجلات؟! فيقال: إنك لا تظلم، ثم توضع البطاقة في كفة والسجلات في كفة، فترجح بهن البطاقة

Va fi adus un om, iar faptele lui îi vor fi arătate în foile sale. I se vor așeza registre cât cuprinde privirea, toate pline de fapte rele. Când va socoti că este pierdut, i se va spune: „Ai la Noi o faptă bună." Va fi adus un cartonaș care, pe lângă acele registre, nu pare nimic. El va spune: „Ce poate însemna acest cartonaș față de aceste registre?" I se va răspunde: „Nu vei fi nedreptățit." Apoi cartonașul va fi pus pe un taler și registrele pe celălalt, iar cartonașul va atârna mai greu decât ele.[51]

51 Aḥmad, 2/213; al-Tirmidhī, capitolul despre cel care moare mărturisind că nu există altă divinitate în afară de Allah, nr. 2775; Ibn Mājah, Cartea cumpătării față de lume, capitolul despre ceea ce se nădăjduiește pentru cel de care Allah va fi mulțumit în Ziua Învierii, nr. 4300.

وتشهد أعضاء المسيء بما جنى

كذلك على فيه المهيمن يختم

Mădularele răufăcătorului vor mărturisi ceea ce a săvârșit; astfel,
Cel care veghează asupra tuturor îi va pecetlui gura.
Distihul 156

Aceasta arată că se cântăresc foile faptelor. Alți învățați au spus că se cântărește făptuitorul și au adus ca dovadă relatarea autentică despre Ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el:

أن ابن مسعود رضي الله عنه قام إلى شجرة أراك - المساويك - وكانت الريح شديدة فجعلت تكفئ عبد الله بن مسعود فقال النبي عليه الصلاة والسلام - وهم ينظرون إلى دقة ساقيه -: إنهما في الميزان مثل جبل أحد

Ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el — s-a dus la un arbore de arāk, din care se fac bețișoarele de siwāk. Vântul era puternic și îl clătina. În timp ce ceilalți priveau subțirimea gambelor lui, Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus: „Pe balanță, ele sunt cât muntele Uḥud."[52]

Aceasta arată că se cântărește făptuitorul. Totuși, textele Coranului și ale Sunnei autentice arată fără îndoială că se cântărește însăși fapta. Celelalte relatări se pot referi la anumite persoane: unora li se cântărește fapta, alții sunt cântăriți ei înșiși, iar altora li se cântăresc foile faptelor.

52 Aḥmad, 1/421.

156. În Ziua Învierii, cel care I-a făcut asociați lui Allah încearcă să tăgăduiască și spune:

﴿وَٱللَّهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ﴾

Pe Allah, Domnul nostru, noi n-am fost dintre cei care fac asociați![53]
Coran 6:23

Ei jură, socotind că, dacă jură în Viața de Apoi, vor scăpa așa cum scapă în lumea aceasta. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ٱنظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ﴾

Privește cum se mint pe ei înșiși![54]
Coran 6:24

فيا ليت شعري كيف حالك عندما
تطاير كتب العالمين وتقسم

O, de-aș ști care va fi starea ta când cărțile oamenilor vor zbura și vor fi împărțite!
Distihul 157

أتأخذ باليمين كتابك أم تكن
بأخرى وراء الظهر منك تسلم

Îți vei lua cartea cu dreapta ori îți va fi înmânată în cealaltă mână, pe la spate?
Distihul 158

53 Coran, al-Anʿām 6:23.
54 Coran, al-Anʿām 6:24.

وتقرأ فيه كل شيء عملته

فيشرق منك الوجه أو هو يظلم

Vei citi în ea tot ceea ce ai făcut, iar chipul tău se va lumina sau se va întuneca.

Distihul 159

تقول كتابي فاقرؤوه فإنه

يبشر بالفوز العظيم ويعلم

Vei spune: «Cartea mea! Citiți-o, căci vestește izbânda cea mare și o face cunoscută!»

Distihul 160

فإن تكن الأخرى فإنك قائل

ألا ليتني لم أوته فهو مغرم

Dar dacă va fi cealaltă soartă, vei spune: «O, de nu mi-ar fi fost dată, căci este o povară!»

Distihul 161

Apoi li se vor pecetlui gurile — căutăm adăpost la Allah! —, iar mâinile, picioarele, pielea și limbile lor vor mărturisi ceea ce au făcut. Mâinile vor mărturisi faptele mâinilor, picioarele ceea ce au făcut prin mers, pielea ceea ce au făcut prin atingere, iar limbile ceea ce au făcut prin vorbire. Mai rămâne vreo scuză după aceasta? Nu! Își vor mustra propria piele:

﴿لِمَ شَهِدتُّمْ عَلَيْنَا ۖ قَالُوٓاْ أَنطَقَنَا ٱللَّهُ ٱلَّذِىٓ أَنطَقَ كُلَّ شَىْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾

„De ce mărturisiți împotriva noastră?" Ea va răspunde: „Ne-a făcut să vorbim Allah, Cel care face totul să vorbească. El v-a creat prima oară și la El vă veți întoarce."[55]

Coran 41:21

157–161. Aceasta este starea omului când i se dă cartea, fie în mâna dreaptă, fie în cea stângă. Dacă i se dă în dreapta, se mândrește, se bucură și este fericit, spunând:

﴿هَآؤُمُ ٱقْرَءُواْ كِتَـٰبِيَهْ﴾

Poftiți, citiți-mi cartea![56]

Coran 69:19

55 Coran, Fuṣṣilat 41:21.

56 Coran, al-Ḥāqqa 69:19.

Este ca omul care le arată celorlalți foaia cu rezultatele sale: *„Uitați-vă la rezultatul meu! Am reușit și am note bune!”* La fel, în Ziua Învierii, se va bucura și le va spune oamenilor: *„Poftiți, citiți-mi cartea!”* Celui căruia i se va da însă cartea în stânga i se va întâmpla contrariul — căutăm adăpost la Allah! — și va spune:

﴿يَٰلَيۡتَنِي لَمۡ أُوتَ كِتَٰبِيَهۡ وَلَمۡ أَدۡرِ مَا حِسَابِيَهۡ﴾

O, de nu mi s-ar fi dat cartea și de n-aș fi știut care îmi este socoteala![57]

Coran 69:25–26

„De n-aș fi știut și de nu mi s-ar fi dat cartea!” Dar aceasta nu-i mai folosește. Atunci, fața celui care își ia cartea în dreapta se luminează, iar fața celui care o ia în stânga se întunecă:

﴿يَوۡمَ تَبۡيَضُّ وُجُوهٞ﴾

În Ziua când unele fețe se vor lumina.

Coran 3:106

﴿وَتَسۡوَدُّ وُجُوهٞ﴾

Iar alte fețe se vor întuneca.[58]

Coran 3:106

فبادر إذا ما دام في العمر فسحة

وعذرك مقبول وصرفك قيم

Grăbește-te, așadar, câtă vreme mai este răgaz în viață, scuza îți este primită, iar faptele tale încă sunt prețuite.

Distihul 162

57 Coran, al-Ḥāqqa 69:25–26.

58 Coran, Āl ʿImrān 3:106.

وجد وسارع واغتنم زمن الصبا

ففي زمن الإمكان تسعى وتغنم

Străduiește-te, grăbește-te și folosește-ți tinerețea! Câtă vreme ai putere, lucrezi și dobândești câștig.

Distihul 163

وسر مسرعا فالسيل خلفك مسرعا

وهيهات ما منه مفر ومهزم

Mergi repede, căci șuvoiul din urma ta se grăbește; nu este nicio scăpare și niciun refugiu din calea lui!

Distihul 164

فهن المنايا أي واد نزلته

عليها القدوم أو عليك ستقدم

Acestea sunt morțile: în orice vale ai coborî, fie vei merge tu la ele, fie vor veni ele la tine.

Distihul 165

Autorul spune: *„De-aș ști care îți va fi starea!"* Adică: de-aș putea să aflu cum vei fi! Răspunsul este că, dacă ai simți ce înseamnă această stare, ai simți ceva măreț, care fie te-ar bucura, fie te-ar întrista.

162. *„Grăbește-te, așadar!"* înseamnă: acum, cât încă mai ai răgaz în viață, cât încă îți este primită dezvinovățirea și cât încă îți sunt îngăduite îndeletnicirile.

164. Adică: mergi repede, fiindcă puhoiul este în urma ta. Omul care știe că puhoiul îl urmărește se grăbește și fuge de el.

165. A spus adevărul — Allah să aibă milă de el:

﴿أَيْنَمَا تَكُونُواْ يُدْرِككُّمُ ٱلْمَوْتُ﴾

Oriunde v-ați afla, moartea vă va ajunge.[59]

Coran 4:78

În orice vale te-ai opri, vei ajunge la moarte ori ea va veni la tine. Uneori omul fuge de moarte, dar moare în patul lui; alteori moare chiar prin fuga sa. Aceasta se întâmplă adesea, mai ales pe drumurile de mare viteză: omul coboară din mașină și se îndepărtează de mijlocul șoselei ca să stea pe margine, dar îl lovește o altă mașină. A fugit de moarte chiar spre moarte și s-a dus la ea. Dacă nu te duci tu la ea, ea va veni negreșit la tine, de vei trăi îndeajuns.

فحي على جنات عدن فإنها

منازلك الأولى وفيها المخيم

Vino, așadar, spre Grădinile șederii veșnice: ele sunt primele tale locuințe și acolo îți este sălașul!

Distihul 166

166. *„Vino!"* înseamnă: îndreaptă-te spre ea. Grădinile ʿAdn sunt grădinile statornicirii, numite astfel fiindcă locuitorul lor nu dorește să fie mutat din ele. În lumea aceasta, în orice palat ai locui, vezi unul mai bun și spui: *„De-aș avea palatul acesta!"*, iar dacă poți, cauți să te muți. În Paradis nu-ți dorești niciodată altă locuință decât a ta; locuitorii lui nu doresc să fie mutați și nici nu văd pe altcineva ca fiind mai fericit decât ei. De aceea se numesc grădinile statornicirii: nu este moarte, boală, plictiseală și nici privire doritoare către ceea ce are altul.

El spune: *„Locuințele tale dintâi."* Cum sunt ele locuințele dintâi? Pentru că Ādam a fost scos din Paradis. Aceasta arată că

59 Coran, al-Nisāʾ 4:78.

autorul — Allah să aibă milă de el — socotește Paradisul din care a fost scos Ādam ca fiind Paradisul veșniciei. Este una dintre cele două păreri ale învățaților, între care dezacordul este cunoscut. Părerea mai întemeiată este că acela a fost Paradisul veșniciei. Dar Ādam — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a săvârșit o neascultare și a fost scos din el, printr-o înțelepciune voită de Allah Preaînaltul.

Știi însă că acea neascultare a avut un folos pentru Ādam și pentru fiii lui? Dacă n-ar fi coborât din Paradis, n-ar fi existat încercare și punere la probă, iar toți oamenii ar fi fost în Paradis, dacă Allah i-ar fi rânduit urmași. Dacă n-ar fi coborât, n-ar fi dobândit nici această mare însușire:

﴿وَعَصَىٰٓ ءَادَمُ رَبَّهُۥ فَغَوَىٰ ثُمَّ ٱجۡتَبَٰهُ رَبُّهُۥ﴾

Ādam nu L-a ascultat pe Domnul său și a rătăcit. Apoi Domnul său l-a ales.[60]

Coran 20:121–122

Alegerea și deosebita cinstire au venit după ce nu L-a ascultat pe Domnul său și apoi s-a căit. Această treaptă înaltă a dobândit-o după aceea. Allah Preaînaltul este înțelept în ceea ce i-a rânduit lui Ādam, iar în aceasta a fost un folos atât pentru el, cât și pentru urmașii lui.

ولكننا سبي العدو فهل ترى

نعود إلى أوطاننا فنسلم

Însă noi suntem robiți de dușman; oare ne vom întoarce în ținuturile noastre, ca să fim teferi?

Distihul 167

60 Coran, Ṭā Hā 20:121–122.

وقد زعموا أن الغريب إذا نأى
وشطت به أوطانه فهو مؤلم

Se spune că străinul, când pleacă și ținuturile sale rămân departe, este îndurerat.
Distihul 168

وأي اغتراب فوق غربتنا التي
لها أضحت الأعداء فينا تحكم

Ce înstrăinare poate întrece înstrăinarea noastră, din pricina căreia dușmanii au ajuns să hotărască asupra noastră?
Distihul 169

167. Dușmanul care ne-a luat captivi este Șeitan, cel din pricina căruia Ādam a fost scos din Paradis. Cel rău l-a ispitit pe Ādam cu șoapte însemnate:

﴿وَقَاسَمَهُمَآ إِنِّى لَكُمَا لَمِنَ ٱلنَّـٰصِحِينَ﴾

Și le-a jurat: „Eu sunt, pentru voi, dintre sfătuitorii sinceri.”[61]
Coran 7:21

A adus jurăminte mari, spunând că le este sfătuitor sincer:

﴿إِنِّى لَكُمَا لَمِنَ ٱلنَّـٰصِحِينَ فَدَلَّىٰهُمَا بِغُرُورٍ﴾

„Eu sunt, pentru voi, dintre sfătuitorii sinceri.” Astfel i-a atras prin înșelăciune.
Coran 7:21–22

61 Coran, al-Aʿrāf 7:21.

Și a spus:

﴿قَالَ يَٰٓـَٔادَمُ هَلۡ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ ٱلۡخُلۡدِ وَمُلۡكٖ لَّا يَبۡلَىٰ﴾

A spus: „O, Ādam, să-ți arăt pomul veșniciei și o împărăție care nu piere?”[62]

Coran 20:120

Slavă lui Allah! Omul a fost înșelat prin aceste jurăminte mari, prin această amăgire și prin aceste cuvinte împodobite: *„pomul veșniciei și o împărăție care nu piere”*. S-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat. Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.

168–169. *„Oamenii au susținut”* înseamnă aici că au spus un adevăr; verbul nu înseamnă neapărat minciună. Străinul plecat departe de patrie suferă și nu-și află liniștea până nu se întoarce acasă. Suntem noi străini față de prima noastră patrie, Paradisul? Răspunsul: da, suntem străini, iar dușmanii ne-au prins. De aceea spune: *„Ce înstrăinare poate fi mai mare decât a noastră, când dușmanii au ajuns să stăpânească asupra ei?”*

62 Coran, Ṭā Hā 20:120.

قال النبي صلى الله عليه وسلم لعبد الله بن عمر - بعد أن أخذ بمنكبه أو بمنكبيه -: كن في الدنيا كأنك غريب أو عابر سبيل، وكان عبد الله بن عمر رضي الله عنهما يقول: إذا أصبحت فلا تنتظر المساء وإذا أمسيت فلا تنتظر الصباح

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — i-a spus lui ʿAbd Allāh ibn ʿUmar, după ce l-a prins de un umăr sau de ambii umeri: „Fii în această lume ca un străin ori ca un călător în trecere.” Iar ʿAbd Allāh ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de ei amândoi — spunea: „Când te prinde dimineața, nu aștepta seara, iar când te prinde seara, nu aștepta dimineața.”[63]

63 Al-Bukhārī, Cartea înduioșării inimilor, capitolul despre cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — „Fii în această lume ca un străin ori ca un călător în trecere”, nr. 6416.

Nu spune: *„Voi face aceasta seara, dacă voiește Allah; este timp seara, atunci mă voi căi la Allah."* Nu vorbi astfel! Dacă spui așa, timpul îți va trece. Ia din sănătatea ta pentru boala ta și din viața ta pentru moartea ta. Cât ești sănătos, folosește-ți timpul, căci te poți îmbolnăvi; cât ești viu, folosește-ți timpul, fiindcă vei muri. Orice ființă vie va muri:

﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو ٱلْجَلَٰلِ وَٱلْإِكْرَامِ﴾

Tot ceea ce se află pe ea este pieritor. Și va rămâne Fața Domnului tău, Stăpânul măreției și al cinstirii.[64]

Coran 55:26–27

وحي على روضاتها وخيامها

وحي على عيش بها ليس يسأم

Vino spre grădinile și corturile ei! Vino spre o viață de care nu te vei plictisi!

Distihul 170

وحي على يوم المزيد فإنه

لموعد أهل الحب حين يكرم

Vino spre Ziua Dăruirii din Belșug, căci ea este întâlnirea făgăduită celor care iubesc, atunci când sunt cinstiți!

Distihul 171

64 Coran, al-Raḥmān 55:26–27.

وحي على واد هناك أفيح
منابر من نور لمن هو مكرم

Vino spre o vale largă de acolo, cu amvoane de lumină pentru cei cinstiți!
Distihul 172

ومن حولها كثبان مسك مقاعد
لمن دونهم هذا العطاء المفخم

În jurul lor sunt dune de mosc, locuri de ședere pentru cei aflați mai prejos de ei. Aceasta este măreața dăruire!
Distihul 173

يرون به الرحمن جل جلاله
كرؤية بدر التم لا يتوهم

Acolo Îl vor vedea pe Cel Milostiv, mărit fie El, așa cum văd luna plină, fără închipuire,
Distihul 174

170. Adică: vino spre grădinile ʿAdn, spre poienile și corturile lor, spre o viață în care nu este plictiseală și nici înclinare spre altceva! Poienile lor au sădirea lor:

سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر

Slavă lui Allah! Laudă lui Allah! Nu există altă divinitate în afară de Allah! Allah este Cel mai Mare!

Fiecare dintre acestea este un copac, fără osteneală și fără plictiseală, o sădire roditoare care nu moare. Acum ne trudim să sădim un copac mic: să-l aducem, să-i pregătim locul, să-l udăm. Poate vine un vârtej și îl arde; poate murim înainte să rodească, și

astfel îl pierdem. Paradisul — Îi cerem lui Allah să ne facă dintre locuitorii lui! — nu este astfel.

171. Ziua sporirii este ziua în care locuitorii Paradisului Îl întâlnesc pe Allah Preaînaltul. Atunci li se adaugă bucurie, desfătare și fericire peste binefacerile și bucuria pe care le au.

أو الشمس صحوا ليس من دون أفقها
سحاب ولا غيم هناك معتم

ori soarele pe cer senin, fără nori și fără negură întunecată care să-i acopere zarea.

Distihul 175

175. O, Allah, nu ne lipsi de această privelişte! Ei au o zi numită Ziua sporirii. În relatările transmise s-a pomenit că este vinerea, iar întâlnirea are loc la vremea rugăciunii de vineri.[65]

Îl vor întâlni pe Allah Preaînaltul și Îl vor vedea tot atât de limpede cum văd luna în noaptea cu lună plină. Nu înseamnă că El ar fi asemenea lunii; El este mai măreț decât să aibă un asemenea. Însă vederea va fi sigură și limpede, așa cum este vederea lunii pline ori a soarelui pe cer senin, fără nori care să-l acopere, după cum a vestit Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și după cum au venit versetele coranice.

65 Ibn Abī Shayba, 2/150; Abū Yaʿlā, în Musnad, nr. 206; al-Ṭabarānī, în al-Awsaṭ, potrivit lucrării Majmaʿ al-Baḥrayn, 81–476.

Cel care tăgăduiește această vedere, spunând că este numai vederea răsplății, nu vederea Domnului Preaînaltul, ori că este o exprimare figurată a cunoașterii sigure pe care o au în inimi, a fost lipsit de bucuria de a crede în acest adevăr în lumea aceasta. Ne temem că va fi lipsit și de bucuria împlinirii lui în Ziua Învierii — căutăm adăpost la Allah! —, fiindcă versetele sunt limpezi în această privință, iar hadithurile despre ea sunt transmise mutawātir. După cum s-a spus:

مما تواتر حديث من كذب
ومن بنى لله بيتا واحتسب
ورؤية شفاعة والحوض
ومسح خفين وهذي بعض

Printre cele transmise mutawātir sunt hadithul „Cine minte...”
și „Cine Îi clădește lui Allah o casă, căutând răsplata”,
vederea Lui, mijlocirea, Bazinul
și trecerea mâinilor umezite peste încălțările de piele — acestea sunt doar câteva.

Versetele sunt vădite și limpezi, iar hadithurile sunt transmise mutawātir, numeroase și întărite unele prin altele. Învățații le-au primit cu credință, adeverire și certitudine, fără vreo neclaritate. Ei Îl vor vedea pe Allah — Slăvită fie măreția Lui! — tot așa de limpede cum văd luna. Dar Îl vor cuprinde oare cu vederea când Îl vor vedea? Răspunsul: nu, nu Îl vor cuprinde, fiindcă Allah spune:

﴿لَّا تُدۡرِكُهُ ٱلۡأَبۡصَٰرُ وَهُوَ يُدۡرِكُ ٱلۡأَبۡصَٰرَۖ وَهُوَ ٱللَّطِيفُ ٱلۡخَبِيرُ﴾

Privirile nu-L cuprind, dar El cuprinde toate privirile; El este Cel Subtil și Binestiutor.[66]

Coran 6:103

După cum nu-L cuprindem cu știința, tot așa nu-L cuprindem nici cu vederea, deși Îl vedem. Noi vedem soarele; îl cuprindem oare în întregime? Nu! Allah Preaînaltul este văzut, dar nu poate fi cuprins cu vederea. Îl vedem așa cum voiește El, fără să-L cuprindem.

فبيناهم في عيشهم وسرورهم

وأرزاقهم تجري عليهم وتقسم

În timp ce se bucură de viața și fericirea lor, iar darurile curg spre ei și sunt împărțite,

Distihul 176

66 Coran, al-Anʿām 6:103.

إذا هم بنور ساطع قد بدا لهم

وقد رفعوا أبصارهم فإذا هم

deodată li se arată o lumină strălucitoare. Își ridică privirile și Îl văd

Distihul 177

بربهم من فوقهم قائل لهم

سلام عليكم طبتم ونعمتم

pe Domnul lor deasupra lor, spunându-le: «Pace vouă! Sunteți buni și v-ați bucurat de binefaceri!»

Distihul 178

177–178. Aici, *„iată"* arată venirea neașteptată. În acea clipă sunt surprinși de o lumină strălucitoare care li se arată, iar ei își ridică privirile. În vreme ce se află în această viață, bucurie și desfătare, cu plăcerea văzului, auzului și inimii:

فيها ما لا عين رأت ولا أذن سمعت ولا خطر على

قلب بشر

În ea se află ceea ce niciun ochi n-a văzut, nicio ureche n-a auzit și ceea ce nu i-a trecut prin inimă niciunui om.[67]

67 Referința acestui hadith a fost indicată anterior.

Este o desfătare pe care nu o putem atinge nicidecum în lumea aceasta, care nu ne trece prin inimi și pe care nu o vedem la altcineva. În vreme ce ei se află în această desfătare, li se arată o lumină strălucitoare și își ridică privirile. Ce este această mare lumină? Atunci Îl văd pe Allah Preaînaltul, aflat deasupra lor, spunând:

سلام عليكم طبتم ونعمتم

Pace vouă! Sunteți curați și în desfătare!

Ce viu este acest cuvânt și cât de măreț acest glas! Domnul Preaînaltul spune: *„Pace vouă!"* Este aceasta o vestire sau o rugă? Este o vestire, fiindcă Allah nu Se roagă nimănui; El este Cel chemat în rugă. *„Pace vouă"* înseamnă că sunt feriți de toate relele. După pace urmează și bunătatea: *„Sunteți curați și în desfătare!"* Curați la inimă, la trup, în bucurie și în desfătare.

سلام عليكم يسمعون جميعهم
بآذانهم تسليمه إذ يسلم

«Pace vouă!» Cu toții Îi aud cu urechile lor salutul, atunci când îi salută.

Distihul 179

فبالله ما عذر امرئ هو مؤمن
بهذا ولا يسعى له ويقدم

Pe Allah, ce scuză mai are un om care crede în acestea, dar nu se străduiește să le atingă și nu lucrează pentru ele?

Distihul 180

ولكنما التوفيق بالله إنه
يخص به من شاء فضلا وينعم

Însă reușita vine doar de la Allah: El o dăruiește cui voiește, prin harul Său, și își revarsă binefacerile.

Distihul 181

اللهم إنا نسألك أن توفقنا لذلك إنك جواد كريم

180–181. O, Allah, Te rugăm să ne dăruiești izbânda de a ajunge la aceasta! Tu ești Darnic și Generos.

والحمد لله رب العالمين وأصلي وأسلم على نبينا محمد وعلى آله
وأصحابه أجمعين

Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Îi cer binecuvântare și pace pentru Profetul nostru Muḥammad, pentru întreaga lui familie și pentru toți companionii săi.

Glosar

Mīmiyyah ميمية
Poem ale cărui versuri se încheie cu litera arabă mīm. Aici este poemul lui Ibn al-Qayyim, urmat de explicațiile lui Ibn ʿUthaymīn.

Sunna السنة
Calea Profetului, cunoscută prin cuvintele, faptele și încuviințările sale.

Iḥrām إحرام
Starea rituală în care intră cel care începe pelerinajul sau ʿumra, prin intenția de a împlini ritualurile.

Mīqāt ميقات
Locul rânduit de la care cel care se îndreaptă spre pelerinaj sau ʿumra intră în starea de iḥrām.

Ṭawāf طواف
Înconjurarea Kaʿbei de șapte ori, ca act de adorare.

ʿArafa عرفة
Locul unde pelerinii stau în ziua a noua din Dhū al-Ḥijja; această oprire este unul dintre stâlpii pelerinajului.

Mutawātir متواتر
Relatare transmisă de atât de mulți oameni, în fiecare treaptă a transmiterii, încât este exclusă înțelegerea lor asupra unei minciuni.

Āḥād آحاد
Relatări ale căror căi de transmitere nu ajung la numărul cerut pentru mutawātir.

Ṣirāṭ الصراط
Podul așezat deasupra Gheenei, pe care oamenii îl străbat potrivit faptelor lor.

Hadith qudsi حديث قدسي

Relatare în care Profetul transmite cuvinte de la Domnul său; nu este parte din Coran.

Siwāk سواك

Bețișor folosit pentru curățarea dinților și a gurii.

ʿAdn عدن

Statornicire; în comentariu, grădinile ʿAdn sunt grădinile în care locuitorii Paradisului rămân fără să dorească mutarea.

Bibliografie

1. Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, al-Taʿlīq ʿalā Mīmiyyat Ibn al-Qayyim (التعليق على ميمية ابن القيم). Fundația Șeicului Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, Riad, ediția I, Ramaḍān 1429 H.

2. Ibn al-Qayyim, poemul Mīmiyyah, reprodus integral în ediția arabă care stă la baza acestei traduceri.

3. Coranul. Textul arab al citatelor: Tanzil Project, Uthmani 1.1. https://tanzil.net

4. Al-Bukhārī, al-Ṣaḥīḥ.

5. Muslim, al-Ṣaḥīḥ.

6. Abū Dāwūd, al-Sunan.

7. Al-Tirmidhī, al-Jāmiʿ.

8. Ibn Mājah, al-Sunan.

9. Al-Nasāʾī, al-Sunan și al-Sunan al-kubrā.

10. Aḥmad ibn Ḥanbal, al-Musnad.

11. Ibn Abī Shayba, relatările citate în comentariu.

12. Abū Yaʿlā, al-Musnad.

13. Al-Ṭabarānī, al-Awsaṭ; citat și prin Majmaʿ al-Baḥrayn.

14. Ibn Rajab, Dhayl Ṭabaqāt al-Ḥanābila.

15. Ibn Ḥajar al-ʿAsqalānī, al-Durar al-kāmina.

16. Al-Shawkānī, al-Badr al-ṭāliʿ.

Indice

Allah 1, 2, 3, 6, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 28, 29, 40, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 127, 128, 129, 132, 134, 136, 137, 138, 139, 140, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 149, 150, 151, 152, 154, 155, 157, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169
căință 84
credință 52, 111, 122, 123, 166
cunoaștere 1, 104, 122
Gheena 141, 143
iubire 9, 10, 14, 22, 24, 25, 36, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 69, 70, 71, 74, 77, 78, 94, 97, 98, 99, 100, 131, 132
Kaʿba 21, 67, 93
lumea 31, 32, 52, 105, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 152, 157, 165, 168
mijlocire 55, 61, 145, 165
Minā 19, 21, 75, 91, 93
Paradis 88, 89, 105, 106, 122, 148, 149, 157, 158, 159
pelerinaj 10, 66, 67, 73, 76, 96, 98
predestinare 127, 134
Șirāț 143
Sunna 4, 39, 51, 52, 56, 135, 137, 138
Ziua Învierii 76, 77, 80, 81, 124, 139, 140, 147, 148, 150, 152, 155, 165
ʿArafa 14, 75, 76, 77, 78, 80, 82

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

DRUMUL SPRE VIAȚA DE APOI

Poemul Mīmiyyah și comentariul său

Dorul de Allah, pelerinajul și pregătirea pentru Viața de Apoi.

Ibn al-Qayyim le înfățișează în poemul său, iar șeicul Ibn ʿUthaymīn explică sensurile versurilor și legătura lor cu credința. O chemare la pocăință, la urmarea Sunnei și la folosirea înțeleaptă a vieții.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro